การศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อประยุกต์ใช้ในงานสถาปัตยกรรมภายใน

THE STUDY OF THAI COLOR SCHEME OF WAT PHO DECORATION FOR INTERIOR ARCHITECTURE

ไวสรี เพ็งศิริ

WAISAREE PENGSIRI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2563

KMITL-2020-AR-M-003-019

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE STUDY OF THAI COLOR SCHEME OF WAT PHO DECORATION FOR INTERIOR ARCHITECTURE

WAISAREE PENGSIRI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUTS' INSTITUTE OF TECNOLOGY LADKRABANG
2020

KMITL-2020-AR-M-003-019

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2020

FACULTY 0F ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อประยุกต์ใช้ในงานสถาปัตยกรรมภายใน

THE STUDY OF THAI COLOR SCHEME OF WAT PHO DECORATION FOR INTERIOR ARCHITECTURE

นักศึกษา นางสาวไวสรี เพ็งศิริ

รหัสประจำตัว 59602043

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รักวงศ์วาน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาพฤฒิกร	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รักวงศ์วาน	
รองศาสตราจารย์น้ำอ้อย สายหู	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ 8 ธันวาคม 2563

สถานที่สอบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 8 **เดือน** ธันวาคม **พ.ศ.** 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเพื่อประยุกต์ใช้ในงานสถาปัตยกรรมภายใน
นักศึกษา	นางสาวไวสรี เพ็งศิริ
รหัสประจำตัว	59602043
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2563
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รักวงศ์วาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์(ร่วม)	-

บทคัดย่อ

บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เป็นสถานที่ตั้งของชุมชนเก่าและสถาปัตยกรรมไทยที่สำคัญ ในปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นิยมทั้งในหมู่คนไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัดโพธิ์ หรือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปของคนทั้งโลก หนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ของวัดโพธิ์ คือ พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากสีสันสดใสของกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยหลากสีที่ประดับอยู่บนเจดีย์ โดยแต่ละองค์เจดีย์จะมีโครงสีจากกระเบื้องที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำได้ง่าย ซึ่งการประดับด้วยกระเบื้องเคลือบนั้นเป็นลักษณะเด่นเฉพาะของสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 3 จากการพัฒนากระเบื้องเคลือบจากจีนเพื่อใช้ในการประดับตกแต่ง ทำให้ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 มีโครงสีแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะอย่างหนึ่งของช่วยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การศึกษาวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชุดสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ณ วัดโพธิ์ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบการศึกษาชุดสีของพระมหาเจดีย์แต่ละองค์ โดยผู้วิจัยได้ทำวิจัยนำร่อง 2 ครั้งเพื่อทดลองเครื่องมือในการเทียบสีที่เที่ยงตรงที่สุด แล้วจึงสรุปการเทียบค่าสีระหว่าง CMYK จากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี รหัสสี TOA และรหัสสี PANTONE ในวิจัยหลัก เพื่อให้ได้รหัสสีมาตรฐานอันจะทำให้การใช้งานในการออกแบบแพร่หลายสู่สากลมากขึ้น และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยมาสร้างสรรค์การออกแบบไทยร่วมสมัยให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการนำโครงสีที่ได้มาประยุกต์ทำบอร์ดวัสดุและภาพจำลองสามมิติ จากนั้นจึงทำการทดลองสอบถามเพื่อทดลองการรับรู้สีไทย ด้วยการประเมินโดยผู้ที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริงว่าโครงสีจากกระเบื้องประดับพระมหาเจดีย์นั้นสามารถนำมาใช้ในงานออกแบบได้หรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	The Study of Thai Color Scheme of Wat Pho Decoration for Interior Architecture
Student	Miss Waisaree Pengsiri
Student ID	59602043
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Yanin Rugwongwan Ph.D.
Thesis Co-Adviser	-

ABSTRACT

Bangkok old town is a place where the various of old communities and tradition Thai architectural are located, and has become a famous place for cultural tourism. Wat Pho, the official name being "Wat Phra Chetuphon Wimon Mangkhalaram Rajwaramahawihan", is the most popular tourist attraction in Thailand. One of the most important architectures in Wat Pho is Phra Maha Chedi Si Rajakarn, the pagoda group of 4 Kings, which are differently decorated by Chinese-inspired colorful ceramic tiles in Thai pattern for each pagoda known as the early Rattanakosin architectural character.

This study aims at investigating the Thai color scheme from ceramic tiles decoration Phra Maha Chedi Si Rajakarn by collecting the field data in terms of the color schemes from several Phra Maha Chedis. This study compared the different color schemes obtained from different resources: "Thai Tone" with CMYK studied by Pairoj Pittayamatee, TOA and PANTONE. The study first developed the digital material boards and the interior 3D model from different color schemes. The qualitative survey was made for people from different backgrounds including both Thai and foreigners in order to examine their perception on Thai color schemes. It has obviously proven that these color schemes can represent the Thai style and are able to be used for interior design. The outcome will further propose the novel design using Thai color schemes that can be easily adopted for interior architectural design in both local and international levels.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ญาณินทร์ รักวงศ์วาน อย่างที่สุด ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงสอนระบบวิธีการทำงานที่ดีทำให้ผู้วิจัยรู้จักพัฒนาตนเองในด้านการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณคณะอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่สั่งสอนวิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการทำวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆและพี่น้องทุกท่านที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ รวมถึงบุคคลภายนอก เช่นชาวต่างชาติซึ่งให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ข้อมูลของท่านเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิจัยนี้

ขอขอบคุณภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดี

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดามารดาผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ครูอาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ามาตลอดจนถึงทุกวันนี้

ไวสรี เพ็งศิริ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....II

กิตติกรรมประกาศ.....III

สารบัญ.....IV

สารบัญตาราง.....VIII

สารบัญรูป.....IX

บทที่ 1 บทนำ.....1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....2

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย.....3

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....4

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....5

2.1 การใช้สีในการออกแบบ.....5

2.1.1 ทฤษฎีของสี.....5

2.1.1.1 โมเดลสี.....5

2.1.1.2 ระบบอ้างอิงสี.....7

2.1.2 จิตวิทยาสี.....10

2.1.2.1 การรับรู้และการตอบสนองสีของมนุษย์.....10

2.1.2.2 ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล.....12

2.1.2.3 การจดจำสีของมนุษย์.....13

2.1.2.4 ประสบการณ์ที่ได้รับจากสี.....14

2.1.2.3 สีกับความรู้สึก.....13

2.1.2.4 การเลือกใช้โครงสีในการออกแบบภายใน.....16

2.2 งานออกแบบสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย.....18

2.2.1 งานออกแบบและสถาปัตยกรรมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.....18

2.2.1.1 การประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมด้วยกระเบื้องเคลือบ.....19

2.2.1.2 พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม.....20

2.2.2 พัฒนาการงานออกแบบภายในร่วมสมัย.....26

2.2.2.1 งานออกแบบภายในยุคบุกเบิก.....26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.2.2 งานออกแบบภายในยุคกลาง....27
2.2.2.3 งานออกแบบภายในยุคก่อนปัจจุบัน....28
2.2.2.4 งานออกแบบภายในยุคปัจจุบัน....30
2.3 สีของไทย....32
2.3.1 หมวดสีไทย....32
2.3.2 ชื่อเรียกสีไทยและรหัสสี CMYK....33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย....42
3.1 ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย....42
3.1.1 ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ....42
3.1.2 สำรวจพื้นที่....42
3.1.3 ขั้นตอนวิจัยนำร่อง....43
3.1.3.1 ขั้นตอนวิจัยนำร่อง ครั้งที่ 1....43
3.1.3.2 ขั้นตอนวิจัยนำร่อง ครั้งที่ 2....45
3.1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลรหัสสี....46
3.1.5 จัดทำโครงสี....47
3.2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน....47
3.1.1 ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน....47
3.1.2 ขั้นตอนการออกแบบภายในโดยการจำลองภาพสามมิติ....47
3.3 ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ....48
3.3.1 กลุ่มตัวอย่าง....48
3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์....51
3.3.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์....53
3.4 ขั้นตอนการสรุปและวิเคราะห์ผลข้อมูล....53
บทที่ 4 ผลการศึกษา....54
4.1 ผลการศึกษาโครงสีไทย....54
4.1.1 ผลการศึกษาขั้นตอนวิจัยนำร่อง....54
4.1.1.1 ผลขั้นตอนวิจัยนำร่อง ครั้งที่ 1....54
4.1.1.2 ผลขั้นตอนวิจัยนำร่อง ครั้งที่ 2....58
4.1.2 ผลการศึกษาขั้นตอนวิจัยหลัก....59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2 ผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน.....64
4.2.1 ผลการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน.....64
4.2.2 ผลการออกแบบภายในโดยการจำลองภาพสามมิติ.....66
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....70
5.1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มชาวไทย.....70
5.1.1 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1.....70
5.1.2 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 2.....72
5.1.3 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 3.....75
5.1.4 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 4.....77
5.2 ผลการวิเคราะห์กลุ่มชาวต่างชาติ.....79
5.2.1 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1.....79
5.2.2 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 2.....80
5.2.3 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 3.....82
5.2.4 ผลการวิเคราะห์จากสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 4.....84
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 86
6.1 สรุปผล.....86
6.1.1 สรุปผลขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย.....86
6.1.2 สรุปผลขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกแบบภายใน..... 88
6.1.3 สรุปผลขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ.....90
6.2 อภิปรายผล.....92
6.2.1 อภิปรายผลขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย.....92
6.2.2 อภิปรายผลขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกแบบภายใน..... 93
6.2.3 อภิปรายผลขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ.....93
6.3 ข้อเสนอแนะ..... 94
6.3.1 ข้อเสนอแนะขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย..... 94
6.3.2 ข้อเสนอแนะขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกแบบภายใน..... 95
6.3.3 ข้อเสนอแนะขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ.....95
บรรณานุกรม.....96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ก.....100
ภาคผนวก ข.....107
ประวัติผู้เขียน.....119

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

3.1 ชื่อกลุ่มตัวอย่างและอักษรย่อ.....49

3.2 รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ตามเกณฑ์การคัดเลือก.....49

4.1 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณในขั้นตอนวิจัยนำร่อง.....55

4.2 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทานในขั้นตอนวิจัยนำร่อง.....56

4.3 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาลในขั้นตอนวิจัยนำร่อง.....56

4.4 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยในขั้นตอนวิจัยนำร่อง.....57

4.5 ผลการถ่ายภาพพระมหาเจดีย์และประมวลรหัสสีแพนโทนตามช่วงเวลา.....58

4.6 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ.....59

4.7 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน.....61

4.8 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล.....62

4.9 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์พระศรีสุริโยทัย.....63

5.1 ชื่อกลุ่มตัวอย่างและอักษรย่อ.....70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่ หน้า

2.1 วงจรสีของเชฟริล....5

2.2 เมทริกซ์โมเดลสี....6

2.3 สีปิรามิดของแลมเบิร์ต....6

2.4 สีทรงกลมของฟิลลิป....7

2.5 หลักการของระบบโมเดลสีมันเซล....8

2.6 พัดสีแพนโทน แฟชั่นโฮม+อินทีเรีย ปี 2019....9

2.7 ตัวอย่างสีพิมพ์ลงกระดาษ (TPG)....9

2.8 เล่มตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอน....10

2.9 ตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอน....10

2.10 แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล....12

2.11 กระบวนการเกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว....13

2.12 ปิรามิดประสบการณ์สี 6 ขั้น....15

2.13 หน้าบันในแบบรัชกาลที่ 3....19

2.14 ผังของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม....21

2.15 พระมหาเจดีย์ศรีสรรพเชดาญาณและลวดลายกระเบื้องประดับ....22

2.16 พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทานและลวดลายกระเบื้องประดับ....23

2.17 พระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาลและลวดลายกระเบื้องประดับ....24

2.18 พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยและลวดลายกระเบื้องประดับ....25

2.19 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมดุสิตธานี....26

2.20 การตกแต่งผนังภายในล็อบบี้โรงแรมสุโขทัย....27

2.21 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมสุโขทัย....27

2.22 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมดาราเทวี....28

2.23 การตกแต่งผนังภายในล็อบบี้โรงแรมสยามเคมปินสกี้....29

2.24 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมสยามเคมปินสกี้....29

2.25 การตกแต่งโถงทางเดิน โซ สปา....30

2.26 การตกแต่งภายในห้องทรีทเม้นท์ โซ สปา....31

2.27 การตกแต่งภายในล็อบบี้โรงแรมอินดิโก้ กรุงเทพฯ....31

2.28 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมอินดิโก้ กรุงเทพ....32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

2.29 สีเบญจรงค์และหมู่สีอื่นๆ 33

2.30 ระบบสีไทยโทน หมู่สีแดง 34

2.31 ระบบสีไทยโทน หมู่สีส้ม 34

2.32 ระบบสีไทยโทน หมู่สีเหลือง ทอง 35

2.33 ระบบสีไทยโทน หมู่สีเขียว 36

2.34 ระบบสีไทยโทน หมู่สีน้ำเงิน 37

2.35 ระบบสีไทยโทน หมู่สีม่วง 37

2.36 ระบบสีไทยโทน หมู่สีน้ำตาล 38

2.37 ระบบสีไทยโทน หมู่สีโลหะ 38

2.38 ระบบสีไทยโทน หมู่สีดำ 39

2.39 ระบบสีไทยโทน หมู่สีขาว 40

3.1 บริเวณฐานพระมหาเจดีย์ที่ทำการศึกษากระเบื้องตกแต่งในกรอบสีแดง 43

3.2 ขั้นตอนการทำวิจัยนำร่องครั้งที่ 1 44

3.3 ขั้นตอนการทำวิจัยนำร่องครั้งที่ 2 45

3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมสีในวิจัยหลัก 46

3.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกแบบภายใน 48

3.6 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 1 51

3.7 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 2 52

4.1 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ 55

4.2 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน 55

4.3 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล 56

4.4 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย 57

4.5 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ 59

4.6 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนปริมาณโครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ 60

4.7 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน 60

4.8 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนปริมาณโครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน 61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

4.9 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล..... 62

4.10 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนปริมาณโครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล.....63

4.11 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย.....63

4.12 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนปริมาณโครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย.....64

4.13 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ.....65

4.14 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน.....65

4.15 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล..... 65

4.16 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย.....66

4.17 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ.....67

4.18 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน.....67

4.19 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล.....68

4.20 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล.....69

5.1 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 1.....71,79

5.2 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 1 ในกลุ่มชาวไทย.....71

5.3 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 2.....73,81

5.4 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 2 ในกลุ่มชาวไทย.....73

5.5 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 3.....75,83

5.6 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 1 ในกลุ่มชาวต่างชาติ.....79

5.7 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 2 ในกลุ่มชาวต่างชาติ.....81

5.8 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 3 ในกลุ่มชาวต่างชาติ.....83

6.1 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ.....86

6.2 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน.....87

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่ หน้า

6.3 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาล.....87

6.4 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย.....88

6.5 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ 89

6.6 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน 89

6.7 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องขพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาล.....90

6.8 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย 90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สีเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ และงานออกแบบทุกแขนง สำหรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในก็เช่นเดียวกัน กระบวนการคิดโครงสี (Color Scheme) ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างมาก เรื่องจากโครงสีจะปรากฏไปยังระนาบต่างๆของพื้นที่ว่าง (Space) เช่น ผนัง พื้น เพดาน เครื่องเรือน พรม ตลอดจนวัตถุประดับตกแต่ง อันประกอบกันเป็นงานออกแบบภายในที่สมบูรณ์

งานออกแบบภายในแบบไทยร่วมสมัยมีอัตราการออกแบบสูงอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีจะมีร้านขายสินค้าไทย ร้านอาหารไทย และโรงแรมเปิดขึ้นใหม่มากมาย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ติดอันดับมีนักท่องเที่ยวมากที่สุดอันดับของโลกที่ทำให้สิ่งใดๆที่เกี่ยวข้องเชิงวัฒนธรรมนั้นได้รับความสนใจกับชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก อีกทั้งคนไทยรุ่นใหม่กลับมาให้ความสนใจกับภูมิปัญญาของไทยมากขึ้น และนำไปสร้างสรรค์ต่อด้วยเทคโนโลยีให้ทันสมัย การออกแบบไทยจึงกลับมาได้รับความนิยมกับคนในประเทศอีกครั้ง ในส่วนของงานออกแบบภายในของไทยในปัจจุบันเป็นการออกแบบภายในร่วมสมัย ที่มีลักษณะการผสมผสานหลากหลายกันไปตามแต่ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ มิได้มีลักษณะที่เป็นรูปแบบตายตัว โดยรวมแล้วมีการตัดทอนรายละเอียดลักษณะไทยประเพณีออกไปมากเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ใช้สีสันที่สดใสมากขึ้น และกล้าที่จะใช้อารมณ์สนุกสนานลงไปในงานออกแบบไทยมากขึ้น

บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เป็นสถานที่ตั้งของชุมชนเก่าและสถาปัตยกรรมไทยที่สำคัญ ในปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่นิยมทั้งในหมู่คนไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัดโพธิ์ หรือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรวิหาร เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี มีความงดงามทางด้านสถาปัตยกรรมอย่างโดดเด่น จากการสถาปนาและการปฏิสงขรณ์วัดโพธิ์ ในสมัยรัชกาลที่ 1 และ ที่ 3 ได้ระดมช่างผู้เชียวชาญงานศิลปกรรมสาขาต่างๆเพื่อสร้างสรรค์พุทธสถานและสิ่งประดับในวัดอารามหลวงอย่างวิจิตร ทำให้ในปัจจุบันวัดโพธิ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากสีสันสดใสของกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยหลากสีที่ประดับอยู่บนเจดีย์ โดยแต่ละองค์เจดีย์จะมีโทนสีและลวดลายประดับที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ที่น่าสังเกตว่าการประดับด้วย กระเบื้องเคลือบนั้นเป็นลักษณะเด่นเฉพาะของสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงที่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นพยายามค้นหาลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมให้เป็นของตัวเอง เนื่องจากใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมัยรัชกาลที่ 1 และ 2 ยังคงรูปแบบของสถาปัตยกรรมตามแบบประเพณีสมัยอยุธยา แต่ในสมัยรัชกาลที่ 3 สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถทางด้านการค้าขายกับประเทศจีน สถาปัตยกรรมในช่วงสมัยนี้จึงได้รับอิทธิพลจากจีนตามด้วยทำให้มีการประดับตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบแบบจีน เกิดเป็นสีสันและลวดลายที่แปลกออกไปจากเดิม และกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะอย่างหนึ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จึงกล่าวได้ว่าสีไทยนั้นมีความไม่แน่นิ่ง มีการปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวไปตามกาลเวลา ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น รสนิยมของคนในสมัยนั้น เทคโนโลยีการผลิตสี ทั้งเกิดจากการประดิษฐ์ขึ้นเองโดยใช้วัสดุตามธรรมชาติที่มี และการนำเข้าวัสดุจากต่างประเทศ

สีที่ใช้ในการประดับตกแต่งของไทยนั้นก็คือ สีไทย อันแสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะของไทย มีความโดดเด่นอย่างยิ่งในการเรียกชื่อสี วิธีการปรุงสีและทำสีจากวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติ การเลือกใช้ค่าสีและโครงสีที่แบบแบบอย่างเฉพาะ (Style) รวมถึงวิธีการนำไปใช้ และคติความเชื่อในการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ แต่ทว่าองค์ความรู้เรื่องสีไทยค่อยๆสูญหายเข้าไปทุกที เนื่องจากเป็นความรู้เฉพาะในวงศิลปะที่ค่อนข้างจำกัดและไม่ค่อยได้เผยแพร่ ทำให้นักออกแบบรุ่นใหม่จำนวนมากไม่คุ้นเคยกับสีไทย อีกทั้งด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป นักออกแบบรุ่นใหม่ทำงานด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์แทบทั้งสิ้น จึงต้องการแหล่งอ้างอิงมาตรฐาน เช่น ระบบสี CMYK ระบบสีแพนโทน (Pantone) เพื่อใช้ในการอ้างอิงต่อการออกแบบสิ่งพิมพ์ ผลิตภัณฑ์ สถาปัตยกรรม การตกแต่งภายใน เป็นต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 จึงเกิดหน่วยงาน “ศูนย์บันดาลไทย กระทรวงวัฒนธรรม” เพื่อทำการส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เรื่องสีไทย และการนำไปใช้เชิงธุรกิจให้แก่ประชาชนทั่วไปเพียงหน่วยงานเดียว โดยนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี มาใช้ในการอ้างอิง ทำให้สีไทยได้กลับมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของนักออกแบบมากขึ้นในปัจจุบัน

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาโครงสีขององค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวมิลมังคลาราม เพื่อเป็นแนวทางใหม่สำหรับการออกแบบภายใน และจำเป็นต้องมีการเทียบสีไทยให้เป็นระบบสากล โดยการเปรียบเทียบสีตามรหัสสีมาตรฐานของระบบแพนโทน เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปเทียบกับสีทาภายในและการนำไปเทียบเพื่อผลิตวัสดุ ซึ่งมักใช้พัดสียี่ห้อ TOA เป็นตัวกลางในการเทียบ และเพื่อทำให้การใช้งานออกแบบภายในแบบไทยร่วมสมัยแพร่หลายสู่สากลมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการใช้โครงสีในการตกแต่งสถาปัตยกรรม องค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการทดลองนำโครงสีที่ได้มาประยุกต์ใช้กับวัสดุตกแต่งร่วมสมัย

3. เพื่อทดลองการรับรู้สีไทย ด้วยการประเมินโดยผู้ที่มีภูมิหลังต่างกัน

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงทดลอง โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องลักษณะการใช้สีในการตกแต่งสถาปัตยกรรมขององค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แล้วนำมาจัดข้อมูลสี โครงสี จากนั้นนำผลมาทดลองออกแบบภายในโดยการจำลองภาพสามมิติ มีการกำหนดขอบเขตด้านต่างๆ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา

พระมหาเจดีย์สี่รัชกาลเป็นมหาเจดีย์ขนาดใหญ่ 4 องค์ องค์พระเจดีนั้นเป็นแบบเจดีย์ย่อไม้สิบสอง ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบ อันประกอบด้วย พระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 1–4 คือ

1. พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ เป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 1
2. พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน เป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 2
3. พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร เป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 3
4. พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย เป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 4

ด้วยขนาดขององค์พระมหาเจดีย์มีขนาดใหญ่มาก มีความสูงถึง 42 เมตร และมีกำแพงล้อมรอบในระยะประชิด และมีข้อกำหนดห้ามถ่ายภาพด้วยกล้องอากาศยานไร้คนขับ (Drone) ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลสีตั้งแต่ส่วนฐานซึ่งมีระยะไกลเกินระยะเอื้อมถึงได้ งานวิจัยนี้จึงเก็บข้อมูลสีจากกระเบื้องประดับลายแค่เพียงส่วนฐานของพระมหาเจดีย์เท่านั้น

1.3.2 ขอบเขตด้านเครื่องมือใช้ในการวิจัย

ในวิจัยนี้มีการใช้อุปกรณ์เครื่องมือหลากหลายชนิดในการวัดค่าสี ซึ่งแต่ละอุปกรณ์ที่ใช้มีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยแตกต่างกันไป ดังนี้

1. การค้นหาค่า CMYK จากการค้นหาด้วยเว็บไซท์ TOA และ Pantone เมื่อค้นหาแล้วเว็บไซท์จะประมวลผลด้วยรหัสสีหลายรหัส และการค้นหาด้วยเว็บไซท์ไม่ได้ตรงกับตัวอย่างเสมอไป ผู้วิจัยจึงต้องนำมาเทียบกับตัวอย่างและต้องประเมินด้วยสายตาครั้งหนึ่ง ทำให้อาจมีการคลาดเคลื่อนในการประมวลผลเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ในวิจัยนำร่องครั้งที่ 2 ผู้วิจัยใช้แอพพลิเคชั่นแพนโทนสตูดิโอ (Pantone Studio) ซึ่งใช้วิธีการถ่ายภาพที่ต้องการวัดค่าด้วยโทรศัพท์มือถือ จากนั้นแอพพลิเคชั่นจะประมวลผลออกมาว่าสีที่ถ่ายภาพไปนั้นตรงกับสีค่าสีใดของแพนโทน ดังนั้นจึงอาจมีการคลาดเคลื่อนของสีจากการตั้งค่าสีหน้าจอโทรศัพท์หรือประสิทธิภาพของกล้องโทรศัพท์ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นไอโฟน 7 พลัส (iPhone 7plus) เป็นอุปกรณ์ในการถ่ายภาพ

1.4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการใช้โครงสีในการตกแต่งสถาปัตยกรรมขององค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

2. ได้พัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการทดลองนำโครงสีที่ได้มาประยุกต์ใช้กับวัสดุตกแต่งร่วมสมัย

3. ได้ทดลองการรับรู้สีไทย ด้วยการประเมินโดยผู้ที่มีภูมิหลังต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

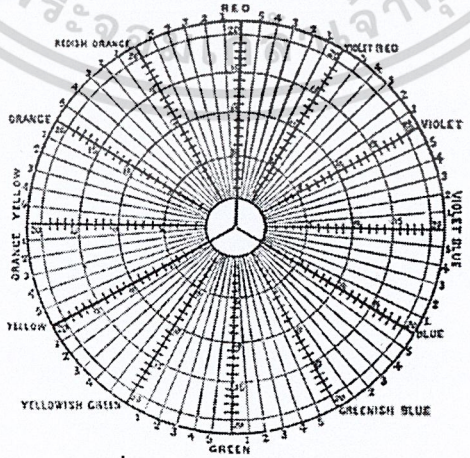
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สีในการออกแบบ พัฒนาการงานออกแบบไทยโดยเริ่มตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และสีของไทย โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดดังนี้

2.1 การใช้สีในการออกแบบ

2.1.1 ทฤษฎีของสี

2.1.1.1 โมเดลสี (Color Model)

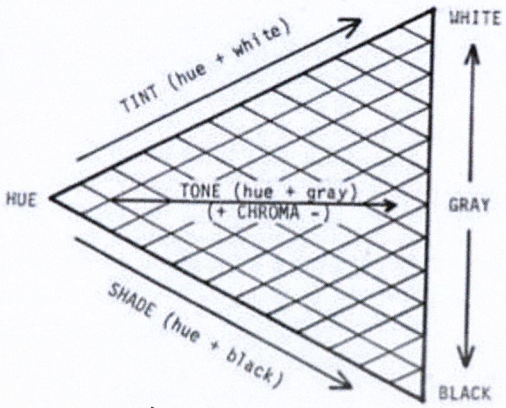
ภายหลังการคิดค้นวงจรสี นักออกแบบสี (Colorist) ได้มีการพัฒนาวงจรสีในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้จำนวนสีที่มากขึ้นจากที่เริ่มต้น 12 สี จึงเริ่มคิดค้นระบบในการอ้างอิงสี เริ่มต้นจากคิดค้นระบบตัวเลขสำหรับการอ้างอิงสี โดยใช้วงจรสี 72 สี โดยเชฟเริล นักเคมีชาวฝรั่งเศส (Chevreul's Color Wheel) ในปี ค.ศ.1839 (รูปที่ 2.1) ซึ่งยังคงมีลักษณะเป็นวงกลมอยู่ จากนั้นมีการพัฒนาโดยการแผ่วงกลมออกเพื่อเพิ่มสีให้มากยิ่งขึ้น ในหนึ่งสีจะมีค่าน้ำหนักสีและความอิ่มของสีไล่สูงขึ้นตามลำดับ เรียกว่าเมทริกซ์โมเดลสี (Color Matrix Model) (รูปที่ 2.2) เป็นการอธิบายแบบสองมิติ (Jean Kopacz, 2003)

รูปที่ 2.1 วงจรสีของเชฟเริล

ที่มา : https://en.wikipedia.org/wiki/Michel_Eugène_Chevreul

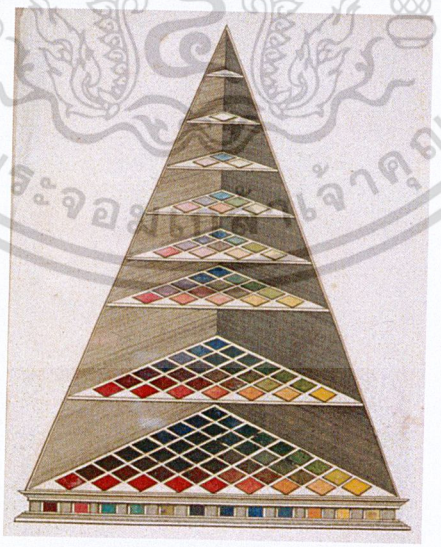
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.2 เมทริกซ์โมเดลสี

ที่มา : https://en.wikipedia.org/wiki/Michel_Eugène_Chevreul

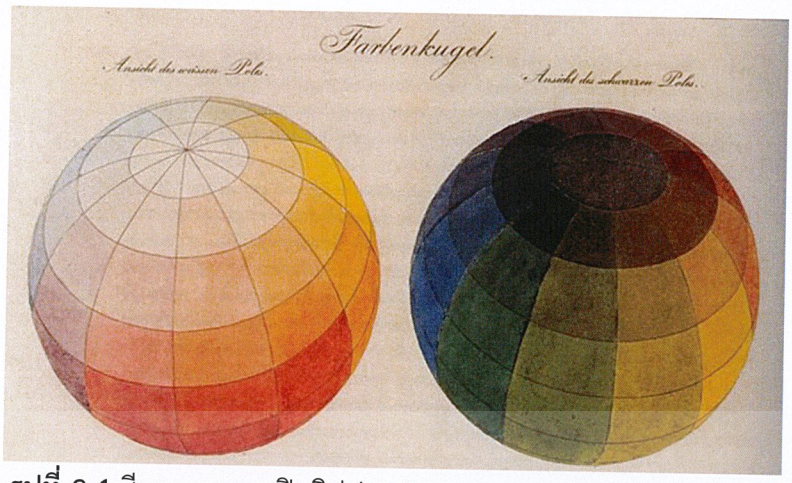
ต่อมามีการพัฒนาโมเดลสีด้วยการอธิบายแบบสามมิติ เช่น สีปิรามิดของแลมเบิร์ต (J.H. Lambert Model) โดยกำหนดสีแม่สีไว้ที่มุมทั้ง 3 ของสามเหลี่ยม หลังจากนั้นสีจะค่อยๆไล่ผสมกันมาเรื่อยๆจนได้สีดำอยู่ตรงกลาง (รูปที่ 2.3) และสีทรงกลม (Color Sphere) ของฟิลลิป (Phillip Otto Runge) โดยกำหนดเส้นแกน (Axis) เพื่อบอกความสว่างของสี สีที่มีความสว่างน้อยจะไล่เรียงไปหาสีที่มีความสว่างมากจากบนลงล่าง สีที่เต็ม (Full Hue) จะอยู่พอดีกับเส้นศูนย์สูตร (Equator) ซึ่งเป็นแกนกลางแนวนอนของวงกลม ที่แนวนอนจะเป็นการไล่สีสีสันที่ใกล้เคียงกันไปเรื่อยๆ (รูปที่ 2.4) (Jean Kopacz, 2003)

รูปที่ 2.3 สีปิรามิดของแลมเบิร์ต

ที่มา : http://irtel.uni-mannheim.de/colsys/Lambert.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

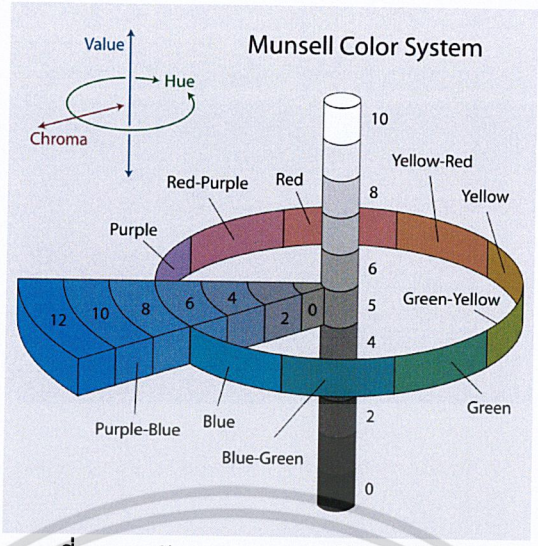

รูปที่ 2.4 สีทรงกลมของฟิลลิป (Phillip Otto Runge Farbenkugel)
ที่มา : https://artsandculture.google.com/asset/farbenkugel-color-sphere-detail-philipp-otto-runge/sAEOj0nflSiVJg

2.1.1.2 ระบบอ้างอิงสี

หลังจากการพัฒนาโมเดลสีแบบสามมิติ ได้มีการจัดทำเป็นระบบสีขึ้น (Color Reference Systems / Atlases) โดยกำหนดด้วยรหัสตัวอักษรและตัวเลข (Alphanumeric Keys) เพื่อง่ายต่อการระบุอ้างอิง สามารถควบคุมคุณภาพสีได้สำหรับงานพิมพ์และงานอุตสาหกรรม ระบบสีที่รู้จักกันดีจนถึงปัจจุบันคือโมเดลสีระบบมันเซล (Munsell Model) ก่อตั้งโดยจิตกรชาวอเมริกัน อัลเบิร์ต เฮนรี่ มันเซล (Albert Henry Munsell) ในปี ค.ศ.1915 ระบบโมเดลสีมันเซลเป็นโมเดลแบบสามมิติที่มีโครงสร้างแบบต้นไม้ ใช้ค่าสีสามค่าเป็นตัวกำหนด คือ สีสัน (Hue) น้ำหนักของสี (Value) และความอิ่มตัวของสี (Chroma) ที่เส้นแกน (Axis) จะบอกความสว่างของสี สีที่มีความสว่างน้อยจะไล่เรียงไปหาสีที่มีความสว่างมากจากบนลงล่าง ที่แนวนอนจะเป็นการไล่สีสีสันที่ใกล้เคียงกันเป็นหลักการเดียวกันกับสีทรงกลม แต่ระบบโมเดลสีมันเซลจะระบุเป็นสัญลักษณ์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความแม่นยำสูงในการผลิตระบบอุตสาหกรรม (รูปที่2.5) ระบบโมเดลสีของมันเซลถือว่าเป็นงานวิจัยสีเชิงวิทยาศาสตร์ใช้ในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมมานานกว่าร้อยปี (Jean Kopacz, 2003) ปัจจุบันบริษัทมันเซลคัลเลอร์ (Munsell Color Company) เป็นบริษัทย่อยของบริษัทเอ็กซ์ไรท์ (X-Rite, Inc.) ซึ่งเป็นผู้นำระดับโลกด้านวิทยาการและเทคโนโลยีสี และอยู่ในเครือเดียวกับผู้นำในแวดวงสีอย่างแพนโทนอีกด้วย (Pantone, 2020)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.5 หลักการของระบบโมเดลสีมันเซล

ที่มา : https://en.wikipedia.org/wiki/Munsell_color_system

ระบบโมเดลสีมันเซลถือว่าเป็นต้นแบบของระบบอ้างอิงสีของระบบอื่นๆต่อมา ผู้พัฒนาระบบสีได้สร้างระบบอ้างอิงสีเพื่อใช้ในวงการต่างๆที่เป็นเจาะจงมากขึ้น สำหรับระบบอ้างอิงสีเพื่อใช้สำหรับงานสถาปัตยกรรมและงานออกแบบ มักจะใช้เพื่ออ้างอิงสีเคลือบผิวอาคาร หรือเทียบสีสำหรับวัสดุ มีอยู่สองระบบคือ ระบบสีเอ็นซีเอส (NCS) และระบบอ้างอิงสีแพนโทน (Pantone)

ระบบสีแพนโทน (Pantone Matching System : PMS) เป็นระบบอ้างอิงสีที่นิยมใช้เป็นมาจรฐานการเทียบสีมากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากครอบคลุมการใช้งานให้เลือกใช้อ้างอิงสำหรับงานออกแบบแขนงต่างๆโดยเฉพาะ ได้แก่ งานสถาปัตยกรรม งานออกแบบตกแต่งภายใน งานกราฟฟิค งานออกแบบแฟชั่น งานออกแบบผลิตภัณฑ์ (Pantone,2020) ซึ่งถือว่าหลากหลายมาก บริษัทแพนโทน (Pantone LCC) เดิมตั้งอยู่ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกา ปัจจุบันเป็นบริษัทย่อยของบริษัทเอ็กซ์ไรท์ (X-Rite, Inc.) ก่อตั้งโดยลอเรนซ์ เฮอร์เบิร์ต (Lawrence Herbert) เนื่องจากเห็นปัญหากระบวนการการทำงานกับสี เพราะโรงพิมพ์แต่ละที่ก็จะมีชุดสีหมึกเป็นของตนเอง ทำให้ยากลำบากต่อการสื่อสารในหลายฝ่าย ด้วยเหตุนี้เฮอร์เบิร์ตจึงผสมสีที่ต้องการเองและทำเป็นหนังสือรหัสสีขึ้นมาเพื่อส่งไปให้โรงพิมพ์ต่างๆใช้เป็นภาษากลางของสี เพื่อให้สื่อสารสีที่ต้องการได้ถูกต้องจนกลายมาเป็นระบบสีแพนโทนขึ้นมา และใช้เป็นมาตรฐานสีจนถึงปัจจุบัน เดิมระบบสีแพนโทนผลิตมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการพิมพ์ จึงมีพื้นฐานการพัฒนาระบบมาจากระบบสี CMYK โดยมีข้อเด่นกว่าคือสีจำเพาะ (Spot Color) ของแพนโทนนั้นเมื่อพิมพ์ออกมาแล้วจะถูกต้อง 100% เนื่องจากมีความอิ่มของสีมากกว่างานพิมพ์ด้วยระบบ CMYK ต่อมาในปี กลางปี ค.ศ.2006 แพนโทนผลิตชุดสีสำหรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมขึ้นมาอีกมากกว่า 3,000 สี และในปี ค.ศ.2010 แพนโทนได้กำหนด “สีแห่งปี” (Color of the Year) ขึ้นมาจากการวิจัยในแต่ละปี เป็นการคาดการณ์เพื่อใช้เป็นแนวโน้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Trend) ในการออกแบบ โดยมีชื่อสีและรหัสสีของแพนโทนเอง (Pantone, 2020) ทำให้แพนโทนมีอิทธิพลต่อวงการออกแบบเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันแพนโทนเป็นผู้สร้างมาตรฐานการเทียบสีที่ใช้กันแพร่หลายทั่วโลกครอบคลุมอุตสาหกรรมการพิมพ์ การผลิตสี ผสมสี สีผ้า สีพลาสติก รหัสสีของแพนโทนจึงแยกรหัสแตกต่างกันในแต่ละหมวดการใช้งาน โดยเล่มมาตรฐานของแพนโทน (PMS) คือ เล่มเทียบสีฟอร์มูล่าไกด์ (Formula Guide) มีจุดประสงค์เพื่องานกราฟฟิคและงานพิมพ์ เป็นเล่มที่มีผู้ใช้มากที่สุดในโลก โดยจะมีสีทั้งหมด 1,867 สี แยกออกเป็น 2 เล่ม คือ สีเคลือบผิว (Coated : C) พิมพ์ลงบนกระดาษอาร์ตมัน และไม่เคลือบสีผิว (Uncoated : U) พิมพ์ลงบนกระดาษปอนด์ รหัสสีจะประกอบด้วยตัวเลข 3-4 หลัก แล้วตามด้วยอักษรท้าย (Suffix) ในเล่มนี้เป็นวิธีการเคลือบผิว คือ อักษร C หรือ U กำกับไว้ข้างหลัง เช่น PANTONE 294 C หมายถึง สีน้ำเงิน รหัสสี 294 แบบเคลือบ (Pantone,2020)

สำหรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในควรใช้เล่มเทียบสี แฟชั่น โฮม+อินทีเรีย (Fashion Home+Interiors : FHI) เนื่องจากงานสถาปัตยกรรมภายในมักจะใช้สีกับวัสดุหลากหลาย เช่น ใช้สีสำหรับเคลือบผิวที่ผนัง เฟอร์นิเจอร์ และสิ่งทอ สำหรับงานวิจัยนี้จะใช้ Pantone FHI ปี 2019 เป็นเครื่องมือ ภายในพัดสีจะประกอบด้วยสีทั้งหมด 2,310 สี พร้อมชื่อเรียก แยกออกเป็น 2 เล่ม (รูปที่ 2.6) รหัสสีประกอบด้วยตัวเลข 2 ชุด ชุดหน้าประกอบด้วยตัวเลข 2 หลัก และชุดหลังประกอบด้วยตัวเลข 4 หลัก แล้วตามด้วยอักษรท้าย (Suffix) ทั้งสิ้น 3 แบบ ได้แก่ TPX หมายถึง ตัวอย่างสีพิมพ์ลงกระดาษ (Printed on paper) TPG หมายถึง ตัวอย่างสีสูตรพิเศษเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Textile Paper – Green) (รูปที่ 2.7) และ TCX หมายถึง ตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอน (Dyed Cotton Reference) ในเฉพาะสีรหัส TCX จะมีเล่มตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอนให้เทียบเพิ่มเติมอีกชุดหนึ่ง (Pantone Swatch Library) โดยแยกออกเป็น 5 เล่ม (รูปที่ 2.8) ในช่องของตัวอย่างสีย้อมผ้าสามารถแกะออกมาจากเล่มเพื่อนำไปพกพาเทียบสีได้ด้วย (รูปที่ 2.9) (Pantone, 2020)

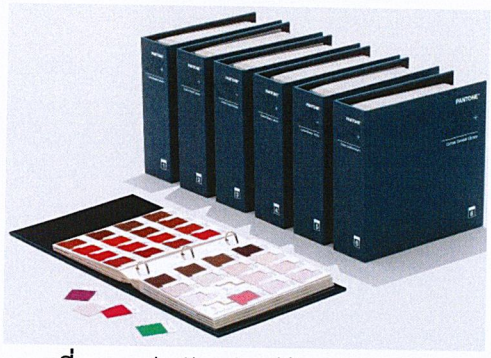
รูปที่ 2.6 พัดสีแพนโทน แฟชั่น โฮม+อินทีเรีย 2019

รูปที่ 2.7 ตัวอย่างสีพิมพ์ลงกระดาษ TPG

ที่มา : www.pantone.com/fhi-coated-colors-set

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.8 เล่มตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอน

รูปที่ 2.9 ตัวอย่างสีย้อมผ้าคอตตอน

ที่มา : www.pantone.com/fashion-home-interiors-cotton-swatch-library-supplement

แพนโทนยังมีเครื่องมือด้านเทคโนโลยีให้เลือกใช้ตามความสะดวกในรูปแบบของแอพพลิเคชั่นโทรศัพท์มือถือ แพนโทน สตูดิโอ (Pantone Studio) สำหรับระบบปฏิบัติการไอโอเอส (ios) ซึ่งใช้วิธีถ่ายภาพโดยตรงแล้วแอพพลิเคชั่นจะประมวลผลเป็นรหัสสีของแพนโทน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน้าจอและการประมวลผลของโทรศัพท์มือถือแต่ละเครื่องด้วย หากต้องการความแม่นยำที่สุด สามารถเลือกใช้เครื่องมือ แคพชัวร์ (CAPSURE™) เป็นเครื่องลักษณะคล้ายรีโมท ใช้วิธีสแกนสีกับสีที่ต้องการได้ในทุกสภาพผิว เครื่องจะประมวลผลเป็นรหัสสีของแพนโทนให้ทันที (Pantone,2020)

2.1.2 จิตวิทยาสี

2.1.2.1 การรับรู้และการตอบสนองของมนุษย์

การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการแปลความหมายที่เกิดขึ้นหลังจากร่างกายรับสัมผัสจากสิ่งเร้า ซึ่งการรับรู้นำไปสู่การตัดสินใจและตอบสนองพฤติกรรมของมนุษย์ กระบวนการของการรับรู้เริ่มจากการที่มีสิ่งเร้า (Stimulus) ไม่ว่าจะเป็น สิ่งแวดล้อม คน สัตว์ หรือสิ่งของ มาเร้าสู่ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ (Sense Organs) ได้แก่ รูป (Visual) คือการสัมผัสจากการมองเห็นด้วยตา รส คือการสัมผัสจากการชิมด้วยลิ้น กลิ่น คือการสัมผัสจากการดมด้วยจมูก เสียง คือการสัมผัสจากการได้ยินด้วยหู และการสัมผัสด้วยผิวหนัง เช่น มือ แขน ขา เมื่อร่างกายรับการสัมผัส (Sensation) จากอวัยวะแล้ว จะส่งต่อมายังสมองเพื่อแปลความหมาย จากนั้นสมองจะสั่งการให้ตอบสนองสิ่งเร้าทำให้แสดงความรู้สึกและพฤติกรรมต่างๆออกมา (แสงเดือน ทวีสิน, 2545)

การแปลความหมายในแต่ละบุคคลนั้นจะมีความแตกต่างกันจาก 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยทางด้านร่างกาย

1.1 ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับรู้ ผู้ที่ไม่มีความผิดปกติของอวัยวะจะรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ประสบการณ์เดิม (Previous Experience) ในการรับรู้และแปลความหมายของสิ่งเร้า มนุษย์จะอาศัยประสบการณ์เดิมในการประมวลผล นอกจากนี้ประสบการณ์เดิมยังมีผลต่อทัศนะคติที่มีต่อสิ่งเร้านั้นด้วย

1.3 ความต้องการที่จะรับรู้ (Need) มนุษย์จะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนเองต้องการจะรับรู้

1.4 ความใส่ใจ (Attention) และการเลือกที่จะรับรู้ (Selection) หากมนุษย์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าจำนวนมาก มนุษย์จะเลือกรับรู้เฉพาะในสิ่งที่ตนสนใจ

1.5 สภาวะทางอารมรณ์ (Emotion) ถ้ามนุษย์อยู่ในสภาวะตึงเครียดหรือกังวลจะส่งผลให้มีความสามารถในการรับรู้น้อยลงกว่าปกติ

1.6 ความคาดหวัง (Expectancy) ในบางครั้งมนุษย์มีความคาดหวังต่อสิ่งที่ตนจะรับรู้เหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในภายภาคหน้าอยู่ด้วย

1.7 สติปัญญา (Intelligence) ผู้ที่มีสติปัญญาดีจะมีความสามารถในการรับรู้สิ่งเร้าได้อย่างลึกซึ้ง

1.8 การให้คุณค่า (Value) ถ้าสิ่งเร้ามีคุณค่า มนุษย์จะมีความสนใจมากขึ้น

1.9 การถูกชักจูง (Persuasion) เช่น อิทธิพลทางด้านสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีการแปลความหมายที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีความเชื่อผสมเข้ามา เป็นทัศนคติ

2.ปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของสิ่งเร้า

2.1 ขนาดของสิ่งเร้า (Size) สิ่งเร้าที่มีขนาดใหญ่จะสามารถดึงดูดความสนใจได้มากกว่า

2.2 ความเข้มของสิ่งเร้า (Intensity) สิ่งเร้าที่มีความเข้มมากกว่าจะสามารถรับรู้ได้ดีกว่า เช่น วัตถุที่มีความเข้มของสีมาก จะสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

2.3 การเปลี่ยนแปลง สิ่งเร้าที่มีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิมจะสามารถดึงดูดความสนใจได้

2.4 การเคลื่อนไหว (Movement) การเคลื่อนไหวของสิ่งเร้าจะทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น

2.5 การกระทำซ้ำ (Repetition) มนุษย์จะสามารถรับรู้สิ่งเร้าได้ดีขึ้น ถ้าสิ่งเร้านั้นมีการเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง เช่น โฆษณาทางโทรทัศน์ที่มักฉายซ้ำในช่วงพักระหว่างละคร

2.6 สี (Color) สิ่งเร้าที่มีสีสันฉูดฉาดจะสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าสีทึมและสียังมีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ด้วย

2.7 ลักษณะตัดกันของสิ่งเร้า (Contrast) เช่น ภาพและพื้น (Figure and Ground) สิ่งที่ได้รับการเอาใจใส่ก็จะปรากฏเด่นออกมาเป็นภาพ สิ่งอื่นๆที่ไม่ได้รับการใส่ใจก็

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

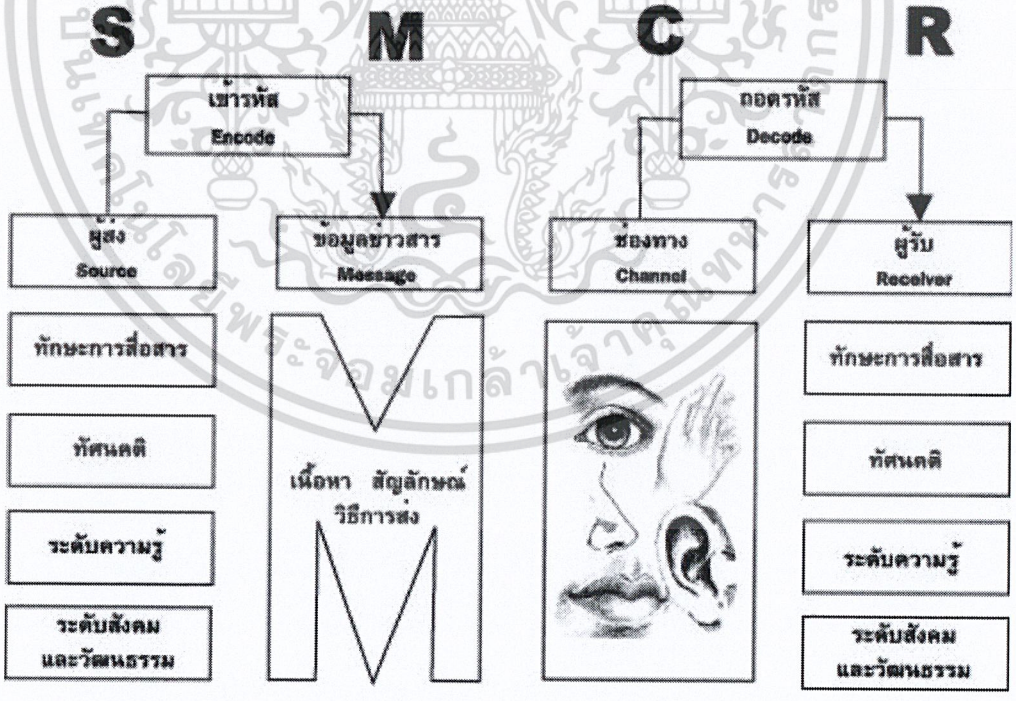
จะเป็นพื้น เช่น ในขณะเดินในสวน หากเรามองไปที่ดอกไม้ ดอกไม้จะปรากฏเป็นภาพ ส่วนองค์ประกอบอื่นอย่างสนามหญ้า ต้นไม้ จะกลายเป็นพื้น (กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ, 2526)

จากปัจจัยด้านร่างกายข้างต้นจะเห็นว่ามนุษย์มีการรับรู้ไม่เท่ากัน ดังนั้นในวิจัยนี้จึงมีขั้นตอนการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อทดสอบว่าในแต่ละกลุ่มตัวมีการรับรู้อย่างไรบ้างกับโครงสีไทยที่ศึกษา เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการออกแบบได้ต่อไป

ส่วนปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของสิ่งเร้าที่เป็นการสัมผัสด้วยตา (Visual Perception) และสอดคล้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม คือ ขนาดของสิ่งเร้า (Size) สี (Color) ลักษณะตัดกันของสิ่งเร้า (Contrast) ดังนั้นในวิจัยนี้จึงมีการประเมินถึงปัจจัยเหล่านี้เพื่อศึกษาว่าแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะสามารถรับรู้ได้ดีหรือไม่ อย่างไร

2.1.2.2 ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล

การรับรู้ที่แตกต่างกันนั้นเกิดจากปัจจัยด้านการสื่อสารได้ด้วยเช่นกัน จากทฤษฎี SMCR ของเดวิด เค.เบอร์โล (David K.Berlo) ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร (2547) ได้อธิบายถึงทฤษฎีว่าความสามารถของผู้ส่งและผู้รับที่จะทำให้การสื่อสารนั้นเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ (รูปที่ 2.10) ดังนี้

ที่มา : ที่มาจากหนังสือเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมของ กิตานันท์ มลิทอง

รูปที่ 2.10 แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล

ที่มา : https://snamiki.wordpress.com/2011/09/24/commart

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) หมายถึง ผู้ส่งและผู้รับควรมีความชำนาญในการส่งและรับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและถูกต้อง เช่น ผู้ส่งควรมีทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ส่วนผู้ฟังควรจะมีทักษะการฟังที่ดี สามารถฟังภาษาที่ผู้ส่งพูดมารู้เรื่องได้

2. ทัศนคติ (Attitudes) หากผู้ส่งและผู้รับมีทัศนคติที่ดีต่อกัน จะทำให้การสื่อสารได้ผลดี เนื่องจากทัศนคติมีผลต่อการยอมรับซึ่งกันและกัน ถ้าผู้ฟังมีความชอบในตัวผู้พูดก็มักจะมีความเห็นคล้อยตามได้ง่าย แต่ถ้าผู้ฟังมีไม่ความชอบในตัวผู้พูดก็มักจะมีเห็นที่ขัดแย้งกัน

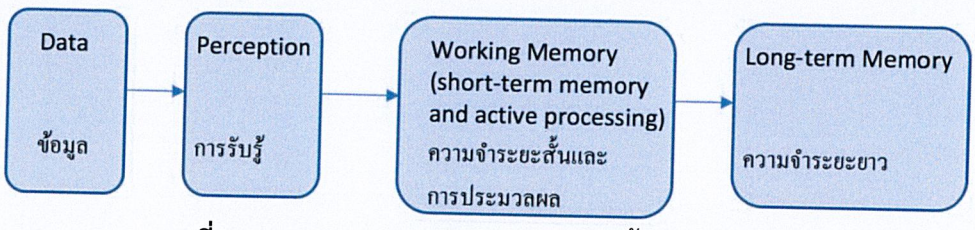
3. ระดับความรู้ (Knowledge Levels) หากผู้ส่งและผู้รับมีความรู้ที่เท่าเทียมกันจะสามารถสื่อสารกันได้ดี แต่หากระดับความรู้ไม่เท่ากันผู้ส่งอาจจะต้องปรับปรุงภาษาและสำนวนที่ใช้ในการพูด เช่น ไม่ใช้คำศัพท์วิชาการ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อลดระดับความซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Systems) ระบบสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติเป็นส่วนที่กำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้นๆ ซึ่งมาจากประเพณีและขนบธรรมเนียมที่ปฏิบัติมา จึงอาจจะมีบรรทัดฐาน ค่านิยม และความเชื่อที่แตกต่างกันไป

จากทฤษฎีของเบอร์โลสามารถสรุปได้ว่า แต่ละบุคคลจะมีความสามารถในการรับสารที่แตกต่างกันจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ทั้งจากตัวผู้สื่อสารและผู้รับสาร ดังนั้นการออกแบบจึงควรทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารที่ดี เพื่อที่จะให้ผู้เข้าใช้งานเข้าใจในแนวคิดของงานออกแบบได้มากที่สุด

2.1.2.3 การจดจำสีของมนุษย์

กระบวนการจดจำในสมอง (Memory) ของมนุษย์มีอยู่ 2 ระดับ คือ ความจำขณะทำงาน (Working Memory) เป็นความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) เป็นความจำที่เอาไว้ใช้งานในขณะนั้น ซึ่งมีปริมาณจำกัด เปรียบสเมือนกระดาษทดหากทดเต็มแล้วก็หมดไป และความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เป็นข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในสมอง หากต้องการจะใช้ก็เรียกออกมาใช้ได้เป็นครั้งไป ในส่วนของกระบวนการจำนั้นเริ่มหลักจากการรับรู้ เกิดเป็นความจำระยะสั้นก่อน ความจำในส่วนนี้จะถูกนำไปประมวลผลอีกครั้งและจะจดจำเก็บไว้ในสมองเป็นความจำระยะยาว (อรชุมา หลิมศิริวงษ์, 2544)

รูปที่ 2.11 กระบวนการเกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับปริมาณที่จำกัดในส่วนความจำระยะสั้นนั้น มนุษย์จะจดจำสิ่งเดียวกันที่มีลักษณะแตกต่างกันได้ 4 อย่างเท่านั้น (Nelson Cowan, 2001) เช่น เบอร์โทรศัพท์ 093-642-8549 สังเกตได้ว่ามีการแบ่งตัวเลขออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ3-4 หลัก เมื่อมีการบอกและจดเบอร์โทรศัพท์ เราจะจดจำได้ทีละกลุ่ม 3-4 ตัวเลข น้อยคนนักที่จะจำได้ทั้งหมดในคราวเดียว เช่นเดียวกันกับสี ถึงแม้ว่ามนุษย์จะสามารถมองเห็นและรับรู้ได้นับล้านสี แต่สมองของมนุษย์เลือกที่จะจดจำแค่บางสีเท่านั้น ซึ่งเป็นสีหลักและเป็นสีพื้นฐาน (Bae, G.Y, Olkkonen M., Allred S.R. & Flombaum J.I., 2015)

ในงานวิจัยหนึ่งของฟลอมบอม (Jonathan Flombaum) ได้ทำการทดลองโดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าจดจำสีใดได้บ้างใน 180 สี แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตั้งชื่อสีที่ตนจดจำได้ ค้นพบว่ามนุษย์จดจำสีได้ดีจำนวน 5 สี คือ ฟ้า ชมพู เขียว ม่วง ส้ม และเหลือง ส่วนสีที่มนุษย์ตั้งชื่อให้มากที่สุด คือ สีเขียว และสีฟ้า นั่นหมายความว่ามนุษย์จดจำความหลากหลายของสีเขียวและฟ้ามากกว่าสีอื่นๆ นอกจากนี้สมองยังเลือกที่จะจดจำสีที่ซับซ้อนเป็นสีพื้นฐานแทนด้วย เช่น สีฟ้าอะซัว (Azure Blue) เกิดจากการผสมสีระหว่าง สีน้ำเงินกรมท่า (Navy Blue) สีฟ้าโคบอลต์ (Cobalt Blue) และสีฟ้าอัลตร้ามารีน (Ultramarine Blue) สมองของมนุษย์สามารถรับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างสีได้ แต่หลังจากนั้นสมองจะเลือกจดจำเหลือเพียงสีพื้นฐานเท่านั้น เช่นการทดลองดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างจดจำได้แค่ว่าสีฟ้าอะซัว (Azure Blue) คือสีฟ้า (Blue) เพียงอย่างเดียว (Bae, G.Y, Olkkonen M., Allred S.R. & Flombaum J.I., 2015)

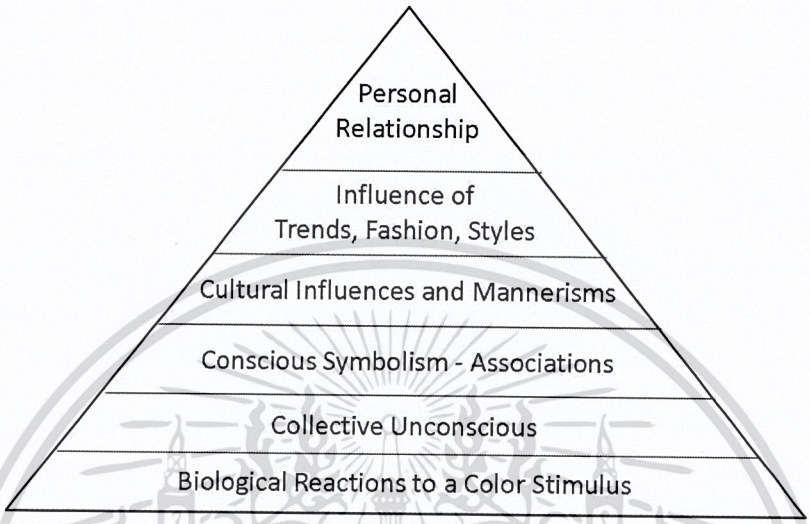
ในงานวิจัยของน้ำอ้อย สายหู (2548) เกี่ยวกับ การศึกษาโครงสีในงานจิตรกรรมและตกแต่ง ที่มีผลต่องานสถาปัตยกรรมภายใน (กรณีศึกษาวัดเกาะแก้วสุทธาราม, วัดใหญ่วุวรรณาราม, วัดคงคาราม) พบว่า งานจิตรกรรมซึ่งเป็นโครงสีหลักของงานออกสถาปัตยกรรมภายในของไทยมีจำนวนสีถึง 8-10 สี แต่จากทฤษฎีความทรงจำระยะสั้นของฟลอมบอม ผู้เข้าใช้งาน (User) ไม่อาจจดจำสีได้หมดในคราวเดียว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ว่าการรับรู้ของมนุษย์เกิดจากการมองเห็นถึง 75% รองลงมาคือ การได้ยิน 13% การสัมผัส 6% และการรับรส 3% ตามลำดับ (อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์, 2542) แสดงว่าการรับรู้ที่สำคัญที่สุดคือการรับรู้จากการมองเห็น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาโครงสีจากสถาปัตยกรรมภายนอก ซึ่งใช้สีในการตกแต่งไม่มาก ทำให้ผู้ใช้งานจดจำได้ดีกว่า อีกทั้งองค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม มีขนาดองค์ที่ใหญ่ และมีการตกแต่งที่โดดเด่น ผู้วิจัยเชื่อว่าบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างชาติซึ่งมีวัฒนธรรมและประสบการณ์ที่แตกต่างจากคนไทยจะสามารถจดจำสีได้

2.1.2.4 ประสบการณ์ที่ได้รับจากสี

สีไม่ได้เป็นเพียงองค์ประกอบของสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ทางการมองเห็นเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจของมนุษย์ เนื่องจากสีมีนัยยะในตัวเอง เป็นสัญลักษณ์ และสามารถสื่อสารอารมณ์ได้ สำหรับงานออกแบบ หากเทียบองค์ประกอบระหว่างสีและรูปร่างแล้ว มนุษย์รับรู้สี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ก่อนรูปทรงอีกด้วย ดังนั้นสีจึงเป็นสิ่งที่ประทับใจเป็นอย่างแรกเมื่องมองเห็น (Mahn, Franke H., 1947) และการรับรู้จากสีก่อให้เกิดประสบการณ์ได้เช่นกัน Franke H. Mahn (1947) ได้อธิบายถึงประเภทประสบการณ์การรับรู้จากสีออกได้เป็น 6 ขั้นปิรามิดได้ดังนี้ (รูปที่ 2.12)

Copyright © Franke H. Mahnke 1990

รูปที่ 2.12 ปิรามิดประสบการณ์สี 6 ขั้น (Color Experience)

1. ปฏิกิริยาทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดเป็นสิ่งเร้าสี (Biological Reactions to a Color Stimulus) คือ การที่สีสามารถสื่อสารให้เรารับรู้เข้าใจ และบ่งบอกได้ว่าวัตถุ สภาพแวดล้อมหรือสิ่งมีชีวิตนั้นๆคืออะไร มีสีใด โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เช่น ใบไม้มีสีเขียวอันเกิดจากสีเม็ดสีของคลอโรฟิลล์ กระต่ายมีสีขาวเพราะมีขนสีขาว

2. กระบวนการจิตใต้สำนึก (Collective Unconscious) คือ การที่เรารับรู้สิ่งที่แตกต่างกันได้จากแม่แบบ เช่น การที่เรารู้ว่าลักษณะของชาวเอเชียจะมีผมสีดำและผิวสีเหลือง ถึงแม้แต่ละคนจะมีหน้าตาที่ไม่เหมือนกันก็ตาม

3. รับรู้สัญลักษณ์ด้วยจิตสำนึก (Conscious Symbolism) คือ การที่เรารับรู้สีในเชิงสัญลักษณ์ โดยสีสามารถสื่อความหมายออกมาได้หลายอย่าง เช่น ความเป็นมิตร อบอุ่น หนาวเย็น เศร้า สกปรก เคลื่อนไหว ถูก แพง เป็นต้น สิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดการรับรู้และประสบการณ์ในลักษณะนี้ได้แก่งานออกแบบแขนงต่างๆรวมถึงงานสถาปัตยกรรมด้วย เนื่องจากงานออกแบบเหล่านี้จะใช้สีเพื่อสร้างความรู้สึกและประสบการณ์แก่ผู้ใช้งาน ซึ่งทำให้สีเป็นสิ่งเร้าและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์โดยตรง

4. อิทธิพลของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม (Cultural Influences and Mannerisms) คือ การที่สีสามารถบ่งบอกถึงวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มได้ เช่น ถ้าเรานึกถึงประเทศเปอร์เซีย จะนึกถึงสีฟ้าเทอร์ควอยซ์ เนื่องจากชาวเปอร์เซียนิยมใช้หินเทอร์ควอยซ์ในการทำเครื่องราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับขจัดสิ่งชั่วร้ายตามความเชื่อ ถ้าเรานึกถึงชาวอิสลาม เราจะนึกถึงสีเขียว เนื่องจากสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ทางศาสนาอิสลาม หรือถ้านึกถึงประเทศอินเดีย เราจะนึกถึงสีสันสดใสหลากหลายสี จากผ้า งานหัตถกรรม และสถาปัตยกรรม เป็นต้น

5. อิทธิพลของความนิยม แฟชั่น และสไตล์ (Influence of Trends, Fashions and Style) คือ การที่สีสีหนึ่ง ปรากฏอยู่ในสภาพแวดล้มในช่วงเวลาหนึ่ง เนื่องจากเป็นกระแสความนิยม ในลักษณะของงานแฟชั่นนั้น เราจะเห็นได้ว่าความนิยมนั้นสั้นและฉาบฉวยมาก กระแสความนิยมจะเปลี่ยนไปในทุกๆปี ทำให้สีที่นิยมก็เปลี่ยนไปทุกปีด้วย ส่วนงานออกแบบสถาปัตยกรรมมักจะเลือกใช้สีที่กลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อมหรือธรรมชาติ ไม่ใช้สีโดดเด่น จึงไม่ได้รับอิทธิพลจากความนิยมเท่าไรนัก แต่สำหรับงานออกแบบภายในก็จะมีความนิยมในระยะหนึ่งคล้ายกับงานแฟชั่นแต่จะยาว นานกว่า ทั้งนี้สีที่นิยมในแต่ละช่วงเวลานั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ทางสังคมเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้และแสดงออกของมนุษย์ออกมาเป็นสีสันตามแต่เหตุการณ์สำคัญนั้นๆ

6. ความสัมพันธ์กับบุคคล (Personal Relationship) คือ การที่เราตัดสินใจได้ว่าเราชอบหรือไม่ชอบสีอะไร โดยแต่ละคนจะมีความชอบและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากมีประสบการณ์ต่อสีที่ไม่เหมือนกัน

จากทฤษฎีปิรามิดประสบการณ์สีข้างต้น เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ 2 ข้อ คือ อิทธิพลของวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม (Cultural Influences and Mannerisms) ซึ่งทำให้คนแต่ละประเทศมีภาพจำของสีที่แตกต่างกัน ในวิจัยนี้จึงมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มาจากคนละวัฒนธรรมกัน เพื่อประเมินว่าแต่ละกลุ่มเชื้อชาติมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสีที่ศึกษา และมีความคิดเห็นอย่างไรจากการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โดยขั้นตอนนี้จะสอดคล้องกันกระบวนการรับรู้สัญลักษณ์ด้วยจิตสำนึก (Conscious Symbolism) เนื่องจากแต่ละคนจะมีการแปลความหมายที่แตกต่างกัน

2.1.3.2 การเลือกใช้โครงสีในการออกแบบภายใน

โครงสี (Color Scheme) คือ การเลือกใช้สีกลุ่มหนึ่ง โดยโครงสีไม่ได้หมายถึงการใช้สีเพื่อเป็นสีเคลือบผิว (Painted) เพียงอย่างเดียว แต่สีของงานออกแบบภายในจะปรากฏอยู่บนวัสดุ (Material) ได้แก่ วัสดุปิดผิว (Finishing) สิ่งทอ (Textile) เครื่องเรือน (Furniture) ของประดับตกแต่ง (Accessories) และอุปกรณ์ต่างๆ (Equipment) นักออกแบบจะกำหนดขึ้นเพื่อใช้ที่ระนาบต่างๆ เช่น ผนัง พื้น เพดาน เครื่องเรือน พรม ตลอดจนวัตถุประดับตกแต่ง ทุกสิ่งอย่างที่บรรจุลงไปในพื้นที่ว่าง (Space) ทำให้สีที่เลือกใช้ประสานสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยอาศัยวงจรสีเป็นพื้นฐานมักจะเลือกใช้เพียง 3-4 สี ที่กลมกลืน (Harmony) หรือตัดกัน (Contrast) มาใช้ในงานออกแบบภายใน (ทวีเดช จิ๋วบาง, 2547)

การเลือกใช้สีในงานออกแบบภายในมีผลอย่างมากต่อการแสดงตัวตน (Charator) ของพื้นที่นั้น หากใช้สีๆหนึ่งเช่น สีแดง ในระนาบที่แตกต่างกัน โดยมีหลักการจัดโครงสีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการในการวางโครงสีเพื่อนำไปใช้ในงานตกแต่งภายใน

1. เลือกสีหลัก (Main Color) คือ การเลือกสีที่จะใช้เนื้อที่ส่วนใหญ่ภายในห้อง ได้แก่ ผนัง พื้น เพดาน มักจะเป็นสีแสดงถึงแนวคิดในการออกแบบได้ดีที่สุด

2. เลือกสีรอง (Companion Color) คือ การเลือกสีที่เข้ากันได้ดีกับสีหลัก และไม่ควรมากเกินกว่าสองสี นิมยมใช้เป็นสีสำหรับประตู เครื่องเรือนชิ้นใหญ่ เครื่องเรือนติดตาย (Built-in) หรือผนังด้านที่ต้องการให้เด่นมากขึ้น เพื่อที่ให้สีของผนังไม่จืดชืดและไม่กลมกลืนกันมากเกินไป โดยสีรองทั้งสองจะประสานหรือตัดกันเองก็ได้ ขึ้นอยู่กับแนวคิดในการออกแบบและปริมาณของพื้นที่ว่ามากหรือน้อยเพียงใด หากใช้สีวรรณะร้อนคู่กับสีวรรณะเย็นในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากันจะทำให้ใช้ร่วมกันได้อย่างดี เช่น สีวรรณะเย็น 75-80% ต่อสีวรรณะร้อน 20-25% เป็นต้น

3. กำหนดค่าของสี (Value) การใช้สีสำหรับงานตกแต่งภายในต้องคำนึงถึงความสมดุล (Balance) ด้วย เพราะในแง่จิตวิทยา สีเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์รับรู้ถึงค่าน้ำหนัก (Weight) ได้ ดังนั้นสีหลักที่เลือกควรสีตามหลักการจัดโครงสีแล้วพิจารณาน้ำหนักอ่อนแก่เพื่อให้สีประสานกันได้ดี นอกจากนี้น้ำหนักของสียังมีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ด้วย เช่น ถ้านำสีเข้มไปใช้ที่ผนัง จะทำให้รู้สึกว่าพื้นที่ห้องแคบลง หรือถ้านำสีอ่อนไปใช้ที่เพดาน จะทำให้รู้สึกว่าห้องสูงโปร่งมากขึ้น เป็นต้น

4. การเลือกลวดลายและพื้นผิววัสดุ (Pattern and Texture) วัสดุทุกชนิดมีผิวสัมผัสที่แตกต่างกัน บ้างก็มีลวดลาย หากวัสดุนั้นมีผิวละเอียดจะทำให้เห็นสีได้ชัดเจนมากกว่า แต่การที่วัสดุมีผิวสัมผัสที่หยาบก็อาจทำให้ความรู้สึกพิเศษขึ้น หรือการเลือกใช้วัสดุที่มีลวดลายก็อาจช่วยสื่อถึงแนวคิดในการออกแบบได้มากขึ้น เช่น การเลือกวัสดุปูผนังเป็นหินหน้ากระแทกสีเทาอ่อน และเลือกผ้าม่ายลายดอกไม้ทำให้รับรู้ถึงแนวคิดในการออกแบบเกี่ยวกับธรรมชาติ เป็นต้น ทั้งนี้การเลือกลวดลาย พื้นผิว และสี ต้องรวมอยู่ด้วยกันได้อย่างมีเอกภาพ (Unity)

5. การเลือกสีเน้น (Accent Color) มักเลือกเป็นสีสำหรับของตกแต่งขนาดเล็ก เช่น หมอนอิง พรมเฉพาะที่ แจกันดอกไม้ ภาพประดับผนัง โคมไฟ ผ้าบุสำหรับเฟอร์นิเจอร์ขนาดเล็ก เป็นต้น นิยมเลือกใช้เป็นสีสันสดใสแตกต่างไปจากสีหลักและสีรอง เพื่อให้ภายในห้องมีความรู้สึกมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น ควรระวังไม่ให้ใช้ในปริมาณมากเกินไปจนข่มโครงสีให้ไม่ชัดเท่าที่ควร

6. การเทียบสีกับแสงแดดและแสงไฟ (Sample Testing for Natural Light and Artificial Light) สีทุกชนิดเมื่อถูกแสงแดดและแสงไฟค่าของสีจะเปลี่ยนไปในอัตราส่วนไม่เท่ากัน รวมถึงค่าของการสะท้อนด้วยสีอ่อน หรือการเคลือบผิวมัน (Gloss) จะทำให้สะท้อนแสงได้มาก แต่สีแก่หรือผิวสัมผัสด้าน (Matte) จะสะท้อนแสงได้น้อย ในช่วงเวลากลางวันจะดูสวย แต่ในช่วงเวลากลางคืนอาจจะเข้ากับแสงไฟไม่ได้ จึงคำนึงถึงสีที่จะปรากฏหลังไฟส่องสว่างด้วย

7. กำหนดอัตราส่วนที่ใช้ (Scale) ค่าของสีจะเปลี่ยนไปตามขนาดของพื้นที่ สีที่เลือกใช้ในแต่ละพื้นที่จึงต้องมีขนาดสัดส่วนที่พอเหมาะพอดีและมีสัมพันธ์กับลักษณะการใช้งานจริงด้วย การวางโครงสีจึงควรวิเคราะห์สีตามสัดส่วนของพื้นที่ที่จะใช้สีจริงๆด้วย โดยการเริ่มจากสรุปชุดสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแนวคิดในการออกแบบ เมื่อได้ชุดสีแล้วจึงจัดทำเป็นบอร์ดวัสดุ (Material Board) เพื่อตรวจสอบสีที่ได้จากวัสดุและปริมาณสีที่ใช้กับพื้นที่ที่ต้องการติดตั้ง

ในวิจัยนี้ หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสีจากพระมหาเจดีย์สี่รัชกาลแล้ว จะนำโครงสีที่ได้นำมาจัดทำเป็นบอร์ดวัสดุให้ใกล้เคียงตามอัตราส่วนที่ได้ศึกษา แล้วทดลองออกแบบภายใน โดยเลือกสีให้สอดคล้องกับหลักการวางโครงสีดังกล่าวข้างต้น

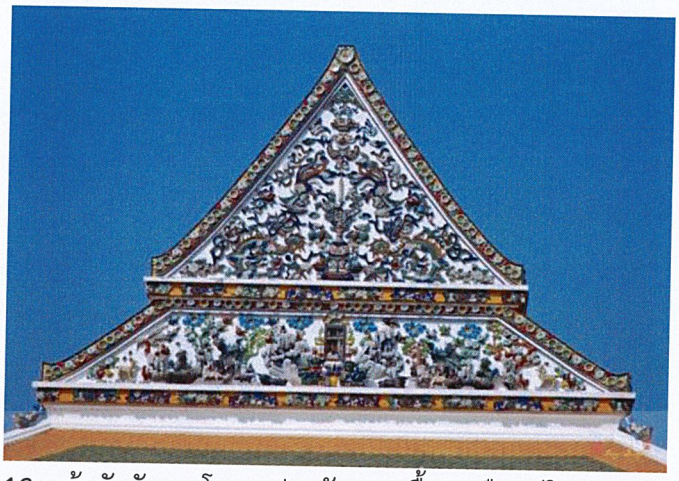
2.2 งานออกแบบสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย

2.2.1 งานออกแบบและสถาปัตยกรรมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

งานสถาปัตยกรรมและตกแต่งภายในของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้รับอิทธิพลจากสมัยกรุงศรีอยุธยา งานประณีตศิลป์ได้สืบทอดเรื่องราว แบบแผน และลวดลายต่างๆปรากฏในงานออกแบบและสถาปัตยกรรม มีวัดเป็นศูนย์กลางทางศิลปะที่สำคัญ โดยเฉพาะด้านจิตรกรรมในอุโบสถ วิหาร ระเบียงคด (มาลินี คัมภีรญาณนนท์, 2007) ซึ่งจิตรกรรมฝาผนังมีพื้นที่มากที่สุดจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับงานออกแบบภายใน สามารถเปรียบได้กับวอลเปเปอร์ที่ใช้ตกแต่งผนังแบบตะวันตก แต่ทว่าเป็นมากกว่านั้นเพราะภาพจิตรกรรมได้บันทึกเรื่องราวความเชื่อทางพุทธศาสนา วรรณคดี ชีวิตประจำวัน และเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีตด้วย มีลวดลายสำคัญในงานมัณฑนศิลป์ เช่น ดาวเพดาน ใช้ประดับบนฝ้าเพดาน ลายกรุยเชิงใช้ประดับที่เสา ลายกระหนกประดับซุ้มประตู เป็นต้น แสดงผ่านงานฝีมืออันประณีตละเอียดอ่อนของสกุลช่าง ตามแขนงงานช่างสิบหมู่ ในสมัยรัชกาลที่ 1 นั้นส่วนใหญ่มีฝีมือหยาบ ไม่ประณีต เนื่องจากบ้านเมืองยังอยู่ในภาวะสงคราม แต่ในสมัยรัชกาลที่ 2 สงครามได้เพลาลงแล้ว และองค์พระเจ้าอยู่หัวทรงใฝ่พระทัยในงานวรรณคดี ศิลปะ งานศิลปะแขนงต่างๆจึงฟื้นตัวขึ้น ในช่วงนี้จึงเกิดความพยายามแสวงหารูปแบบงานศิลปะเฉพาะของตนเองในสมัยรัตนโกสินทร์ขึ้น (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, กอบกุล อินทรวิจิตร, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และวีระ อินพันทัง, 2536)

วัดต่างๆในกรุงเทพมหานครที่สร้างหรือได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เนื่องจากพระองค์ศรัทธาพระพุทธศาสนาอย่างมาก นอกจากนี้การค้าขายกับประเทศจีนก็รุ่งเรือง ชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก งานศิลปะของจีนจึงมีการถ่ายผ่าน ทำให้มีการเปลี่ยน แปลงรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เห็นได้ชัดเนื่องจากได้อิทธิพลจากวัฒนธรรมจีน เช่น จากเดิมอุโบสถจะประดับหน้าบันด้วยช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ เปลี่ยนมาประดับด้วยชิ้นกระเบื้องเคลือบสีจากเศษถ้วยชาม โดยนำมาผูกเป็นลายได้อย่างร่วมสมัย (รูปที่2.13) (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.13 หน้าบันวัดราชโอรส ประดับกระเบื้องเคลือบสีในแบบรัชกาลที่ 3
ที่มา : http://wikimapia.org/93858/th/วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร

2.2.1.1 การประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมด้วยกระเบื้องเคลือบ

การประดับตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบดินเผาในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่มีความแตกต่างออกไปจากยุคสมัยก่อน เนื่องจากในระยะต้นของการก่อสร้างสถาปัตยกรรมนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบไทยประเพณีรูปแบบอยุธยาซึ่งมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก เข้ามาใช้ในการออกแบบทั้งโครงสร้างและการตกแต่ง เช่น การทำไม้แกะสลัก การปิดทองกระดับด้วยกระจกสี การปั้นปูน เป็นต้น (ภรดี พันธุภากร, 2550)

ต่อมาในช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 2 ได้เริ่มมีการนำเข้ากระเบื้องดินเผา กระเบื้องเคลือบ ถ้วย จาน ชาม เข้ามาประดับตกแต่งสถาปัตยกรรม โดยการนำส่วนภาชนะเครื่องถ้วยเบญจรงค์ เครื่องถ้วยจีน และเครื่องถ้วยลายครามน้ำเงินขาวในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ จาน ชาม พาน และถ้วยขนาดต่างๆ มาประดับตกแต่งประกอบเป็นลวดลายปูนปั้น มีการใช้เศษกระเบื้องเคลือบที่ทำเป็นแบบของลวดลายอยู่ แล้ว เช่น กลีบดอกไม้ ใบไม้ วงกลม นำมาประกอบฝังเข้าไปในผิวปูนให้เป็นลวดลายต่างๆ เช่น พระอุโบสถวัดราชโอรสาราม พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามวรมหาวิหาร นอกจากนี้ยังมีการทำเครื่องเคลือบดินเผาเป็นช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ลูกกรง กระเบื้องปรุ ดอกไม้ขนาดใหญ่ ช่อ กิ่ง ก้าน ซึ่งออกแบบเป็นลวดลายและรูปแบบเฉพาะให้เข้ากับพื้นที่และสัดส่วนต่างๆ ของอาคารสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เครื่องเคลือบดินเผาประดับตกแต่งในรูปแบบต่างๆนี้ ล้วนสั่งทำจากประเทศจีนทั้งสิ้น แต่ส่วนที่เป็นเศษกระเบื้อง ก็นำชิ้นส่วนจริงของถ้วยชามที่แตกเสียหายจากการจนส่งมาใช้ การตกแต่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบนี้ได้รับความนิยมสูงสุดและแพร่หลายโดยทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 3 ตลอดรัชกาล เรียกได้ว่าเป็นการตกแต่งแบบพระราชนิยมเข้ามาแทนที่การประดับตกแต่งด้วยการแกะไม้ประดับด้วยกระจก (ภรดี พันธุภากร, 2550)

ความนิยมดังกลาวทำให้มีการก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม ที่ประดับด้วยเครื่องเคลือบดินเผาอย่างมาก โดยอาคารสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพระนคร ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระเศวตกุฎาคารวิหารยอด ในบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระเจดีย์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระอุโบสถวัดเทพทิดาราม พระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติ และยังมีไม่น้อยที่นำการตกแต่งด้วยเครื่องเคลือบดินเผากระจายสู่ภูมิภาค ด้วยเหตุที่เครื่องเคลือบเป็นไปอย่างแพร่หลาย ทำให้มีการสั่งซื้อเรื่องเคลือบดินเผาจากจีนมากขึ้น จนเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าให้มีการตั้งเตาเผาแบบเตาทุเรียงทำกระเบื้องเคลือบที่บริเวณใกล้วัดสระเกศ โดยนำช่างจีนมาก่อเตาเผา และสอนการทำกระเบื้องเคลือบสีให้แก่ช่างไทย ต่อมาเตาเผานี้ได้เลิกกิจการไปในช่วงรัชกาลที่ 5 เมื่อความนิยมตกแต่งสถาปัตยกรรมในแบบอิทธิพลจีนเสื่อมไป และความนิยมการตกแต่งสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกเข้ามาแทนที่ (ภรดี พันธุภากร, 2550)

2.2.1.2 พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

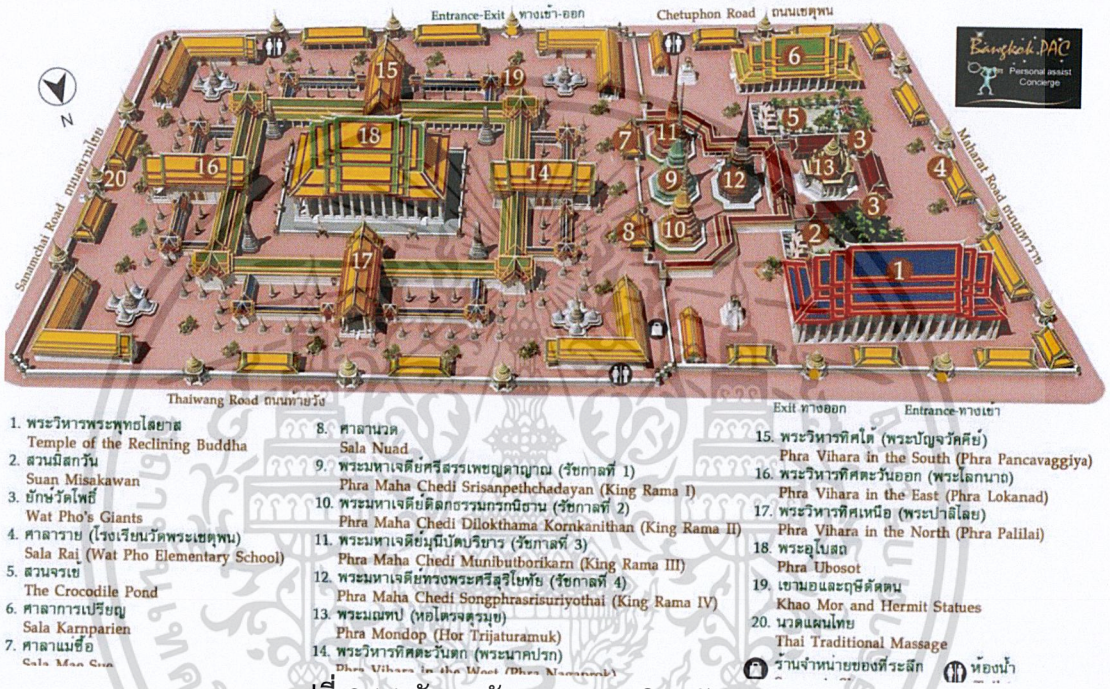
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือ วัดโพธิ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร 1 ใน 6 ของไทย เดิมเป็นวัดชาวบ้าน เรียกว่าวัดโพธาราม หรือที่เรียกกันว่าวัดโพธิ์ ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใดและใครเป็นผู้สร้างแต่สันนิษฐานว่าเป็นวัดเก่ามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีเนื้อที่ทั้งหมด 50 ไร่ 38 ตารางวา ตั้งอยู่ด้านทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง ทิศเหนือจดถนนท้ายวัง ทิศตะวันออกจดถนนสนามไชย ทิศใต้จดถนนเศรษฐการ ทิศตะวันตกจดถนนมหาราช มีถนนเชตุพนขนาบด้วยกำแพงสูงสีขาว แบ่งเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสแยกจากกันไว้อย่างชัดเจน (วัดโพธิ์, 2560)

จนกระทั่งในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรีขึ้นเสวยราชสมบัติ และได้ย้ายเมืองหลวงมายังฝั่งพระนคร มีการสร้างพระบรมมหาราชวังขึ้นใหม่จึงทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดโพธารามที่อยู่ในบริเวณเดียวกันไปด้วย การปฏิสังขรณ์ในครั้งนั้นถือว่าเป็นการสร้างใหม่เกือบทั้งหมด โดยเริ่มปฏิสังขรณ์ในปี พ.ศ.2333 และใน พ.ศ.2334 ทรงบรรจุพระพุทธปฏิมากรศรีสรรเพชญที่ชำรุดมาแต่กรุงเก่าไว้บนฐานพระมหาเจดีย์ พร้อมกันนั้นได้บรรจุฉลองพระเขี้ยวแก้ว พระเขี้ยวทอง และพระเขี้ยวนากสิ่งละองค์ไว้ในห้องพระมหาเจดีย์ ส่วนอุโบสถวัดโพธารามเดิมถูกเปลี่ยนเป็นศาลาการเปรียญ การปฏิสังขรณ์ในสมัยนี้กินเวลา 7 ปี 5 เดือน 28 วันจึงสำเร็จ ทรงสถาปนาวัดโพธารามเป็นวัดหลวงข้างพระบรมมหาราชวัง และพระราชทานนามใหม่ว่า วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาวาศ ภายหลังวัดแห่งนี้ก็ได้ถือว่าเป็นพระอารามหลวงประจำรัชกาลที่ 1 (วัดโพธิ์, 2560)

การปฏิสังขรณ์วัดโพธิ์ในสมัยรัชกาลที่ 3 ถือเป็นครั้งที่ยิ่งใหญ่ การปฏิสังขรณ์ในครั้งนี้ยังคงรักษาองค์ประกอบหลักของงานสถาปัตยกรรมไว้ พร้อมกันนั้นได้เพิ่มเติมองค์ประกอบเสริมขึ้นมาอีกหลายสิ่งด้วยกัน ทำให้วัดพระเชตุพนวิจิตรพิศดารขึ้นกว่าเดิมเป็นอันมาก นอกจากนี้ทรงโปรดให้ระดมนายช่าง นักวิชาการแขนงต่างๆที่สำคัญในสังคมไทยมาเสริมสร้างภายในวัดโพธิ์ให้เป็นแหล่งมรกดวัฒนธรรมสำคัญของชาติ เปรียบเสมือนเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากเป็นที่รวมจารึกสรรพวิชาหลายแขนง ทั้งด้านสถาปัตยกรรม วรรณกรรม การแพทย์ ตำรายาประเพณี และชนชาติต่างๆ ตลอดถึงเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา โดยจารึกในลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร ภาพเขียน ภาพลายเส้น และประติมากรรม เพื่อให้ราษฎรสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้โดยเสรี จนเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 ทางยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกความทรงจำโลกของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และวันที่ 16 มิถุนายน 2554 ทางยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนจารึกวัดโพธิ์จำนวน 1,440 ชิ้น เป็นมรดกความทรงจำโลกในทะเบียนนานาชาติ (**วัดโพธิ์**, 2560)

รูปที่ 2.14 ผังของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ที่มา : http://www.watpho.com/th#Page6

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารถือได้ว่าเป็นวัดที่มีพระเจดีย์มากที่สุดในประเทศไทย ประกอบด้วยเจดีย์ 4 ประเภท ดังนี้

1. เจดีย์ราย เป็นที่บรรจุพระอัสถิพระราชวงศ์ มีทั้งหมด 71 องค์ ออกแบบจัดวางให้รายล้อมอยู่นอกวงพระระเบียงชั้นนอก ในเรื่องของรูปแบบและสัดส่วน เจดีย์รายวัดพระเชตุพนได้รับยกย่องว่าเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองที่งามที่สุดของยุครัตนโกสินทร์ ประดับด้วยกระเบื้องถ้วยเคลือบสีและศิลาเขียวเหมือนกันหมดทุกองค์ เป็นพระเจดีย์ขนาดเล็กที่สุด

2. เจดีย์กลุ่ม 5 องค์ เป็นเจดีย์บรรจุห่อพระบรมธาตุ วางอยู่บนฐานเดียวกัน 5 องค์ ตั้งอยู่ที่ตรงมุมพระวิหารคด ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองสี่องค์ล้อมองค์กลาง ซึ่งมีขนาดใหญ่และสูงกว่า ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เจดีย์ทรงปรางค์ 4 องค์ ตั้งอยู่ตรงหัวมุมลานโล่งระหว่างโบสถ์และพระระเบียงคด มีเทวรูปหล่อด้วยดีบุกตั้งอยู่ในซุ้มทั้ง 4 ทิศขององค์ปรางค์ และตั้งรูปเหล่ามารแบกยอดปรางค์

4. มหาเจดีย์ 4 องค์ เจดีย์พระประธานใหญ่ ขนาดกว้าง 18 เมตร สูง 42 เมตร โดยประมาณ จำนวน 4 องค์ ตั้งอยู่เป็นกลุ่มในแนวแกนหลักทิศตะวันออก-ทิศตะวันตก สามองค์วางเรียงกันในแนวแกนเหนือ-ใต้ องค์กลางเป็นต้นแบบให้แก่สององค์ที่ขนาบในแนวแกนเหนือ-ใต้ เป็นเจดีย์ทรงระฆังฐานเหลี่ยมย่อมุมไม้ยี่สิบ ส่วนฐานประกอบด้วยฐานเขียง ฐานสิงห์ 3 ชั้น และฐานบัวปากระฆัง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษที่เพิ่มขึ้นจากประเพณีทั่วไป บรรจุสิ่งมงคลและถวายพระนามต่างๆกัน

4.1 พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชญดาญาณ ถือเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 1 เมื่อแรกสร้างครั้งรัชกาลที่ 1 บรรจุพระพุทธรูปชำรุดจากกรุงเก่าศรีสรรเพ็ชญ์ บนรากพระเจดีย์ในห้องพระมหาเจดีย์บรรจุพระบรมธาตุและฉลองพระเขี้ยวแก้ว พระเขี้ยวทอง พระเขี้ยวนาก มาในครั้งรัชกาลที่ 3 ได้บรรจุพระบรมอัฐ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ประดับด้วยเครื่องเคลือบสีเขียว (รูปที่ 2.15)

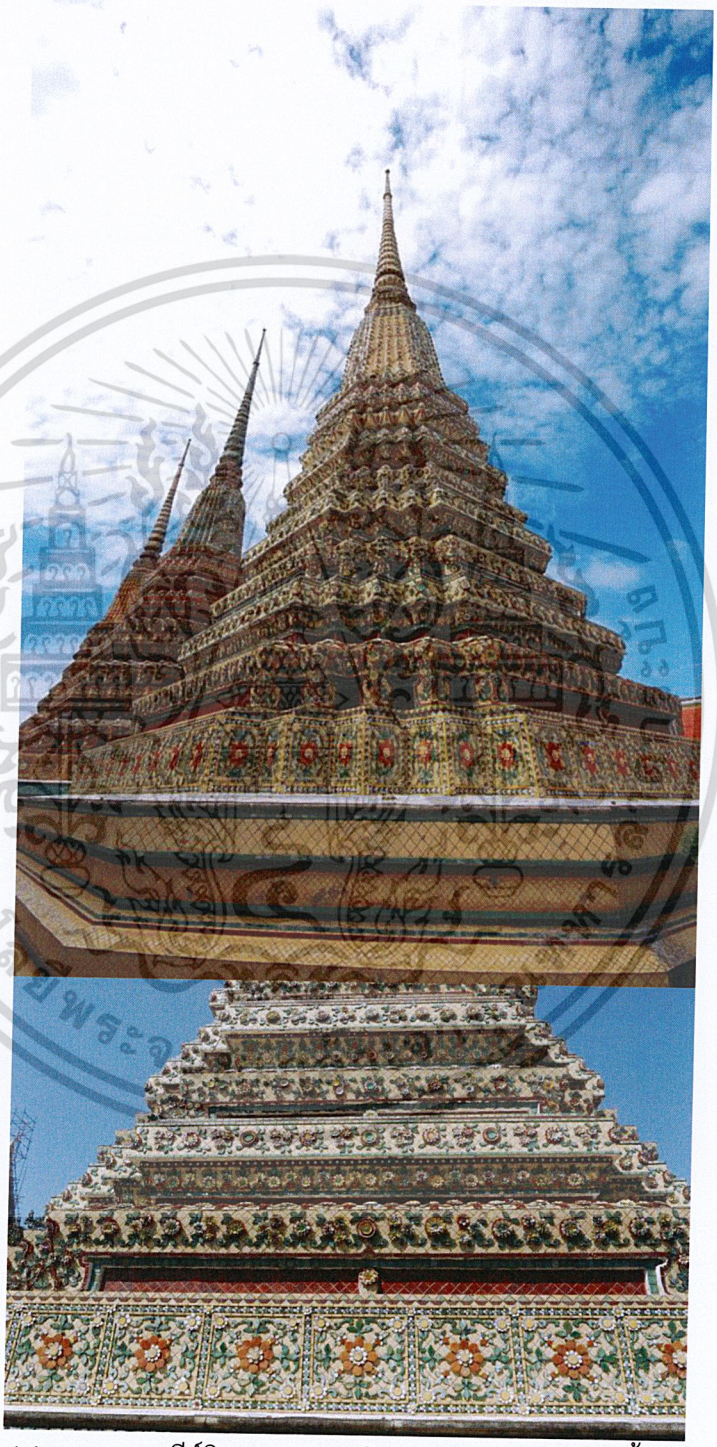

รูปที่2.15 พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณและลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา : http://pdamobiz.com/forum/forum_posts.asp?TID=225707&PN=3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน คือ พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาว สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่ออุทิศถวายแด่พระบรมราชชนก คือ รัชกาลที่ 2 นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 2 (รูปที่ 2.16)

รูปที่2.16 พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทานและลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา : http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=73&t=54656

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่ออุทิศถวายเป็นพุทธบูชา นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 3 (รูปที่ 2.17)

รูปที่2.17 พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร และลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา : http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=73&t=54656

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย คือ พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีน้ำเงิน สร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยสร้างขึ้นตามแบบพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย กรุงศรีอยุธยา เพื่ออุทิศถวายเป็นพุทธบูชา นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 4 (รูปที่ 2.18)

รูปที่ 2.18 พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย และลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา : http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=73&t=54656

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 พัฒนาการงานออกแบบภายในแบบร่วมสมัย

หลังจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. 2489 ภายในระยะ 10 ปีต่อมา ประเทศไทยเข้าสู่สังคมเสรีภาพ เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่แบบตะวันตกมากขึ้น (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551) ก่อให้เกิดการออกแบบตามสไตล์ต่างๆตามแต่ปัจจัยภายนอกและภายในของแต่ละช่วงเวลานั้น โดยปกติแล้วค่านิยมของงานออกแบบภายในและงานสถาปัตยกรรมจะไม่หวือหวาเท่ากับงานแฟชั่น แต่จะเปลี่ยนรูปแบบไปในทุกๆ 10 ปี (Frank H.Mahnke, 1947) ค่านิยมของไทยมักจะอิงจากชาติตะวันตกและผลด้านธุรกิจมากกว่าการให้ความสำคัญในเรื่องการอยู่อาศัยและเอกลักษณ์ของชาติ จึงไม่ค่อยพบงานออกแบบตามแบบไทยประเพณีแล้ว หากเป็นลักษณะไทยจะพัฒนาโดยผสมผสานกับรูปแบบสมัยใหม่จนกลายเป็นลักษณะไทยร่วมสมัย โดยแต่ละช่วง 10 ปี มีลักษณะและแนวความคิดแตกต่างกันไป

2.2.1.1 งานออกแบบภายในยุคบุกเบิก (พ.ศ.2520-2529)

ลักษณะงานออกแบบไทยร่วมสมัยปรากฏอยู่ในอาคารสาธารณะประเภทโรงแรมส่วนมากนำเสนอการตกแต่งด้วยความหรูหราและกลิ่นอายของความเป็นไทย โดยนำองค์ประกอบของไทยประเพณีเข้ามาตกแต่งเพื่อเน้นเป็นจุดสนใจ เช่น ซุ้มประตู ลายกระหนก การย่อมุม การลงรักปิดทอง จิตรกรรมฝาผนัง นำเครื่องใช้ไทยโบราณเข้ามาประดับ เช่น บุษบก ระนาด ฆ้อง กลองมโหระทึก มีการจัดดอกไม้ลงในพานพุ่มตั้งตามมุมต่างๆราวกับบรรยากาศในวัง ใช้วัสดุหรูหรา เช่น หินอ่อนจากต่างประเทศ ไม้แกะสลัก ผ้าไหม ทองเหลือง เป็นต้น (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551) โรงแรมที่โดดเด่นในสมัยนี้ เช่น โรงแรมดุสิตธานี เป็นโรงแรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของเมืองไทย ภายในห้องพักทุกห้อง จะมีการประดับหัวเตียงด้วยองค์ประกอบไทยประเพณี (รูปที่ 2.19)

รูปที่ 2.19 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมดุสิตธานี

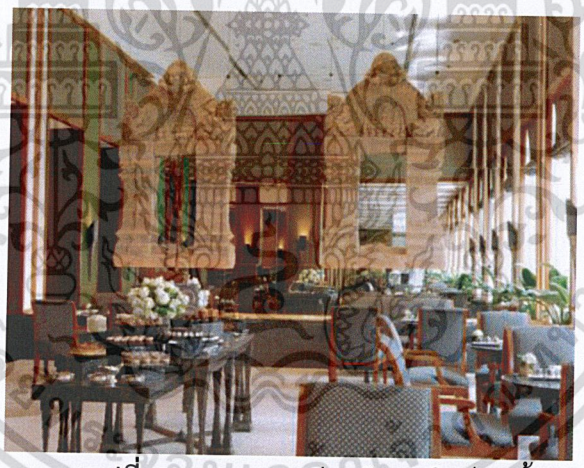
ที่มา : www.hotelscombined.co.th/Hotel/Dusit_Thani_Bangkok.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

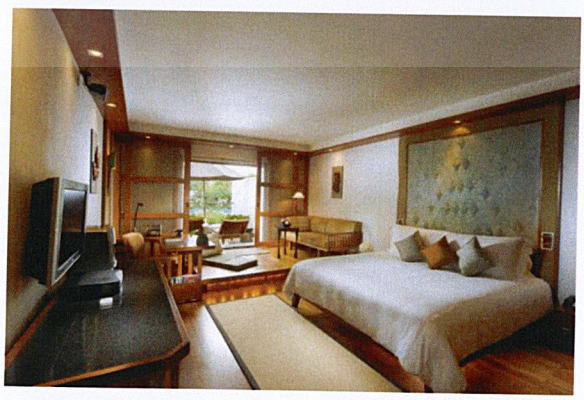
2.2.1.2 งานออกแบบภายในยุคกลาง (พ.ศ.2530-2539)

ประเทศไทยยพัฒนาความเจริญขึ้นอย่างต่อเนื่อง วงการอสังหาริมทรัพย์เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดเศรษฐีขึ้นมากมาย ผู้คนใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ฟุ้งเฟ้อ ตามกระแสบริโภคนิยมแบบตะวันตก บรรดาเศรษฐีจึงนิยมมีบ้านพักตากอากาศตามเชิงเขาหรือชายทะเล ทำให้มีโรงแรม รีสอร์ท ขึ้นจำนวนมาก (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

ในยุคสมัยนี้มีโรงแรมที่โดดเด่น คือ โรงแรมสุโขทัย ซึ่งได้นำเอาศิลปะและสถาปัตยกรรมในยุคสมัยนั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบตกแต่ง ภายในใช้เส้นสายที่เรียบง่าย แต่เน้นรายละเอียดการใช้ผ้าไหมไทย ไม้สัก และนำองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมสุโขทัยเข้ามาใช้ในการออกแบบอย่างร่วมสมัย เช่น ส่วนล็อบบี้มีผนังกระจกเงาตกแต่งด้วยซุ้มหน้าต่างศิลาแลงเสมือนเป็นกรอบรูป (รูปที่ 2.20) ภายในห้องพักตกแต่งแบบเรียบง่าย หัวเตียงประดับด้วยกระเบื้องทรงข้าวหลามตัดแสดงสัญลักษณ์ประจำโรงแรมสุโขทัย เฟอร์นิเจอร์และพื้นไม้ทำจากไม้สัก ลักษณะเฟอร์นิเจอร์ลอยตัวมีเอกลักษณ์เฉพาะคือขาของโต๊ะ ออกแบบโดยได้รับแรงบันดาลใจจากลูกมะหวดอันเป็นส่วนประกอบของหน้าต่างเปรียบได้กับลูกกรงหน้าต่างในสมัยสุโขทัย (รูปที่ 2.21)

รูปที่ 2.20 การตกแต่งผนังภายในล็อบบี้

รูปที่ 2.21 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมสุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.3 งานออกแบบภายในยุคก่อนปัจจุบัน (พ.ศ.2540-2549)

ภาวะเศรษฐกิจเริ่มถดถอยลงมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 โดยสาเหตุมาจากการลงทุนก่อสร้างที่อยู่อาศัยจนเกินความต้องการที่แท้จริง จนเกิดวิกฤติทางการเงินจนกลายเป็นภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกในปี พ.ศ.2540 ส่งผลให้งานสถาปัตยกรรมและงานตกแต่งภายในซบเซาลงไปด้วยอย่างมาก ผู้คนโหยหาธรรมชาติ (Back to Nature) ทำให้วัฒนธรรมและกลิ่นอายแบบตะวันออก (Oriental) ได้ตื่นตัวและกลายเป็นกระแสนิยมของโลกมีลักษณะการออกแบบที่เรียบง่าย ใช้ไม้ธรรมชาติ แสดงให้เห็นสัจจะวัสดุ และแสดงงานฝีมืออันประณีต โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพด้วยแบบธรรมชาติด้วยสมุนไทยไทย (Spa) นั้นกระจายตัวอยู่ในทุกที่ในประเทศและในโลก งานออกแบบภายในที่นิยมในไทยสมัยนี้จึงเป็นงานประเภท โรงแรม รีสอร์ท และสปา (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

โรงแรมที่โดดเด่นทางด้านสปาและการตกแต่งแบบไทยในสมัยนี้ คือ โรงแรมดาราเทวี เป็นโรงแรมระดับหกดาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีแนวคิดการออกแบบให้ย้อนกลับไปสู่ความสงบในอดีตด้วยสถาปัตยกรรมล้านนาที่โดดเด่น เช่น ห้องพักแบบวิลล่า ได้แรงบันดาลใจมาจากการสร้างบ้านเรือนไทยพื้นเมืองที่มีหลังคาหน้าจั่วและบ้านไม้สักเคลือบมันทั้งหลัง ตกแต่งหลังคาด้วยไม้แกะสลักเป็นรูปสัตว์ป่า โดยเฉพาะนกนานาชนิด (รูปที่ 2.22)

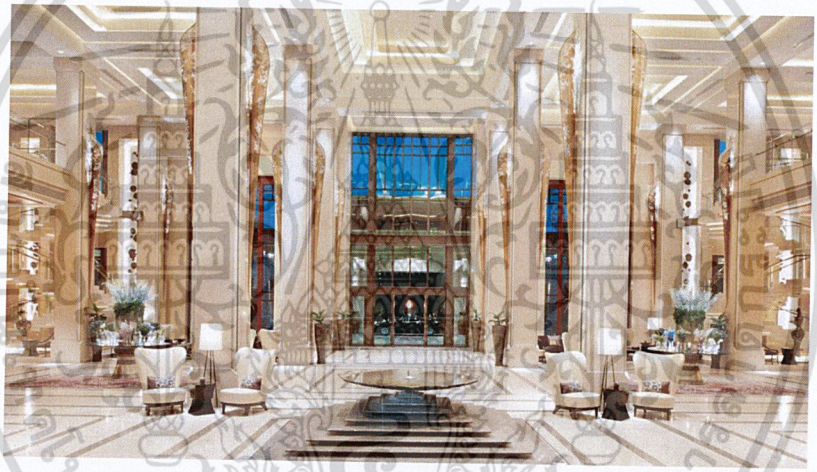
รูปที่ 2.22 โรงแรมดาราเทวี ห้องพักแบบวิลล่า
ที่มา : https://www.reviewchiangmai.com/3708-p

หลังประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ในปีพ.ศ. 2548 นายกฯทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างหลายนโยบายเพื่อสร้างชาติให้เศรษฐกิจกลับมาแข็งแรงดังเดิม และผลักดันโครงการสนามบินสุวรรณภูมิเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคเอเชียได้สำเร็จ ในช่วงนี้สยามพารากอนเป็นศูนย์การค้าที่ใหญ่ที่สุดในไทย มีสินค้าแบรนด์เนมจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสินค้างานดีไซน์ทั้งเฟอร์นิเจอร์ ของแต่งบ้าน และไลฟ์สไตล์ใหม่ๆ กลุ่มคนชั้นกลางเสพย์งานศิลปะกันมากขึ้น ทำให้วงการตกแต่งภายในกลับขึ้นมาตื่นตัวอีกครั้ง โดยได้รับอิทธิพลจากกลุ่มผู้บริโภคที่มีวิถีชีวิตปัจเจกบุคคลมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มนักออกแบบไทยก็มีความคิดความเป็นสากลของตะวันตกมากขึ้น เครื่องเรือนไทยและสิ่งประดับตกแต่งในสมัยนี้ถูกออกแบบใหม่โดยใช้วัสดุท้องถิ่นดั้งเดิมให้มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่ทันสมัยมากขึ้น หรือบ้างมีลักษณะการนำเครื่องเรือนไทยและสิ่งประดับตกแต่งรูปทรงเดิมมาออกแบบโดยใช้วัสดุแปลกใหม่ด้วย (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

โรงแรมใหม่ใจกลางเมืองสร้างขึ้นอย่างหนาแน่นจในยุคสมัยนี้ หลายแห่งออกแบบโดยสถาปนิกและนักออกแบบชาวต่างชาติ โรงแรมที่โดดเด่นในสมัยนี้ ได้แก่ โรงแรมสยาม เคมปินสกี้ (Siam Kempinski) ซึ่งออกแบบโดยบริษัทออกแบบภายในระดับโลก ส่วนล็อบบี้ที่เป็นที่ประทับใจแก่ผู้มาเยือนนั้นปูด้วยหินอ่อนสีขาวครีม เสาออกแบบโดยนำลักษณะของเจดีย์ย่อมุม 12 มาปรับให้ทันสมัยขึ้น ตกแต่งด้วยโคมไฟผนังโลหะสีทองอร่าม บริเวณตรงกลางมีบ่อน้ำล้นออกแบบโดยมีแรงบันดาลใจจากฐานเจดีย์ (รูปที่ 2.23) ภายในห้องพักตกแต่งอย่างเรียบง่ายด้วยไม้สีน้ำตาลอ่อน ตัดด้วยไม้สีเข้มในบางจุด ปูหินอ่อนสีขาวตัดด้วยหินอ่อนสีดำลวดลวยบัวไทย ใช้ผ้าบุลวดลายไทย ตกแต่งด้วยภาพดอกบัวแบบสมัยใหม่ ส่วนเฟอร์นิเจอร์ใช้รูปแบบทันสมัยทั้งหมด (รูปที่ 2.24)

รูปที่ 2.23 การตกแต่งภายในล็อบบี้โรงแรมสยามเคมปินสกี้

รูปที่ 2.24 การตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมสยามเคมปินสกี้

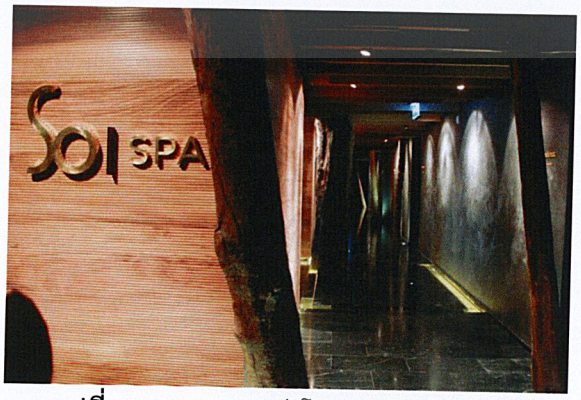
ที่มา : https://www.hotelscombined.co.th/Hotel/Siam_Kempinski_Hotel_Bangkok.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.4 งานออกแบบภายในยุคปัจจุบัน (พ.ศ.2550-ปัจจุบัน)

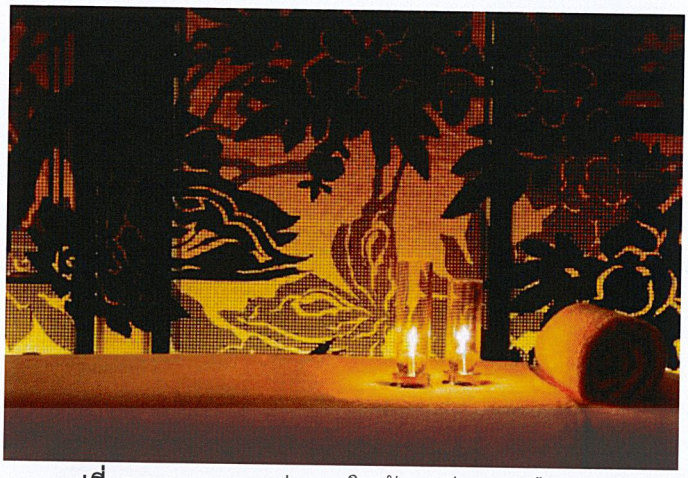
งานออกแบบภายในระยะเวลา 10 ปีหลังมานี้มีความหลากหลายมาก สถาบันและมหาวิทยาลัยต่างๆผลิตนักออกแบบมาหลายรุ่นแล้ว และยังมีนักออกแบบที่จบการศึกษาจากต่างประเทศอีกจำนวนมาก นักออกแบบชื่อดังต่างชาติเองก็เข้ามาแสดงผลงานออกแบบในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดบริษัทออกแบบภายในทั้งขนาดเล็กใหญ่ขึ้น นอกจากนี้นักออกแบบอิสระ (Freelance) ก็เป็นที่นิยมอีกด้วยจากลักษณะสังคมที่เปลี่ยนไป ผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับการออกแบบกันมากขึ้น ทุกสถานที่ล้วนจึงตกแต่งด้วยความสวยงามเพื่อดึงดูดลูกค้าทุกกลุ่ม แม้เศรษฐกิจจะขึ้นหรือลงก็ตาม งานออกแบบภายในจึงไม่ได้จำกัดอยู่ในงานออกแบบของบริษัทใหญ่เท่านั้น แต่บริษัทเล็กหรือนักออกแบบอิสระก็มีบทบาทไม่แพ้กัน เกิดอาคารสาธารณะที่มีขนาดเล็กลง เนื่องจากพื้นที่ใจกลางเมืองแน่นขนัด ทำให้เกิดการแบ่งย่อยกลุ่มเป้าหมายลูกค้า เช่น โรงแรม ก็แบ่งออกเป็นเป็นโฮสเทล (Hostel) เพื่อรองรับกลุ่มลูกค้านักท่องเที่ยวแบคแพคเกอร์ (Backpacker) ที่ต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น รูปแบบการตกแต่งมีความชัดเจนตามเอกลักษณ์ของนักออกแบบ ส่วนการออกแบบตกแต่งไทยแบบร่วมสมัยโดยรวมแล้วมีความเรียบง่ายมากขึ้น แต่มีกระบวนการคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น ไม่ได้ใช้องค์ประกอบแบบไทยประเพณีในการตกแต่งเป็นหลักแล้ว และในบางครั้งก็มีการใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบเพื่อสื่อความหมายในแบบไทยเดิมแทน เช่น

โซ สปา (SO Spa, SO sofitel Bangkok) ออกแบบโดยบริษัทชั้นนำของประเทศไทย การออกแบบสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไทยโดยได้รับแรงบันดาลใจจากป่าหิมพานต์ในวรรณคดีไทย ใช้สีดำ เงิน ไม้ และ ทอง เป็นหลักเพื่อที่จะสร้างบรรยากาศรอบๆให้แขกได้รู้สึกถึงความลึกลับของป่าหิมพานต์ เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้เป็นไม้จริงทั้งหมด มีการนำท่อนไม้มาใช้เป็นส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์และเสา เพื่อสื่อถึงความเป็นป่าไม้ (รูปที่ 2.25) ภายในมีห้องทรีทเมนต์ทั้งหมด 7 ห้อง โดยตั้งชื่อห้องตามสระน้ำในวรรณคดี 7 สระ แสงภายในห้องทรีทเมนท์ได้จัดให้เสมือนอยู่ในป่าจริง โดยการทำผนังด้วยแผ่นโลหะฉลุลายไทยแล้วซ่อนไฟให้แสงลอดผ่านจากด้านหลังเปรียบเสมือนแสงและเงาของต้นไม้ลอดในป่า (รูปที่ 2.26)

รูปที่ 2.25 การตกแต่งโถงทางเดินโซ สปา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.26 การตกแต่งภายในห้องทรีทเมนท์โซ สปา
ที่มา : https://www.so-bangkok.com/wellness-bangkok/sospa/

โรงแรมอินดิโก้ กรุงเทพฯ (Indigo Hotel Bangkok) ตั้งอยู่บนถนนวิทยุ ถือเป็น**เป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว** แบรนด์ อินดิโก้ แห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ออกแบบโดยบริษัทต่างชาติ การออกแบบภายในสร้างประสบการณ์แปลกใหม่อันเป็นเอกลักษณ์ให้แก่แขกผู้มาเยือน ด้วยห้องพักที่มีชีวิตชีวาสีสันสดใส โดยได้รับแรงบันดาลใจจากสีสันของกรุงเทพ โดยเฉพาะรถตุ๊กๆที่ชาวต่างชาติชื่นชอบ และรถแทกซี่ของไทยที่มีหลากหลายสีเหมือนลูกกวาด การออกแบบได้นำองค์ประกอบของยานพาหนะเหล่านี้มาตกแต่งเป็นลูกเล่นในส่วนต่างๆ เช่น ส่วนล็อบบี้ใช้รถสามล้อวางตั้งเป็นประติมากรรมตกแต่ง ในบางพื้นที่ตกแต่งด้วยภาพสตรีทอาร์ต (Street Art) บอกเล่าเรื่องราวของกรุงเทพมหานคร (รูปที่ 2.27) ภายในห้องพักตกแต่งด้วยภาพถ่ายของถนนวิทยุจากยุคต่างๆ มาจัดเรียงกันเพื่อสะท้อนประวัติศาสตร์ของย่านนี้ **และในห้องน้ำตกแต่งผนังด้วยกระจกพิมพ์ลายจิตรกรรมไทย** (รูปที่ 2.28)

รูปที่ 2.27 การตกแต่งภายในล็อบบี้ โรงแรมอินดิโก้ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.28 การตกแต่งภายในห้องพัก โรงแรมอินดิโก้ กรุงเทพฯ

ที่มา : https://www.agoda.com/th-th/hotel-indigo-bangkok-wireless-road/hotel/bangkok-th.html?cid=1844104

2.3 สีของไทย

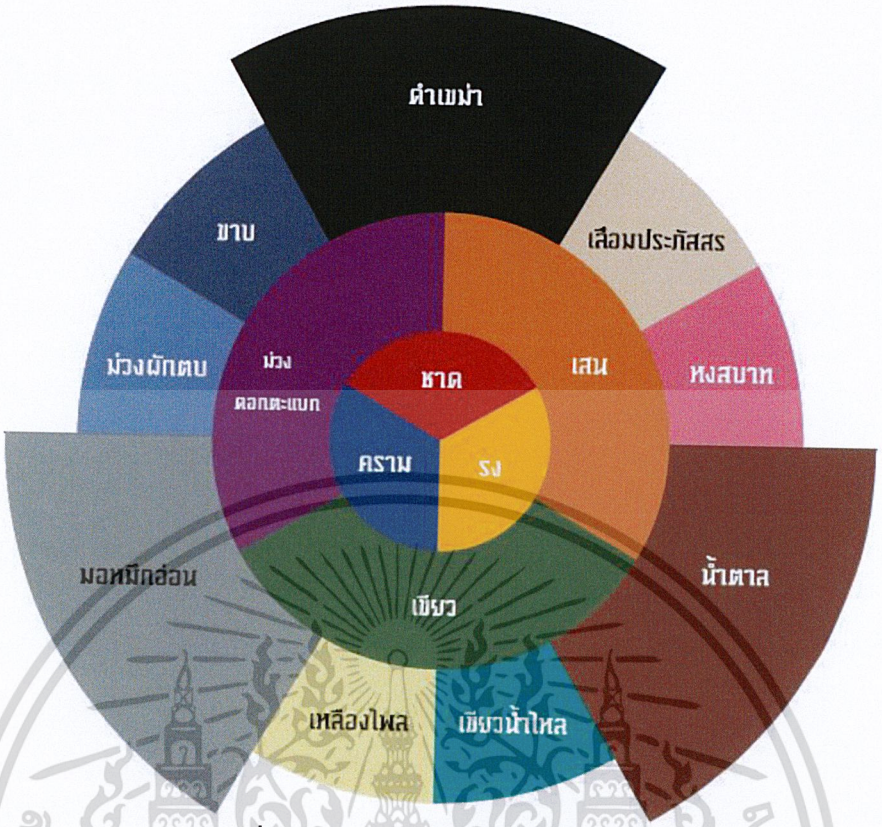
สีของไทยเป็นวัสดุที่สำคัญในการสร้างสรรค์งานช่างประเภทต่างๆนับตั้งแต่โบราณกาล ผลิตจากวัสดุธรรมชาติทั้งเปลือกไม้ แร่ธาตุ พืช มีรากฐานมาจากความเชื่อ ความศรัทธา เช่น การใช้สีแดงชาดเพื่อแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์ เพราะสีแดงหมายถึงสีแห่งสวรรค์ จึงมักใช้ในโบสถ์โดยเฉพาะการใช้เป็นฉากหลังพระพุทธรูปที่มีสีทอง เป็นการขับให้พระองค์ดูเด่น สีของไทยมีบุคลิกที่แตกต่าง ไม่ว่าจะนำสีที่ตัดกันมากขนาดไหนมาผสมกันก็ยังรู้สึกนุ่มนวล คล้ายสีพาสเทลเสมือนมีแป้งฝุ่นผสม อีกทั้งชื่อเรียกสีแบบไทยยังมีความงดงามด้านวรรณศิลป์ ซึ่งมีความหมายที่ดี ส่วนใหญ่มาจากชื่อของธรรมชาติ ภายหลังเมื่อมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน ก็ได้มีการนำเข้าสีชนิดต่างๆมาใช้ร่วมกัน (สุรศักดิ์ เจริญวงศ์, 2559)

2.3.1 หมวดสีไทย ครูช่างไทยได้แยกหมวดสีเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

หมวดแม่สี เป็นสีที่สำคัญที่สุด มี 3 สี คือ สีคราม สีแดงชาด สีเหลืองรง เป็นสีมูล หรือมูลวรรณ (Primary Colors) เป็นแม่ สีผสมกันทำให้เกิดสีต่างๆขึ้นมากมาย เมื่อนำแม่สีทั้งสามผสมกันในสัดส่วนที่เท่ากัน จะได้เป็นสีกลาง (Neutral Color) (ศูนย์บันดาลไทย, 2558)

หมวดสีเบญจรงค์ คือ สี 5 สี ได้แก่ สีคราม สีแดงชาด สีเหลืองรง สีขาว สีดำ ซึ่งก็คือแม่สีทั้งสามกับสีขาวและสีดำ เป็นสีหลักที่ปรากฏในงานจิตรกรรม สีเบญจรงค์ทั้ง 5 ผสมกันจะแตกได้ออกเป็นอีก 5 หมู่สี ได้แก่ สีส้ม สีเขียว สีม่วง สีน้ำตาล สีทอง (รูปที่ 2.29) (ศูนย์บันดาลไทย, 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.29 สีเบญจรงค์ และหมู่สีอื่นๆ

ที่มา : ศูนย์บันดาลไทย สีไทยโทน เสน่ห์ไทยเพิ่มมูลค่าธุรกิจ

2.3.2 ชื่อเรียกสีไทยและรหัสสี CMYK

จากงานวิจัยการสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะจากสีไทย โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี ได้อธิบายถึงกลุ่มคำของชื่อเรียกสีไทย คติความเชื่อสีไทย วัสดุสีไทย และค่าสีไทยโดยเทียบกับรหัสสี CMYK สำหรับระบบงานพิมพ์ โดยใช้อุปกรณ์ แคปชัวร์ (CAPSURE™) ของบริษัทแพนโทน ได้ผลดังนี้

1. หมู่สีแดง มีหลากหลายเฉด เป็นกลุ่มสีขนาดใหญ่ มีปริมาณในการใช้เป็นจำนวนมากที่สุดในจิตรกรรมไทย เนื่องจากเป็นสีของความเชื่อตามพระพุทธศาสนา มีความหมายว่าเป็นสีบรรยากาศของสวรรค์ ในประเทศเอเชียส่วนใหญ่ก็ใช้สีแดงเป็นหลัก และมีความเชื่อคล้ายๆกันว่าเป็นสีแห่งความศักดิ์สิทธิ์ เป็นสีแห่งความมงคล ในไทยมีวัสดุสีดินแดงมากจึงไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ มีสีชาดหรือสีแดงชาด เป็นแม่สี มาจากชาดก้อนซึ่งเป็นแร่ชนิดหนึ่งเรียกว่า ซินนาบาร์ (Cinnabar) (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.30 ระบบสีไทยโทน หมู่สีแดง โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

2. หมู่สีส้ม เป็นหมู่สีที่เกิดจากการผสมสีระหว่างหมู่สีแดงและหมู่สีเหลือง

รูปที่ 2.31 ระบบสีไทยโทน หมู่สีส้ม โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หมู่สีเหลือง สีทอง กระบวนการผลิตสีเหลืองแต่โบราณมาจากหลายที่มา ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้สีเหลืองมาจากสีเหลืองดินที่หาได้ในท้องถิ่น ส่วนสีเหลืองรง หรือ รงทอง ถือว่าเป็นสีแม่สีในไทย ได้จากยางของต้นรงทอง ให้สีเหลืองสด และยังเป็นสีที่แทนค่าสีของอัญมณีคือ บุษราคัม (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

รูปที่ 2.32 ระบบสีไทยโทน หมู่สีเหลือง สีทอง โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

4. หมู่สีเขียว ถือว่าเป็นสีสวรรค์หมายถึงสีฟ้า เป็นสีป้องกันภัย คนสมัยก่อนถ้าพูดถึงสีเขียวจะหมายความไปถึงสีฟ้าและสีน้ำเงินด้วย สีในหมู่สีเขียวจะมีเฉดสีที่มากรองจกสีแดง เพราะมีวัสดุจากธรรมชาติที่ให้สีเขียวมาก (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

รูปที่ 2.33 ระบบสีไทยโทน หมู่สีเขียว โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.33 (ต่อ) ระบบสีไทยโทน หมู่สีเขียว โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

5. หมู่สีน้ำเงิน ไม่ค่อยปรากฏในงานจิตรกรรมไทย มักเอาไว้ใช้เป็นสีพื้นและผสมสีให้ความรู้สึกสงบนิ่ง มีความลึก และลึกลับ สีที่เป็นแม่สีคือสีคราม เป็นสีที่มีขั้นตอนการทำที่ยุ่งยากและซับซ้อน โดยทำมาจากใบครามจากต้นครามธรรมชาติ กับการก่อผลึกครามบนใบครามที่แก่จัด เมื่อน้ำค้างไหลหยดลงจนครามหยาดลงบนพื้นดิน ก็ทำการเก็บเกี่ยวใบครามมาหมักในโอ่งน้ำ 1-2 คืน จนใบเปื่อยยุ่ย จึงตักตะกรันและกิ่งก้านออกไป ใส่น้ำปูนขาวหรือปูนแดง ใช้ไม้ตีกระทุ้งให้เกิดฟองอากาศจนครามในโอ่งเป็นสีน้ำเงินเข้ม แล้วจึงเอาน้ำออกเหลือเป็นครามเปียกไว้ใช้ โดยการนำมาตากแห้งและบดเป็นผงละเอียด (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.34 ระบบสีไทยโทน หมู่สีน้ำเงิน โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

6. หมู่สีม่วง เป็นหมู่สีที่เพิ่งเกิดใหม่ในยุครัตนโกสินทร์ช่วงหลัง และยังใช้ในปริมาณน้อยมาก (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

รูปที่ 2.35 ระบบสีไทยโทน หมู่สีม่วง โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. หมู่สีน้ำตาล เป็นหมู่สีที่เกิดจากการผสมสีระหว่างหมู่สีแดงเจือด้วยหมู่สีดำ

รูปที่ 2.36 ระบบสีไทยโทน หมู่สีน้ำตาล โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

8. หมู่สีโลหะ เช่น สีทองคำ เป็นสีที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย มีความเชื่อว่าเป็นสีศักดิ์สิทธิ์ และถือว่าเป็นโลกะที่มีค่ามากที่สุดของไทย จึงใช้สำหรับพระพุทธรูป เจดีย์ สิ่งของที่เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคนละสีกับสีทอง ซึ่งเป็นสีเหลืองหม่นๆ เช่น สีหัวขมิ้นหรือสีใบไม้สุกเหลือง หรือสีของโลหะทอง (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

รูปที่ 2.37 ระบบสีไทยโทน หมู่สีโลหะ โดย อาขารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. หมู่สีดำ มีที่มาจากจากวัสดุหลาย เช่น สีดำเขม่า (Lamp Black) เกิดจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ สีดำจากการเผางาช้าง (Ivory Black) สีดำหมึกจีน (Chinese Ink) นำเข้าจากเมืองจีน สีดำหมึก ได้จากน้ำดำปลาหมึก เป็นต้น (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

รูปที่ 2.38 ระบบสีไทยโทน หมู่สีดำ โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

10. หมู่สีขาว สีขาวเป็นสีที่มีความขาวแกต่างกันไปด้วยคุณลักษณะของตัวมันเอง แต่สีไทยจะไม่มีการใช้สีขาวแบบขาวจั๊วหรือสีขาวที่ทำมาจากโลหะไทเทเนียม แต่จะเป็นกลุ่มสีขาวออฟไวท์ (Off-White) คือเป็นสีขาวที่อมเทา อมเหลือง ตามแต่วัสดุของสี เช่น สีขาวผ่อง เป็นสีขาวเทาที่อมเหลืองนิดหน่อย เป็นสีแทนเพชร ทำมาจากการเผาหินปูนหรือเปลือกหอยนำมาบดให้ละเอียด สีขาวหมอก เป็นสีขาวอมเทา เกิดจากสีดำเขม่าผสมกับสีฝุ่นสีขาว (ไพโรจน์ พิทยเมธี, 2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.39 ระบบสีไทยโทน หมู่สีขาว โดย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

จากผลงานวิจัยการสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะจากสีไทย อาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี ได้อธิบายถึงกลุ่มคำของชื่อเรียกสีไทย และค่าสีไทยโดยเทียบกับรหัสสี CMYK ผู้วิจัยจึงนำผลมาต่อยอดโดยการนำค่าสี CMYK ไปเทียบกับค่าสี Pantone และ TOA เพื่อการศึกษาต่อไป

2.3.4 สีเคลือบกระเบื้องในงานสถาปัตยกรรม

การกรุกระเบื้องตกแต่งผนังภายนอกเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากสถาปัตยกรรมตะวันตกอย่างชัดเจน เพราะสถาปัตยกรรมตะวันตกจะเน้นการตกแต่งภายในเป็นหลัก ไม่นิยมตกแต่งภายนอก การตกแต่งกระเบื้องภายนอกอาคารของสถาปัตยกรรมไทยอาจมาจากอิทธิพลการประดับลวดลายปูนปั้นของปราสาทขอม จนมาถึงสมัยอยุธยาที่เริ่มนำเครื่องถ้วยจีนมาประดับตกแต่งตามวัด และได้รับความนิยมอย่างยิ่งในสมัยรัตนโกสินทร์ในช่วงรัชกาลที่ 3 (สาวิตรี เจริญพงศ์, 2537)

กระเบื้องเคลือบเป็นงานเครื่องปั้นดินเผา มีความแข็งแรงและคงทนต่อการกัดกร่อนของกรดและด่างได้ดีจึงเหมาะแก่การตกแต่งอาคารภายนอก เพราะคงทนต่อสภาพภูมิอากาศได้โดยสามารถคงสีสดใสและความมันวาวของกระเบื้องได้ยาวนาน ทำให้อาคารดูใหม่อยู่เสมอ อีกทั้งยังสามารถทำความสะอาดได้ง่ายอีกด้วย (ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2538)

กระเบื้องเคลือบสีที่ใช้ประดับองค์พระมหาเจดีย์ภายในวัดโพธิ์นั้นเป็นกระเบื้องพื้นเรียบ แล้วตกแต่งด้วยเครื่องถ้วยเป็นลวดลายต่อกัน กระเบื้องเกิดจากการทำเครื่องปั้นดินเผาชนิดหนึ่ง ซึ่งมีวิธีการทำที่ซับซ้อน ช่างต้องมีความรู้และฝีมือในการผลิตงาน วัสดุที่ใช้ในการผลิตได้แก่ เนื้อดิน (Clay Bodies) น้ำเคลือบ (Glaze) และ สีเซรามิกซ์ (Ceramic Colors) การตกแต่งเครื่องปั้นดินเผาเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนหนึ่งซึ่งเสริมสร้างความงามให้กับกระเบื้องดินเผา เช่น การเคลือบ การเขียนสี ทำลวดลายต่างๆ เป็นต้น (สมศิริ อรุโณทัย, 2546)

กล่าวเฉพาะการเคลือบ น้ำเคลือบเป็นสารประกอบของอลูมินา (Alumina) ซิลิก้า (Silica) และสารที่ช่วยในการหลอมลาย เมื่อสุกตัวแล้วจะมีลักษณะคล้ายแก้วฉาบเคลือบลงบนผิว การทำน้ำเคลือบสมัยก่อน ได้เทคนิคจากจีนโดยการใช้น้ำเคลือบขี้เถ้าพืช ได้แก่ ขี้เถ้าไม้มะก่อตาหมู ขี้เถ้าไม้รกฟ้า แล้วนำไปเผาไฟสูง 1200 องศาเซลเซียส โดยมีวิธีการเคลือบ 4 วิธี คือ การทาด้วยแปรง การเทราด การการพ่น การชุบน้ำเคลือบ (สมศิริ อรุโณทัย, 2546) ซึ่งกระเบื้องเคลือบสีที่ใช้ประกับพระมหาเจดีย์ภายในวัดโพธิ์นั้นใช้วิธีนี้

การเผาเคลือบ เป็นการเผาเคลือบครั้งที่สอง จะทำให้น้ำเคลือบละลายเป็นเนื้อเดียวกันและเกาะติด มีความมันวาวหรือผิวด้านตามคุณสมบัติของน้ำเคลือบ การเคลือบจะทำให้กระเบื้องมีความแข็งแกร่ง ทนต่อกรดและด่างได้

สีที่ใช้สำหรับเคลือบและตกแต่งเครื่องปั้นดินเผา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สีที่ได้จากออกไซด์ หรือคาร์บอเนตของโลหะต่างๆ และ สีที่เกิดจากการสังเคราะห์หรือสีสำเร็จรูป เกิดจากการนำสีออกไซด์ 2 สีขึ้นไปมาผสมกัน เผา บด ล้าง และทำให้แห้ง แต่ในทางศิลปะไม่นิยมใช้ (สมศิริ อรุโณทัย, 2546)

กรมช่างเคลือบมีกรมขุนวรจักรธรานุภาพเป็นผู้บัญชาการ ทรงบันทึกตำราเคลือบสีต่างๆไว้

ยาเคลือบสีเขียว ส่วนผสมมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ทอง ดินประสิว ควบผง

ยาเคลือบสีขาว ส่วนผสมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ดินประสิว ควบผง

ยาเคลือบสีเหลือง ส่วนผสมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ดินแดง ดินประสิว

ยาเคลือบสีขาบ ส่วนผสมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ควบผง ดินประสิว

ยาเคลือบสีดำ ส่วนผสมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ทองฝอย ควบผง ดินแดง ดินประสิว

ยาเคลือบสีแดง ส่วนผสมมี ดีบุกดำ ดีบุกขาว แป้ง ดินซื้อ ทอง

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2514)

ส่วนการทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์นั้นก็มีอิทธิพลต่อการทำกระเบื้องเขียนสีเช่นกัน ในสมัยลพบุรีจะนำกระเบื้องเคลือบเพื่อใช้ในการตกแต่งสถาปัตยกรรม แต่จะใช้ในการมุงหลังคาและประดับตกแต่งหลังคาเท่านั้น จนในสมัยอุยธยาตอนปลายได้มีการสั่งเครื่องถ้วยเบญจรงค์โดยนำทั้งใบและชิ้นส่วนถ้วยชามไปประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมบริเวณหน้าบัน ซุ้มประตู ซุ้มหน้าต่าง และนิยมต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

จากกระบวนการผลิตและเคลือบสีข้างต้น พบว่าเนื้อสีที่ใช้ในการผสมสีเคลือบเกิดจากวัตถุดิบธรรมชาติเช่นเดียวกับกับสีฝุ่นที่ใช้ในงานจิตรกรรม ดังนั้นในวิจัยนี้จึงต่อยอดโดยการศึกษาสีกระเบื้องเคลือบพระมหาเจดีย์สี่รัชกาลจากการเทียบสี CMYK ของไทยโทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยคุณภาพเชิงประยุกต์ แบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน จากนั้นนำไปสรุปผล และวิเคราะห์ มีรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย

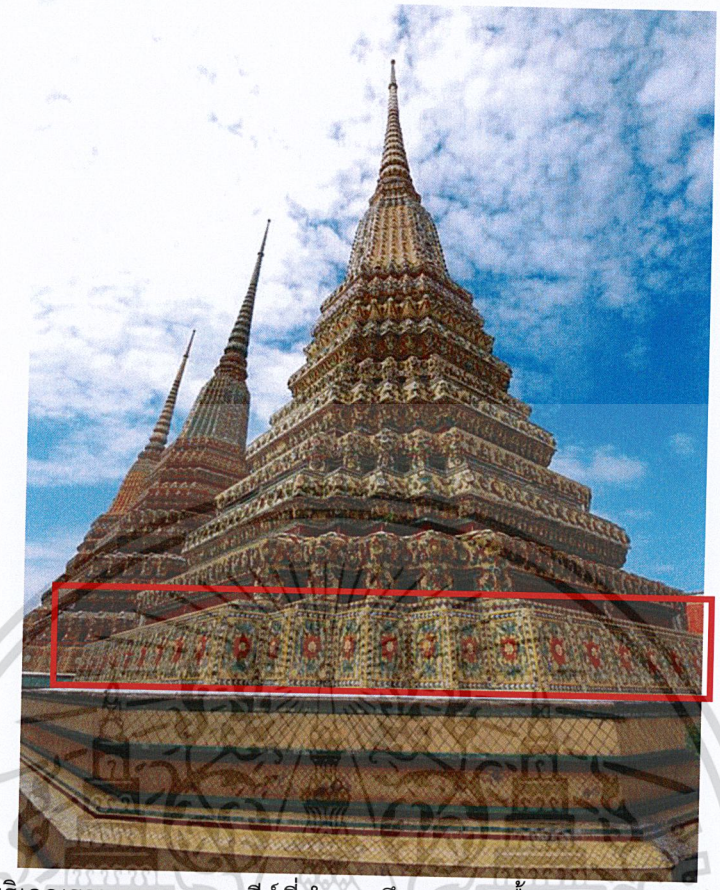
3.1.1 ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ

โดยค้นหาเอกสารงานวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีของสี สถาปัตยกรรมไทย พัฒนาการออกแบบงานไทยร่วมสมัย สีไทย และงานเซรามิคไทย โดยใช้เครื่องมือในการค้นหาเอกสารจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online) 2 แห่ง ได้แก่ ฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI : Thai-Journal Citation Index Center) และ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.1.2 สำรวจพื้นที่

สำรวจพื้นที่ภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แล้วสังเกตโครงสีที่โดดเด่นภายในวัด พบว่าโครงสีของพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล มีจำนวนสีสำคัญ 4-5 สีต่อ 1 ชุดโครงสี สอดคล้องกับหลักการการใช้เลือกสีสำหรับการตกแต่งภายในและหลักจิตวิทยาสีซึ่งกล่าวถึงความจำระยะสั้นของมนุษย์ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาบริเวณฐานของพระมหาเจดีย์เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ ด้วยขนาดขององค์พระมหาเจดีย์มีขนาดใหญ่มาก มีความสูงถึง 42 เมตร และมีกำแพงล้อมรอบในระยะประชิด และมีข้อกำหนดห้ามถ่ายภาพด้วยกล้องอากาศยานไร้คนขับ (Drone) ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลสีตั้งแต่ส่วนฐานซึ่งมีระยะไกลเกินระยะเอื้อมถึงได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.1 บริเวณฐานพระมหาเจดีย์ที่ทำการศึกษากระเบื้องตกแต่งภายในกรอบสีแดง

3.1.3 ขั้นตอนวิจัยนำร่อง

เป็นขั้นตอนการวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อทดลองเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย และทดสอบปัจจัยด้านแสงสว่างว่ามีผลต่อการเทียบสีหรือไม่ ซึ่งอาจจะทำให้ผลค่าสีมีความคลาดเคลื่อน โดยการวิจัยนำร่องจะทำการศึกษาโครงสีของพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ทั้งหมด 2 ครั้ง

3.1.3.1 ขั้นตอนวิจัยนำร่องครั้งที่ 1

ทำการเก็บข้อมูลในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2560 มีเครื่องมือและวิธีการในการเก็บข้อมูล คือ

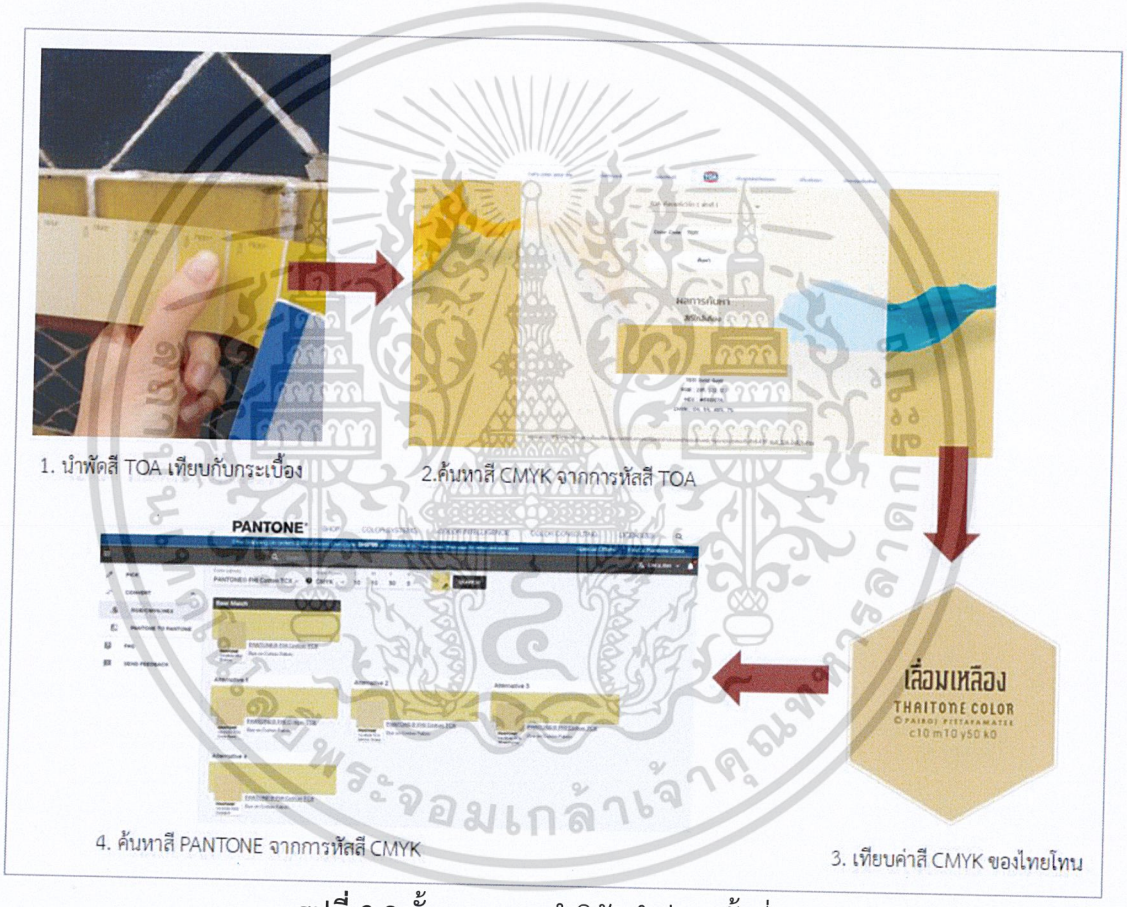
1. ใช้พัดสี (Fan deck) สียี่ห้อ TOA โดยนำแผ่นพัดสีไปเทียบกับสีกระเบื้องเคลือบโดยตรง เช่น ในรูปที่ 3.2 ผู้วิจัยทำการเทียบสีกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ที่พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย ได้สี TOA รหัส 7831

2. นำรหัสสี TOA ที่ได้เข้าไปค้นหารหัสสี CMYK ผ่านทางเว็บไซท์ https://www.toagroup.com/find-palette/color-code

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นำรหัสสี CMYK เทียบกับชื่อสีไทยโทนจากงานวิจัยโดยอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี เช่น รูปที่ 3.2 ผู้วิจัยนำรหัสสี 7261 ไปค้นหาในเว็บไซท์ TOA จะได้ค่าสี C0 M5 Y48 K7 ซึ่งใกล้เคียงที่สุดกับสีเลื่อมเหลืองจากไทยโทน ที่มีค่าสี C10 M10 Y50 K0

4. นำรหัสสี CMYK จากไทยโทน มาค้นหารหัสสีแพนโทนผ่านทางเว็บไซท์ https://www.pantone.com/color-finder โดยผู้วิจัยเลือกเป็น Pantone Fashion, Home + Interior (FHI) เพื่อนำมาใช้ในงานออกแบบภายใน ดังรูปที่ 3 นำค่าสี c0 m5 y48 k7 จาก TOA ไปค้นหา จะได้ตัวเลือกมาทั้งหมด 5 ตัวเลือก จากนั้นผู้วิจัยประเมินด้วยสายตาให้ได้สีที่ใกล้เคียงกระเบื้องจริงที่สุด จึงได้รหัสสีแพนโทน 12-0824 TPG

รูปที่ 3.2 ขั้นตอนการทำวิจัยนำร่องครั้งที่ 1

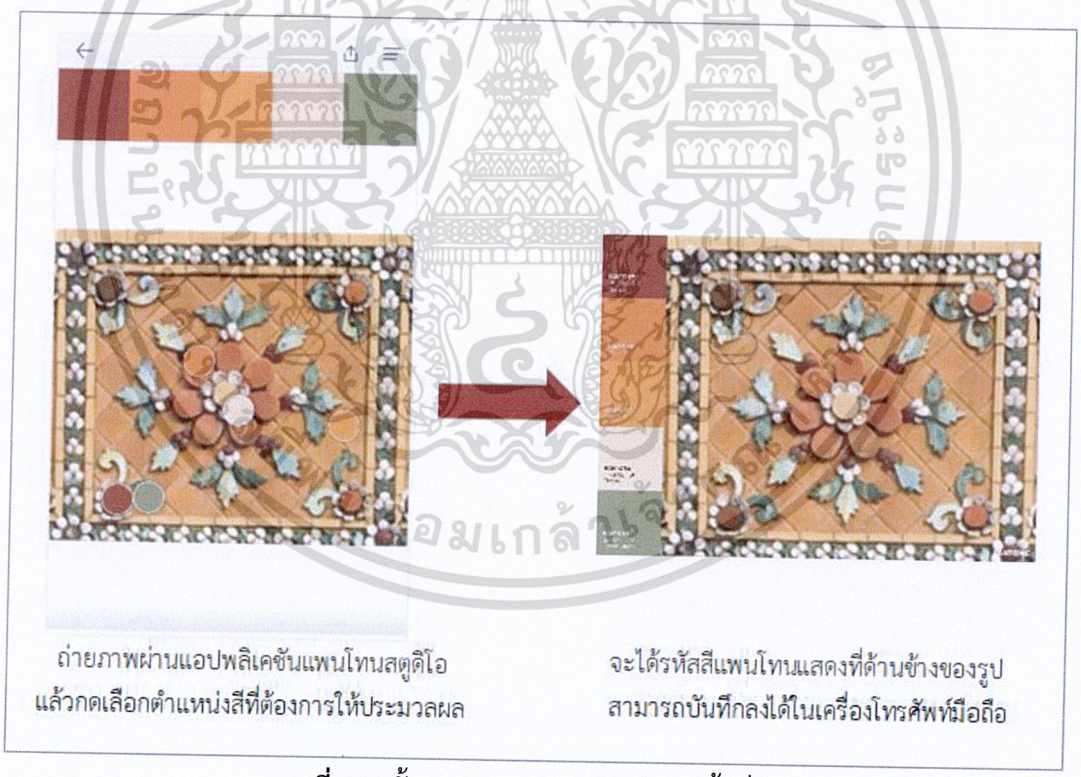
เมื่อทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยค้นพบว่าวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าวมีข้อเสียคือ มีความคลาดเคลื่อนสูง จึงเปลี่ยนเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในขั้นตอนวิจัยนำร่องครั้งที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3.2 ขั้นตอนวิจัยนำร่องครั้งที่ 2

ทำการเก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 มีวิธีการในการเก็บข้อมูล คือ ถ่ายภาพชุดกระเบื้องตกแต่งฐานเจดีย์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ด้วยโทรศัพท์มือถือ iphone 7plus ผ่านแอปพลิเคชันแพนโทน สตูดิโอ (Pantone Studio) ซึ่งเป็นลิขสิทธิ์จากแพนโทนโดยตรง แล้วประมวลผลเป็นรหัสสีแพนโทน โดยจะทำการถ่ายภาพทั้งหมด 4 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้า 8.00น. ช่วงสาย 11.00น. ช่วงบ่าย 13.00น. และช่วงเย็น 17.00น. ในแต่ละช่วงเวลาจะถ่ายภาพรอบด้านเจดีย์จำนวน 4 ด้าน เพื่อค่าสีที่มีความซ้ำหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

เมื่อทำการถ่ายภาพผู้วิจัยพบว่าแสงจากดวงอาทิตย์ส่งผลให้ภาพถ่ายในแต่ละด้านของพระมหาเจดีย์มีความสว่างไม่เท่ากัน ด้านที่โดนดวงอาทิตย์ส่องจะสว่างชัดเจนมากที่สุด ส่วนด้านที่ดวงอาทิตย์ไม่ส่องจะมืดที่สุดจนถึงขั้นเป็นเพียงภาพเงา (Silhouette) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกภาพที่ถ่ายจากพระมหาเจดีย์ด้านที่ดวงอาทิตย์สาดส่องมากที่สุดตามแต่ช่วงเวลามาประมวลผลเป็นรหัสสีเพื่อความชัดเจนในระดับที่เท่ากัน

รูปที่ 3.3 ขั้นตอนการทำวิจัยนำร่องครั้งที่ 2

เมื่อทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยค้นพบว่าวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าวยังคงมีความคลาดเคลื่อนสูง จึงเปลี่ยนเครื่องมือในการเก็บข้อมูลอีกครั้งในขั้นตอนวิจัยหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 เก็บรวมรวมข้อมูลรหัสสี

ในขั้นตอนวิจัยหลักผู้วิจัยจึงเปลี่ยนเครื่องมือในการหารหัสสี โดยมีเครื่องมือและวิธีการ คือ

1. เลือกรหัสสี CMYK จากตารางสีไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี ที่ใกล้เคียงกับสีกระเบื้องตกแต่งก่อน

2. นำรหัสสี CMYK ที่ได้เข้าไปค้นหาสี TOA ผ่านทางเว็บไซท์ https://www.toagroup.com/find-palette/color-code จะได้รหัสสีหลายรหัส แล้วนำสีที่ได้จากการค้นหาที่ใกล้เคียงทุกสีไปขอตัวอย่างสีจริงจากผู้ผลิต

3. เมื่อได้ตัวอย่างสีมาแล้วจึงนำไปเทียบที่กระเบื้องฐานพระมหาเจดีย์เพื่อสรุปสีที่ใกล้เคียงที่สุด

4. นำสี TOA ที่เทียบแล้ว มาค้นหารหัสสีแพนโทนจากพัดสีแพนโทน (Pantone FHI Color Guide 2019)

รูปที่ 3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมรหัสสีในวิจัยหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.5 จัดทำโครงสี (Colour Scheme)

จะได้ทั้งหมด 4 โครงสีตามแต่ละพระมหาเจดีย์ แล้วนำโครงสีที่ได้มาหาสัดส่วนปริมาณสี โดยการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ มีวิธีการคือ เลือกสีทีละ 1 สี แล้วอ่านข้อมูลพื้นที่เป็นหน่วยพิกเซล Pixel จากนั้นคำนวณเป็นร้อยละของพื้นที่ทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลมาทำเป็นแผนภูมิต้นไม้ (Tree Map) ด้วยโปรแกรม Microsoft Powerpoint เพื่อแสดงสัดส่วนสี

3.2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

3.2.1 ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน

เลือกวัสดุตกแต่งภายในโดยเทียบกับปริมาณโครงสีที่สรุปในขั้นตอน 3.1 ทั้ง 4 โครงสี จัดทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล (Digital Material Board) ด้วยโปรแกรม ตกแต่งภาพ จำนวนโครงสีละ 2 ชุด คือ ชุดที่ใช้วัสดุเป็นสีพื้นไม่มีลวดลาย และชุดที่นำสีไปเทียบเป็นสีวัสดุอื่นร่วมด้วยและมีลวดลาย จึงได้เป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอลทั้งหมด 8 ชุด

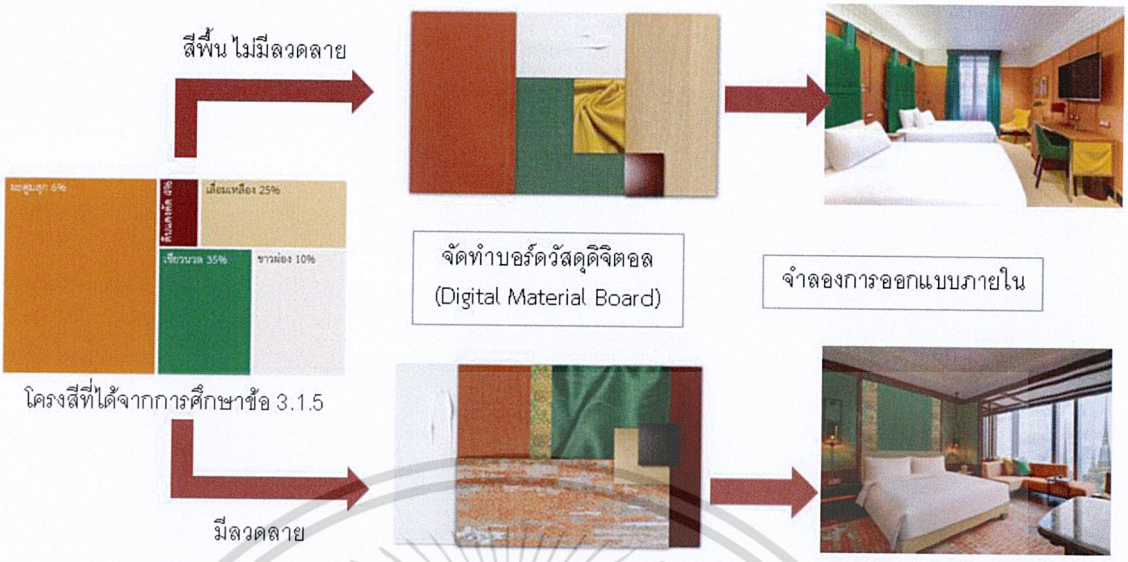
3.2.2 ขั้นตอนการออกแบบภายในโดยการจำลองภาพสามมิติ

1. ผู้วิจัยเลือกรูปภาพห้องพักโรงแรมที่มีการวางผังเฟอร์นิเจอร์ (Furniture Layout Plan) และมีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกัน จำนวน 8 รูป จากการค้นหาใน Pinterest

2. ปรับสีภาพห้องพักโรงแรมให้ตรงตามบอร์ดวัสดุที่จัดทำไว้ จำนวน 4 โครงสี 8 ชุด และตัดต่อองค์ประกอบ รวมถึงเครื่องเรือน สิ่งประดับตกแต่ง ให้รู้สึกถึงความเป็นไทย ด้วยการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ จะได้เป็นภาพจำลองการออกแบบภายในทั้งหมด 8 รูป

ผู้วิจัยเป็นผู้ลงมือเลือกวัสดุตกแต่งภายใน จัดทำบอร์ดวัสดุดิจิตอล และออกแบบภายในห้องพักโรงแรมด้วยตนเอง จากประสบการณ์ 7 ปีในการเป็นนักออกแบบเอฟ เอฟ แอนด์ อี (FF&E : Furniture, Finishing and Equipment) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการเลือกเฟอร์นิเจอร์ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆสำหรับการตกแต่งภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

3.3 ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง มีจุดประสงค์เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริงว่าโครงสีจากกระเบื้องประดับพระมหาเจดีย์นั้นสามารถนำมาใช้ในงานออกแบบได้หรือไม่ อย่างไร ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์

3.3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ชาวไทย ผู้ประกอบอาชีพเป็นนักออกแบบ จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 ชาวต่างชาติ สัญชาติเอเชีย ผู้มีประสบการณ์ท่องเที่ยวประเทศไทย ในย่านเกาะรัตนโกสินทร์ (Bangkok Old Town) จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 5 ชาวต่างชาติ สัญชาติยุโรปและอเมริกัน ผู้มีประสบการณ์ท่องเที่ยวประเทศไทย ในย่านเกาะรัตนโกสินทร์ (Bangkok Old Town) จำนวน 7 คน

ผู้วิจัยกำหนดอักษรย่อเพื่อใช้ในการเขียนผลวิจัยและสรุปผลต่อไป ดังตารางที่ 3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 ชื่อกลุ่มตัวอย่างและอักษรย่อ

ลำดับ	กลุ่มตัวอย่าง	อักษรย่อ
กลุ่มที่ 1	ชาวไทย ผู้ประกอบอาชีพเป็นนักออกแบบ	DES
กลุ่มที่ 2	ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	GEX
กลุ่มที่ 3	ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	GNX
กลุ่มที่ 4	ชาวต่างชาติ สัญชาติเอเชีย	ASN
กลุ่มที่ 5	ชาวต่างชาติ สัญชาติยุโรป	EUR

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มมีภูมิหลังที่แตกต่างกันออกไป โดยมี 1.) อายุ 2.) อาชีพ 3.) ภูมิลำเนาหรือสัญชาติ 4.) ประสบการณ์การท่องเที่ยว 5.) จำนวนครั้งที่ท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติ และ 6.) รูปแบบห้องพักที่เลือกเป็นประจำ สำหรับทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มนักออกแบบ เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ปัจจัยในด้านประสบการณ์และทัศคติ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ที่ส่งผลให้คนแต่ละกลุ่มมีการตัดสินใจที่แตกต่างกันไปเนื่องจากมีการรับรู้ที่ไม่เท่ากัน โดยมีรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 3.2 รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ตามเกณฑ์การคัดเลือก

ตัวอย่าง	อายุ	อาชีพ	ภูมิลำเนา / สัญชาติ	จำนวนครั้ง	ประเภทห้องพัก
DES1	47	อาจารย์คณะสถาปัตยฯ	กทม.	-	-
DES2	33	นักออกแบบภายใน ระดับซีเนียร์	นนทบุรี	-	-
DES3	30	นักออกแบบภายใน ระดับกลาง	กทม.	-	-
DES4	36	นักออกแบบภายใน ตำแหน่งผู้บัญชาการ	นครราชสีมา	-	-
DES5	23	นักออกแบบภายใน ระดับจูเนียร์	กทม.	-	-
GEX1	29	พนักงานบริษัทเอกชน	กทม.	-	โรงแรม 4-5 ดาว
GEX2	53	ผู้บริหารบริษัทเอกชน	กำแพงเพชร	-	โรงแรม 4-5 ดาว
GEX3	46	ครูสอนเปียโน	กทม.	-	โรงแรม 2-5 ดาว
GEX4	49	ผู้บริหารบริษัทเอกชน	กาญจนบุรี	-	โรงแรม 4-5 ดาว
GEX5	40	ทนาย	กทม.	-	โรงแรม 2-5 ดาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ) รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ตามเกณฑ์การคัดเลือก

ตัวอย่าง	อายุ	อาชีพ	ภูมิลำเนา / สัญชาติ	จำนวนครั้ง	ประเภทห้องพัก
GNX1	53	แม่บ้าน	นนทบุรี	-	โรงแรม 2-3 ดาว
GNX2	25	พนักงานบริษัทเอกชน	กทม.	-	โรงแรม 4-5 ดาว
GNX3	43	ค้าขาย	กทม.	-	โรงแรม 2-3 ดาว
GNX4	41	พนักงานบริษัทเอกชน	กทม.	-	โรงแรม 4-5 ดาว
GNX5	29	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	นนทบุรี	-	โรงแรม 4-5 ดาว
ASN1	25	เจ้าหน้าที่การเงิน	มาเลเซีย	5	โรงแรม 2-3 ดาว
ASN2	37	ครูสอนภาษาจีน	จีน	10	โรงแรม 2-3 ดาว และ เกสท์เฮาส์
ASN3	30	ผู้บริหารงานโปรเจคบริษัทเอกชน	ไต้หวัน	18	โรงแรม 2-5 ดาว และ เกสท์เฮาส์
ASN4	26	สถาปนิก	ญี่ปุ่น	3	โรงแรม 2-3 ดาว
ASN5	24	นักศึกษามหาวิทยาลัย	ญี่ปุ่น	2	บ้านเพื่อน
ASN6	25	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด	กัมพูชา	นับไม่ถ้วน	ห้องเช่า
ASN7	23	นักพัฒนา	กัมพูชา	5	โรงแรม 2-3 ดาว
EUR1	60	เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพ	อเมริกา	7	โรงแรม 2-3 ดาว
EUR2	33	ผู้บัญชาการบริษัท	ฝรั่งเศษ	อยู่อาศัย	โรงแรม 4-5 ดาว
EUR3	26	นักวิจัย	อิตาลี	3	เกสท์เฮาส์
EUR4	27	นักบัญชี	อเมริกา	1	โรงแรม 4-5 ดาว
EUR5	26	นักศึกษามหาวิทยาลัย	ออสเตรีย	> 10	เกสท์เฮาส์
EUR6	29	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด	โปแลนด์	1	เกสท์เฮาส์ และโฮสเทล
EUR7	38	วิศวกร IT	ฝรั่งเศษ	7	โรงแรม 2-3 ดาว และ โฮสเทล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ จากขั้นตอนที่ 3.2.2 จะได้ภาพห้องพักโรงแรมที่เป็นงานออกแบบของผู้วิจัยทั้งหมด 4 โครงสี จำนวน 8 รูปซึ่งเป็นรูปภาพที่ผู้วิจัยออกแบบทั้งหมด ทั้งนี้ในขั้นตอนสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เพิ่มรูปภาพอีก 4 โครงสี จำนวน 8 รูป ซึ่งเป็นโครงสีจากสีไทยประเพณี เพื่อความเป็นกลางในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสิ้นจะมี 16 รูป โดยรูปจะจัดออกเป็นทั้งหมด 2 ชุด ชุดที่ 1 (Set1) เป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลาย ชุดที่ 2 (Set2) เป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลาย แต่ละชุดจะกำกับตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-H ไว้ที่ภาพ

รูปที่ 3.6 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 1

ในรูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ประกอบด้วยรูปห้องพักโรงแรมที่เป็นงานออกแบบของผู้วิจัยทั้งหมด 4 รูป คือ รูป D, E, G และ H ส่วนรูปห้องพักโรงแรมที่มาจากโครงสีไทยประเพณีทั้งหมด 4 รูป คือ รูป A, B, C และ F

ในรูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ประกอบด้วยรูปห้องพักโรงแรมที่เป็นงานออกแบบของผู้วิจัยทั้งหมด 4 รูป คือ รูป A, B, C และ E ส่วนรูปห้องพักโรงแรมที่มาจากโครงสีไทยประเพณีทั้งหมด 4 รูป คือ รูป D, F, G และ H

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.7 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ชุดที่ 2

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานบุคคลและประสบการณ์ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ท่องเที่ยวและสถานที่พัก ประสบการณ์การรับรู้ของสี

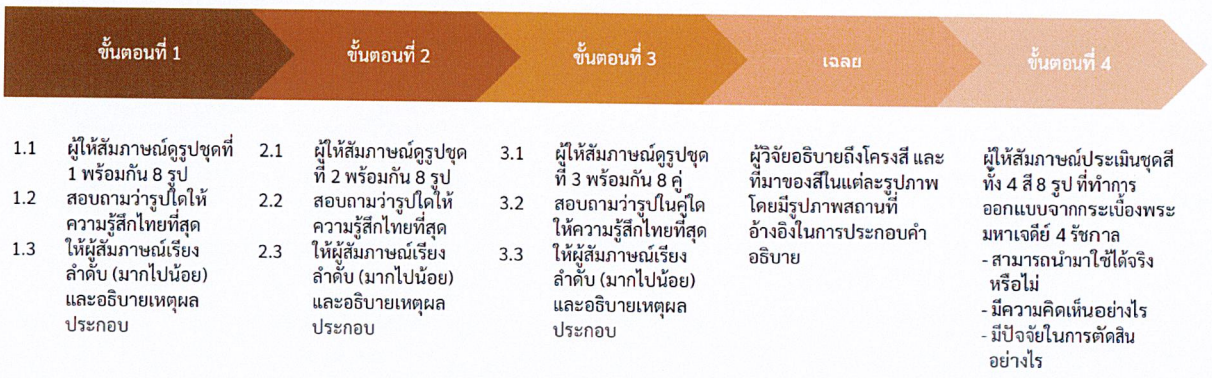
ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ดูรูปแล้วจึงถามว่ารูปใดให้ความรู้สึกไทยมากที่สุดพร้อมเรียงลำดับรูปภาพ และแสดงความคิดเห็นทีละชุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด หลังผู้วิจัยเฉลยถึงที่มาโครงสี ให้ผู้สัมภาษณ์ประเมินและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสีและปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ

3. แบบสอบถาม (Questionnaires) เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2563 ทำให้ไม่มีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงจัดทำเป็นแบบสอบถามด้วย Google Forms จัดส่งให้ชาวต่างชาติเพื่อความสะดวก โดยใช้คำถามโครงสร้างเดียวกันกับแบบสัมภาษณ์เชิงลึกตาม 3.2.2.2 และให้ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายหรือสอบถามเพิ่มเติมได้ทางข้อความส่วนตัวออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

3.4 ขั้นตอนการสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเด็นในการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถแบ่งประเด็นในการวิเคราะห์ คือ

1.1 ด้านการรับรู้ โดยการวิเคราะห์ว่าผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับสีไทยอย่างไร มีความแตกต่างกันอย่างไร

1.2 ด้านปัจจัย โดยการวิเคราะห์ปัจจัยซ้ำที่ส่งผลให้แต่ละกลุ่มมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป

2. วิธีการวิเคราะห์ ในแต่ละส่วนของการสัมภาษณ์ มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จากการเรียงลำดับรูปภาพตามความรู้สึกว่ารูปใดให้ความรู้สึกไทยมากไปน้อย นับเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด

ส่วนที่ 2 คำถามปลายเปิด ใช้การจำแนกข้อมูลตามคำหรือประโยค หรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) โดยการจัดกลุ่มคำหรือประโยคที่มีความหมายคล้ายกันให้อยู่รวมในชุดข้อมูลเดียวกัน ภายใต้คำหลักหรือคำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของคำหรือประโยคในชุดข้อมูลนั้นๆ (สุภางค์ จันทวานิช, 2556) ผู้วิจัยจะสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) จากข้อมูลที่จำแนกประเภทแล้ว

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบข้อมูล ใช้วิธีทางสถิติ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการทำแผนภูมิแท่งเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการศึกษา

จากวิธีการดำเนินวิจัย ซึ่งแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน และขั้นตอนการเสนอแนะการออกแบบภายใน ได้นำมาสรุปผล และวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาโครงสีไทย

4.1.1 ผลารศึกษาขั้นตอนวิจัยนำร่อง

ภายหลังจากการสำรวจโครงสีพระมหาเจดีย์สี่รัชกาลทั้ง 4 องค์ ผู้วิจัยได้ทำวิจับนำร่องโดยมีจุดประสงค์เพื่อทดลองเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย และทดสอบปัจจัยด้านแสงสว่างว่ามีผลต่อการเทียบสีหรือไม่ ซึ่งอาจจะทำให้ผลค่าสีมีความคลาดเคลื่อน โดยการวิจัยนำร่องจะทำการศึกษาโครงสีของพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ทั้งหมด 2 ครั้ง

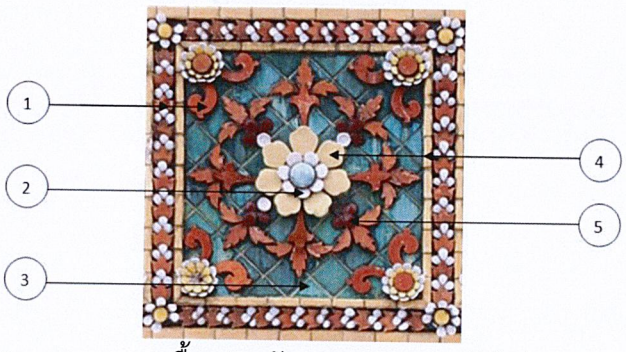
4.1.1.1 ผลขั้นตอนวิจัยนำร่องครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้พัดสี TOA ในการเทียบสี แล้วค้นหารหัสสี CMYK จากเว็บไซท์ของ TOA และเทียบสีไทยโทน จากนั้นจึงเทียบรหัสสีแพนโทนผ่านทางเว็บไซท์อีกครั้ง ด้วยวิธีการตามรายละเอียดในข้อ 3.1.3.1 ได้ผลการศึกษาดังนี้

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี ลูกพิกุล ขาวผ่อง เขียวนวล เลื่อมเหลือง และ ดินแดงตัด นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

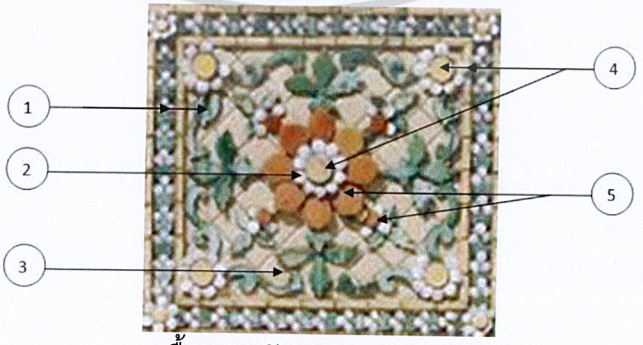
รูปที่ 4.1 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ตารางที่ 4.1 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ในขั้นตอนวิจัยนำร่อง

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	ลูกพิกุล	7998	17-1456 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
4	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
5	ดินแดงตัด	8685	19-1650 TCX

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สีเขียวนวล ขาวผ่อง งาช้าง เลื่อมเหลือง และ มะตูมสุก นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 4.2 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

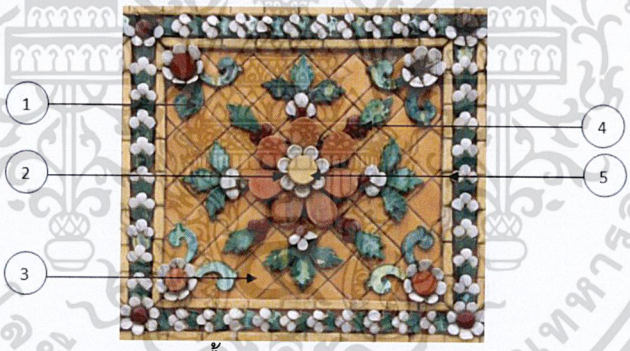
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ในขั้นตอนวิจัยนำร่อง

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	งาช้าง	7897	11-0507 TCX
4	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
5	มะตูมสุก	7982	16-1149 TPX

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล ขาวผ่อง มะตูมสุก ดินแดงตัด และ เลื่อมเหลือง นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 4.3 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ตารางที่ 4.3 ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขารในขั้นตอนวิจัยนำร่อง

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	มะตูมสุก	7982	16-1149 TPX
4	ดินแดงตัด	8685	19-1650 TCX
5	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

เนื่องจากพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย สร้างขึ้นตามแบบพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย กรุงศรีอยุธยา จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากพระมหาเจดีย์อีก 3 องค์ รวมถึงลวดลายกระเบื้องประดับฐานเจดีย์ด้วย โดยลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยมีลักษณะเป็นลวดลายที่ต่อเนื่องกัน มิได้แบ่งออกเป็นช่อง ทางผู้วิจัยจึงนำลวดลายเพียง 1 ช่วงของลวดลายมาทำการศึกษา ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เลื่อมเหลือง เขียวมะพูด กรมท่า เขียวตั้งแช ข่าวผ่อง และเผือก นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 4.4 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 4.4 ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย ในขั้นตอนวิจัยนำร่อง

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
2	เขียวมะพูด	7751	15-0543 TPG
3	กรมท่า	7261	19-3939 TPX
4	เขียวตั้งแช	7607	14-6340 TPG
5	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
6	เผือก	8208	14-3612 TCX

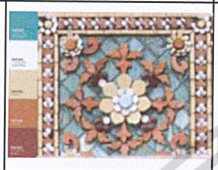
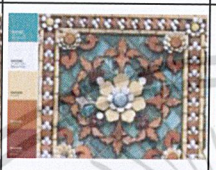
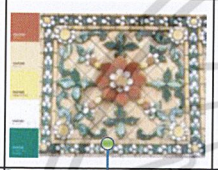
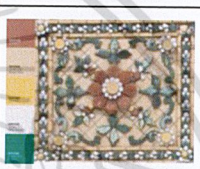
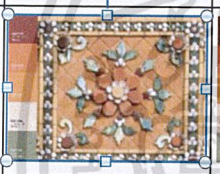
งานวิจัยนำร่องข้างต้น เมื่อทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยค้นพบว่าวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าวมีข้อเสียคือ มีความคลาดเคลื่อนสูง เนื่องจากสี TOA จริงไม่ได้เหมือนกับที่แสดงในพัดสี และค่าสี CMYK ที่ได้จากการเทียบบนเว็บไซท์ ได้แสดงผลมากกว่า 1 ค่า เมื่อผู้วิจัยตัดสินใจเลือก ค่าสี CMYK เพื่อไปเทียบกับรหัสสีแพนโทน ก็ได้รหัสสีแพนโทนมาอีกหลายรหัสเช่นกัน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของค่าสีเป็นอย่างมาก เพราะผู้วิจัยต้องประเมินด้วยสายตาตนเอง ถึง 2 ครั้ง อีกทั้งยังมีปัจจัยด้านหน้าจอแสดงผลของคอมพิวเตอร์อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.1.2 ผลขั้นตอนวิจัยนำร่องครั้งที่ 2

ทำการเก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 โดยการถ่ายภาพชุดกระเบื้องตกแต่งฐานเจดีย์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ด้วยโทรศัพท์มือถือ iphone 7plus โดยการถ่ายภาพผ่านแอปพลิเคชันแพนโทน สตูดิโอ (Pantone Studio) ซึ่งเป็นลิขสิทธิ์จากแพนโทนโดนตรง เพื่อประมวลผลเป็นรหัสสีแพนโทนโดยมีรายละเอียดขั้นตอนตามข้อ 3.1.3.2 ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการถ่ายภาพพระมหาเจดีย์และประมวลผลรหัสสีแพนโทน ตามช่วงเวลา

เวลา	8.00 น.	11.00 น.	14.00 น.	17.00 น.	รหัสสี	ชื่อสี
พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชญาณ					15-5217 TCX 11-0700 TPG P 8-2 C P4013 UP 18-1438 TCX	Blue Turquoise Lucent White N/A N/A
พระมหาเจดีย์ศิลปกรรมกรุงรัตนโกสินทร์					4014 C 13-0815 TSX P 4-11 U 11-1001 TPG 17-5641 TCX	N/A Banana Crepe N/A White Alyssum Emerald
พระมหาเจดีย์มุขปิดบริวาร					20-0030 TPM 11-0700 TPG 131 UP 11-1001 TPG 20-0015 TPM	Shimmer On Lucent White N/A N/A Comet Streak
พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย					15-5217 TCX 10113 C 1205 CP 9280 U 20-0011 TPM	Blue Turquoise N/A N/A N/A

ภายหลังจากการสรุปรหัสสีดังตารางที่ 5 ผู้วิจัยพบปัญหา ดังนี้

1. แสงดวงอาทิตย์มีผลต่อภาพถ่ายมาก จะเห็นได้ว่าในช่วงเช้า 8.00น. สีจะไม่สดที่สุด ช่วงบ่าย 17.00น. สีจะอมเหลืองกว่าช่วงเวลาอื่น ทำให้รหัสสีที่ประมวลได้ในมีความแตกต่างกันไปตามภาพถ่ายในแต่ละช่วงเวลา แต่ก็มีรหัสสีซ้ำกันอยู่จึงสามารถสรุปเป็นโครงสีได้

2. แอปพลิเคชันแพนโทน สตูดิโอ ไม่สามารถประมวลผลเป็นรหัสสีได้ถูกต้อง เช่น จากสีน้ำตาลแดง (สีดินแดงตัด) ประมวลผลเป็นสีน้ำตาล หรือจากสีเขียวก็ถูกประมวลผลเป็นสีเขียวฟ้าเทอร์ควอยซ์ ซึ่งไม่ตรงกับสีจริงของวัสดุเลย นอกจากนี้ยังประมวลผลเป็นรหัสสีคนละประเภทปนเปกัน สังเกตได้จากตัวอักษร 1-3 ตัวท้าย เช่น TCX และ TPG เป็นรหัสจากพัดสี Pantone Fashion Home + Interior แต่ C และ U เป็นรหัสจากพัดสี Formular Guide ซึ่งใช้สำหรับงานกราฟฟิค จึงเป็นรหัสสีที่ใช้อ้างอิงคนละประเภท ไม่สะดวกต่อการนำไปใช้งานจริง

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงยุติขั้นตอนการวิจัยนำร่องเพียงเท่านี้ และไม่ได้ทำการเทียบสีไทยและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CMYK ต่อ เนื่องจากรหัสสีมีความผิดเพี้ยนจากความเป็นจริงสูง ซึ่งเกิดจากปัจจัยเรื่องแสงที่มีผลต่อการถ่ายภาพ และการที่แอปพลิเคชันมีข้อจำกัดในเรื่องการอ่านสี โดยคาดว่าในแอปพลิเคชันบรรจุข้อมูลสีน้อยกว่าพัดสีแพนโทน หรืออาจอยู่ในช่วงพัฒนาแอปพลิเคชั่น

4.1.2 ขั้นตอนวิจัยหลัก

จากข้อสรุปของวิจัยนำร่อง ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 ด้วยเครื่องมือและวิธีการในการเก็บข้อมูลในข้อ 3.1.4 ได้ผลการเทียบสีชุดกระเบื้องทั้ง 4 ชุด เป็นชื่อสีไทยโทนพร้อมสี TOA และรหัสสีแพนโทน ดังนี้

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี มะตูมสุก ขาวผ่อง เขียวนวล เลื่อมเหลือง และ ดินแดงตัด นำมาเทียบรหัสสี TOA และรหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

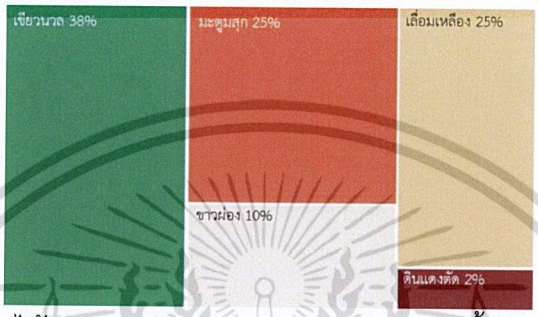
รูปที่ 4.5 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ตารางที่ 4.6 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

หมายเลข	ชื่อสีไทย	CMYK (ไทยโทน)	TOA	PANTONE FHI
1	มะตูมสุก	C15 M55 Y100 K0	7981	15-1150
2	ขาวผ่อง	C5 M5 Y10 K0	8787	11-0103
3	เขียวนวล	C80 M30 Y60 K0	7614	16-6240
4	เลื่อมเหลือง	C10 M10 Y50 K0	7831	12-0738
5	ดินแดงตัด	C50 M100 Y90 K25	8685	19-1331

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

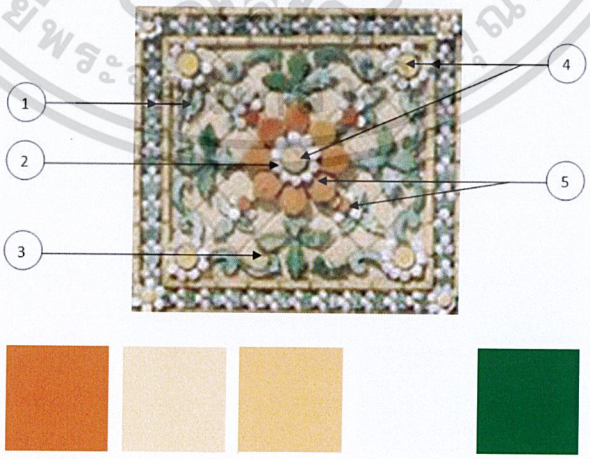
หลังจากได้โครงสีมาแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละโครงสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เครื่องมือ Histogram จากโปรแกรมตกแต่งภาพ ในการวิเคราะห์ ปริมาณสีที่ใช้ในชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (38%) มะตูมสุก (25%) เลื่อมเหลือง (25%) ขาวผ่อง (10%) และดินแดงตัด (2%) แสดงปริมาณสีด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

รูปที่ 4.6 แผนภูมิต้นไม้แสดงปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สีเขียวนวล ขาวผ่อง งาช้าง เลื่อมเหลือง และ มะตูมสุก นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

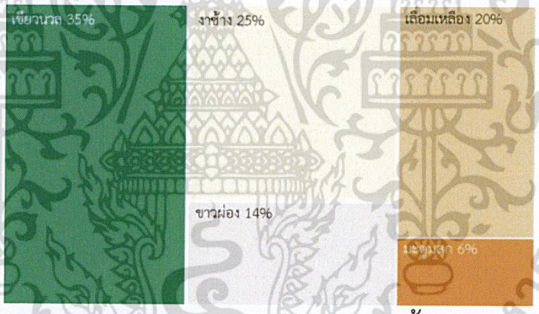
รูปที่ 4.7 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

หมายเลข	ชื่อสีไทย	CMYK (ไทยโทน)	TOA	PANTONE FHI
1	เขียวนวล	C80 M30 Y60 K0	7614	16-6240
2	ขาวผ่อง	C5 M5 Y10 K0	8787	11-0103
3	งาช้าง	C0 M0 Y50 K0	7899	12-0717
4	เลื่อมเหลือง	C10 M10 Y50 K0	7831	12-0738
5	มะตูมสุก	C15 M55 Y100 K0	7981	15-1150

หลังจากได้ชุดสีมาแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละชุดสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เครื่องมือจากโปรแกรมตกแต่งภาพ ในการวิเคราะห์ ปริมาณสีที่ใช้ในชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่ เขียวนวล (35%) งาช้าง (25%) เลื่อมเหลือง (20%) ขาวผ่อง (14%) และมะตูมสุก (6%) แสดงปริมาณสีด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

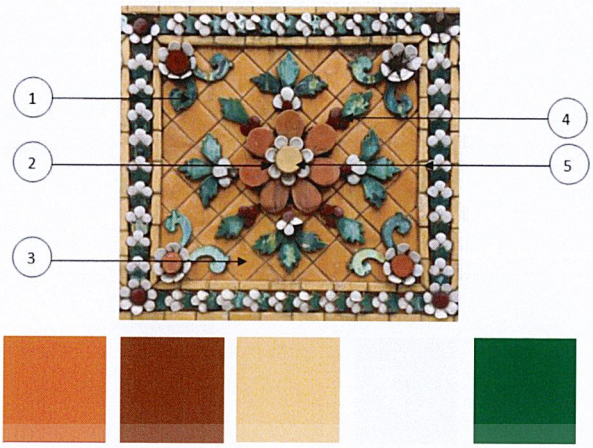

รูปที่ 4.8 แผนภูมิต้นไม้แสดงปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล ขาวผ่อง มะตูมสุก ดินแดงตัด และ เลื่อมเหลือง นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

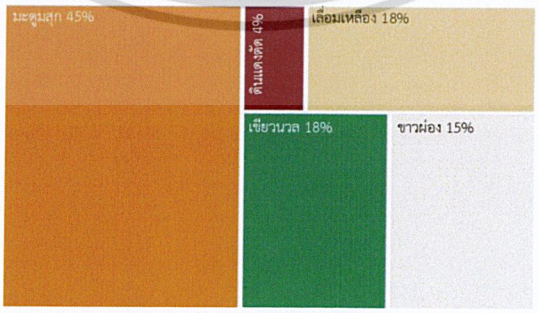

รูปที่ 4.9 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ตารางที่ 4.8 ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

หมายเลข	ชื่อสีไทย	CMYK (ไทยโทน)	TOA	PANTONE FHI
1	เขียวนวล	C80 M30 Y60 K0	7614	16-6240
2	ขาวผ่อง	C5 M5 Y10 K0	8787	11-0103
3	มะตูมสุก	C15 M55 Y100 K0	7981	15-1150
4	ดินแดงตัด	C50 M100 Y90 K25	8685	19-1331
5	เลื่อมเหลือง	C10 M10 Y50 K0	7831	12-0738

หลังจากได้ชุดสีมาแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละชุดสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เครื่องมือจากโปรแกรมตกแต่งภาพ ในการวิเคราะห์ ปริมาณสีที่ใช้ในโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี มะตูมสุก (45%) เขียวนวล (18%) ขาวผ่อง (15%) เลื่อมเหลือง (18%) และ ดินแดงตัด (4%) แสดงปริมาณสีด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

รูปที่ 4.10 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

เนื่องจากพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยสร้างขึ้นตามแบบกรุงศรีอยุธยา จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากพระมหาเจดีย์อีก 3 องค์ รวมถึงลวดลายกระเบื้องประดับฐานเจดีย์ด้วย โดยลวดลายมีลักษณะเป็นลวดลายที่ต่อเนื่องกัน มิได้แบ่งออกเป็นช่อง ทางผู้วิจัยจึงนำลวดลายเพียง 1 ช่วงของลวดลายมาทำการศึกษา ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เลื่อมเหลือง เขียวมะพูด เมฆคราม เขียวตั้งแช ข่าวผ่อง และเผือก นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังนี้

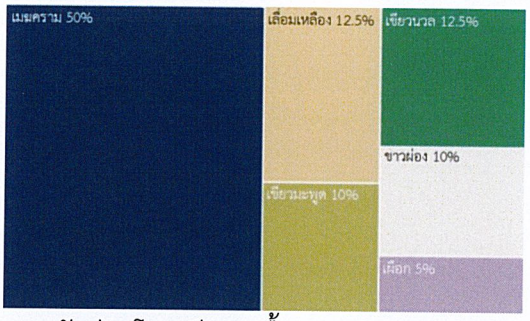
รูปที่ 4.11 โครงสีจากลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 4.9 ผลการเทียบชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

หมายเลข	ชื่อสีไทย	CMYK (ไทยโทน)	TOA	PANTONE FHI
1	เลื่อมเหลือง	C10 M10 Y50 K0	7831	12-0738
2	เขียวมะพูด	C80 M20 Y100 K0	7774	13-0645
3	เมฆคราม	C100 M90 Y40 K0	7245	19-3950
4	เขียวนวล	C80 M30 Y60 K0	7614	16-6240
5	ขาวผ่อง	C5 M5 Y10 K0	8787	11-0103
6	เผือก	C25 M40 Y5 K0	7135	15-3620

หลังจากได้ชุดสีมาแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละชุดสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เครื่องมือจากโปรแกรมตกแต่งภาพในการวิเคราะห์ ปริมาณสีที่ใช้ในโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีน้ำเงินประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เมฆคราม (50%) เลื่อมเหลือง (12.5%) เขียวนวล (12.5%) เขียวมะพูด (10%) ขาวผ่อง (10%) และเผือก (5%) แสดงปริมาณสีด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.12 แผนภูมิต้นไม้แสดงสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

4.2 ผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

4.2.1 ผลการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน

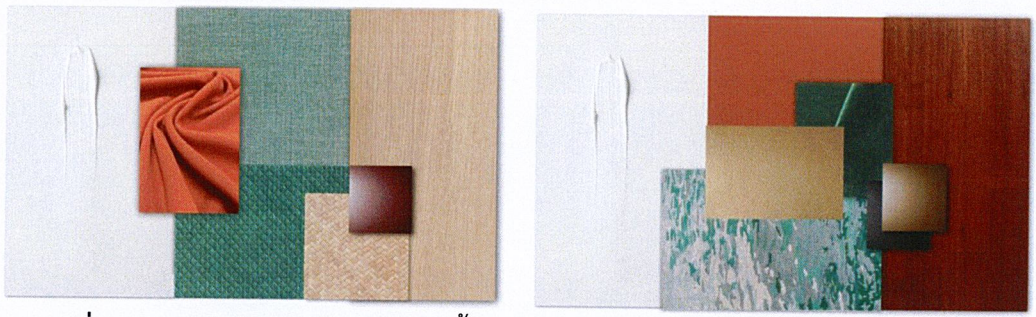
เมื่อได้แผนภูมิแสดงสัดส่วนสีแล้ว จึงนำมาเทียบเป็นวัสดุตกแต่งภายในโดยการจัดทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล (Digital Material Board) จำนวนโครงสีละ 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นชุดที่ใช้วัสดุเป็นสีล้วน และชุดที่ 2 เป็นชุดที่มีลวดลาย โดยเลือกวัสดุตกแต่งภายในโดยเทียบกับปริมาณโครงสีที่สรุปในขั้นตอนก่อนหน้าทั้ง 4 โครงสี จึงได้เป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอลทั้งหมด 8 ชุดผู้วิจัยเป็นผู้ลงมือเลือกวัสดุตกแต่งภายในและจัดทำบอร์ดวัสดุดิจิตอลด้วยตนเอง จากประสบการณ์ 7 ปีในการเป็นนักออกแบบเอฟ เอฟ แอนด์ อี (FF&E : Furniture, Finishing and Equipment) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการเลือกเฟอร์นิเจอร์ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆสำหรับการตกแต่งภายใน

การใช้โครงสีตามหลักการออกแบบภายในแล้ว มักจะเลือกใช้เพียง 3-4 สี ที่กลมกลืน (Harmony) หรือตัดกัน โดยนักออกแบบจะเลือกสีหลัก (Main Color) และ เลือกสีรอง (Companion Color) ที่เข้ากันได้ดีกับสีหลัก รวมกันประมาณ ประมาณ 75-80% ของพื้นที่ และเลือกสีเน้น (Accent Color) สำหรับสีที่ตัดกัน (Contrast) ประมาณ 20-25% ของพื้นที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับสัดส่วนสีของแต่ละโครงสีที่ได้มาจากขั้นตอนที่แล้วเพิ่มเล็กน้อย เพื่อให้ทุกสีสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ (Unity) มีขนาดสัดส่วนที่พอดี และสัมพันธ์กับลักษณะการใช้งานจริงของพื้นที่

ผลการสร้างสรรค์วัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (38%) มะตูมสุก (25%) เลื่อมเหลือง (25%) ขาวผ่อง (10%) และดินแดงตัด (2%) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวัสดุตกแต่งภายในทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

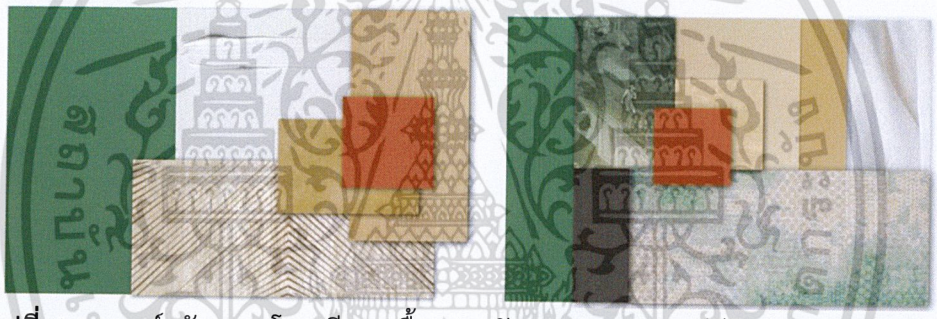
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.13 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ผลการสร้างสรรค์วัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

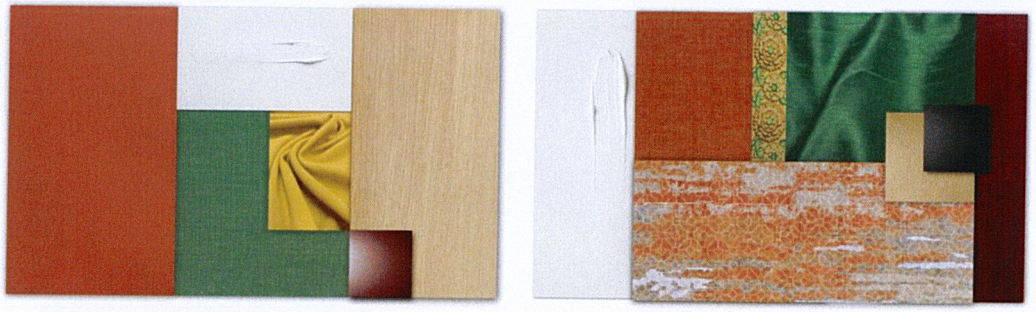
ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (35%) งาช้าง (25%) เลื่อมเหลือง (20%) ขาวผ่อง (14%) และมะตูมสุก (6%) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวัสดุตกแต่งภายในทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

รูปที่ 4.14 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ผลการสร้างสรรค์วัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี ได้แก่สี มะตูมสุก (45%) เขียวนวล (18%) ขาวผ่อง (15%) เลื่อมเหลือง (18%) และ ดินแดงตัด (4%) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวัสดุตกแต่งภายในทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

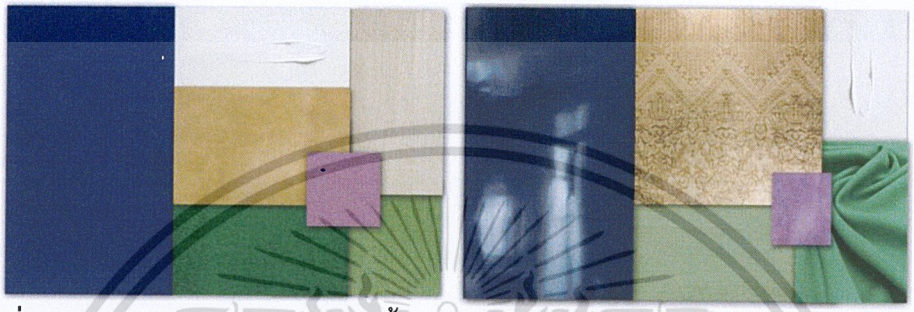

รูปที่ 4.15 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการสร้างสรรค์วัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี ได้แก่สี เมฆคราม (50%) เลื่อมเหลือง (12.5%) เขียวตั้งแช (12.5%) เขียวมะพูด (10%) ขาวผ่อง (10%) และเผือก (5%) ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวัสดุตกแต่งภายในทำเป็นบอร์ดวัสดุดิจิตอล จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

รูปที่ 4.16 บอร์ดวัสดุจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

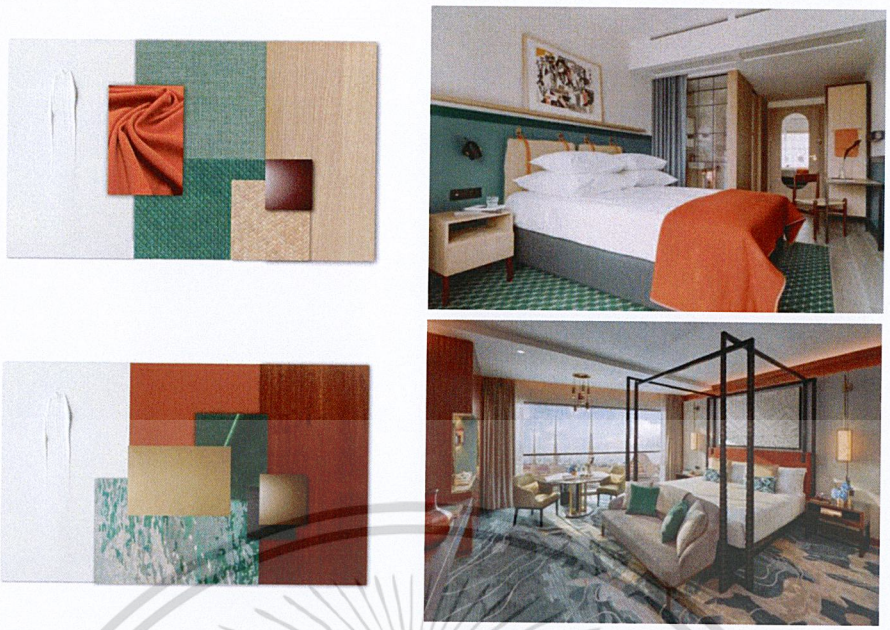
4.2.2 ผลการออกแบบภายในโดยการจำลองภาพสามมิติ

หลังจากได้บอร์ดวัสดุมาแล้ว ผู้วิจัยทำการออกแบบภายในแล้วจำลองภาพสามมิติ โดยการปรับสีภาพห้องพักโรงแรมให้ตรงตามบอร์ดวัสดุที่จัดทำไว้ จำนวน 4 โครงสี 8 ชุด และตัดต่อองค์ประกอบ รวมถึงเครื่องเรือน สิ่งประดับตกแต่ง ให้รู้สึกถึงความเป็นไทย จะได้เป็นภาพจำลองการออกแบบภายในทั้งหมด 8 รูป ภาพห้องพักโรงแรมที่ใช้มีเกณฑ์ในการเลือกคือ จะต้องวางผังเฟอร์นิเจอร์ (Furniture Layout Plan) และมีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้สามารถปรับสัดส่วนสีตามที่วิเคราะห์ไว้ได้ถูกต้องมากที่สุด

ผลการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (38%) มะตูมสุก (25%) เลื่อมเหลือง (25%) ขาวผ่อง (10%) และดินแดงตัด (2%) ผู้วิจัยได้ออกแบบภายในโดยตามวัสดุตกแต่งภายในจากบอร์ดวัสดุดิจิตอลในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.17 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ผลการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทานประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (35%) งาช้าง (25%) เลื่อมเหลือง (20%) ขาวผ่อง (14%) และมะตูมสุก (6%) ผู้วิจัยได้ออกแบบภายในโดยตามวัสดุตกแต่งภายในจากบอร์ดวัสดุดิจิตอลในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

รูปที่ 4.18 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาล

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี มะตูมสุก (45%) เขียวนวล (18%) ขาวผ่อง (15%) เลื่อมเหลือง (18%) และ ดินแดงตัด (4%) ผู้วิจัยได้ออกแบบภายในโดยตามวัสดุตกแต่งภายในจากบอร์ดวัสดุดิจิตอลในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

รูปที่ 4.19 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ผลการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เมฆคราม (50%) เลื่อมเหลือง (12.5%) เขียวตั้งแช (12.5%) เขียวมะพูด (10%) ขาวผ่อง (10%) และเผือก (5%) ผู้วิจัยได้ออกแบบภายในโดยตามวัสดุตกแต่งภายในจากบอร์ดวัสดุดิจิตอลในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 2 ชุด ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.20 ภาพจำลองการออกแบบภายในจากโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากวิธีการดำเนินวิจัย ซึ่งแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน และขั้นตอนการเสนอแนะการออกแบบภายในสามารถนำมาวิเคราะห์ผล โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง มีจุดประสงค์เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริงว่าโครงสีจากกระเบื้องประดับพระมหาเจดีย์นั้นสามารถนำมาใช้ในงานออกแบบได้หรือไม่ อย่างไร โดยทำการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จะเรียกเป็นอักษรย่อในการอธิบายและวิเคราะห์ผลวิจัยตามตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ชื่อกลุ่มตัวอย่างและอักษรย่อ

ลำดับ	กลุ่มตัวอย่าง	อักษรย่อ
กลุ่มที่ 1	ชาวไทย ผู้ประกอบอาชีพเป็นนักออกแบบ	DES
กลุ่มที่ 2	ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	GEX
กลุ่มที่ 3	ชาวไทย บุคคลทั่วไป ผู้ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	GNX
กลุ่มที่ 4	ชาวต่างชาติ สัญชาติเอเชีย	ASN
กลุ่มที่ 5	ชาวต่างชาติ สัญชาติยุโรป	EUR

ผู้วิจัยได้แยกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มชาวไทยและกลุ่มชาวต่างชาติ เนื่องจากประสบการณ์เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ที่แตกต่างกัน ผู้ที่เติบโตในแต่ละประเทศกันย่อมซึมซับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอันนำไปสู่การรับรู้ การจดจำ และทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน

5.1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มชาวไทย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์ดูรูปชุดที่ 1 (Set1) ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลาย พร้อมกัน 8 รูป ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 รูป (D,E,G,H) และภาพห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (A,B,C,F) โดยคละกันทั้งหมด แล้วสอบถามว่ารูป

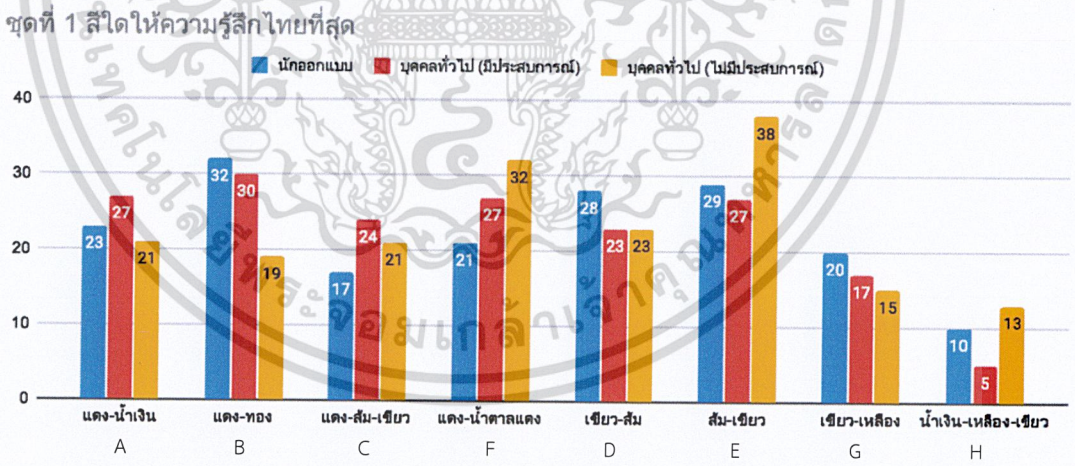
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใดให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

รูปที่ 5.1 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 1

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 5 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.2 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 1 ในกลุ่มชาวไทย

จากรูปที่ 5.2 รูปชุดที่ 1 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลายไทย สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาวไทยรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 94 คะแนน 2.) แดง-ทอง 81 คะแนน 3.) แดง-น้ำตาลแดง 80 คะแนน และสีไทยที่ชาวไทยรับรู้ได้น้อยที่สุดคือ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว โดยได้คะแนนต่ำที่สุดเพียง 28 คะแนน และสามารถสรุปผลตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มนักออกแบบ (DES) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 32 คะแนน 2.) สีส้ม-เขียว 29 คะแนน และ 3.) สีเขียว-ส้ม 28 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 30 คะแนน 2.) สีแดง-น้ำเงิน, สีแดง-น้ำตาลแดง และสีส้ม-เขียว 27 คะแนน และ 3.) สีแดง-ส้ม-เขียว 24 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 38 คะแนน 2.) สีแดง-น้ำตาลแดง 32 คะแนน และ 3.) สีเขียว-ส้ม 23 คะแนน

ทั้งสามกลุ่มไม่สามารถรับรู้ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว ว่าเป็นสีไทยได้ โดยกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) ให้ 13 คะแนน กลุ่มนักออกแบบ (DES) ให้ 10 คะแนน และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) ให้ 5 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 1 ที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีส้ม-เขียว และ สีแดง-ทอง จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มพบว่า 1.) สีส้ม-เขียว สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีที่สุด โดยกลุ่มที่เลือกโครงสีนี้มากที่สุดคือกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) มีการให้เหตุผลคือ สีส้ม-เขียวเป็นสีที่เกี่ยวข้องทางศาสนา เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ GNX3 และ GEX5 กล่าวเหมือนกันว่า "สีส้ม-เขียว เห็นแล้วนึกถึงจีวรพระ กุฏิพระ" หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ GNX2 กล่าวว่า "เห็นสีส้ม-เขียวแล้วรู้ว่าเป็นวัดไทย สีส้มเหมือนเป็นสีอิฐ นึกถึงโบราณสถานที่อยุธยา" 2.) สีแดง-ทอง สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีอันดับสอง โดยกลุ่มที่เลือกโครงสีนี้มากที่สุดคือกลุ่มนักออกแบบ (DES) และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) มีการให้เหตุผลคือ สีแดง-ทองเป็นสีที่คุ้นเคยที่สุด เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES1 กล่าวว่า "สีแดง-ทอง เป็นสีที่รับรู้ได้เร็วที่สุด ปริมาณสัดส่วนสีก็ดูใช่ สีแดงของไทยจะเป็นสีแดงเข้มๆแล้วก็มีสีทองแบบนี้ ที่จะแตกต่างกับของจีน" หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX1 กล่าวว่า "สีแดง-ทองคือสีที่ใช่เลย เป็นสีที่คุ้นสุดแล้ว เพราะนึกถึงไทยก็นึกถึงวัดก่อน วัดเป็นสีแดง-ทอง"

ส่วนโครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว มีการให้เหตุผลคือ ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทย เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX5 กล่าวว่า "คนไทยไม่ค่อยทำบ้านสีโทนเย็น จะเป็นทางยุโรปมากกว่า ถ้าทางฝั่งเอเชียส่วนใหญ่ทำบ้านโทนร้อน ของไทยก็ด้วย" หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ GNX5 กล่าวว่า "สีน้ำเงิน-เหลือง ไม่ไทยเลย นึกถึงประเทศอื่นมากกว่า เหมือนธงชาติสวีเดน นึกถึงอิเกีย (Ikea)"

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์ดูรูปชุดที่ 2 (Set2) ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลาย พร้อมกัน 8 รูป ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 รูป (A,B,C,E) และภาพ

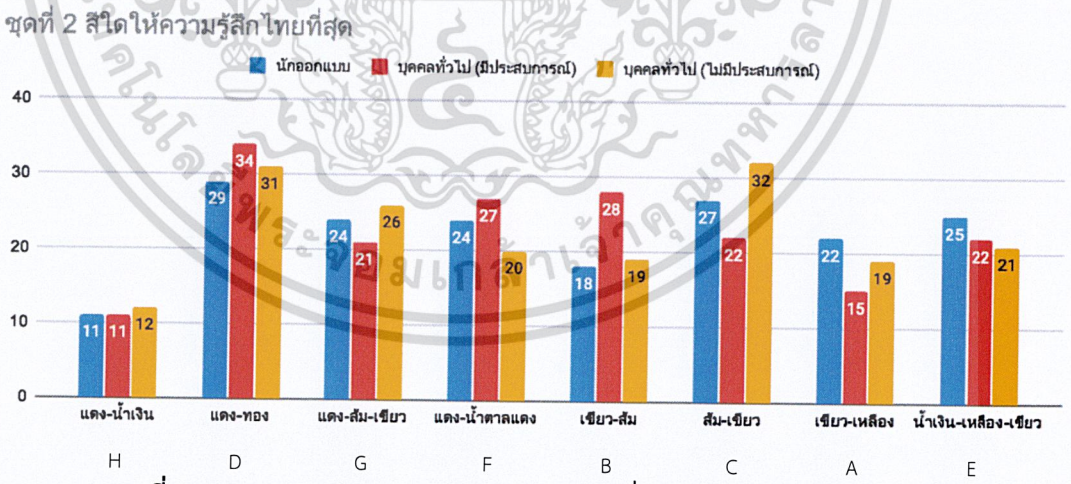
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (D,F,G,H) โดยคละกันทั้งหมด แล้วสอบถามว่ารูปใดให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

รูปที่ 5.3 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 2

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 5 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.4 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 2 ในกลุ่มชาวไทย

จากรูปที่ 5.4 รูปชุดที่ 2 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายไทย สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาวไทยรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 94 คะแนน 2.) สีส้ม-เขียว 81 คะแนน 3.) สีแดง-ส้ม-เขียว และ สีแดง-น้ำตาลแดง 71 คะแนน และสีไทยที่ชาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไทยไม่สามารถรับรู้ได้คือ สีแดง-น้ำเงิน โดยได้คะแนนต่ำที่สุดเพียง 34 คะแนน และสามารถสรุปผลตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

กลุ่มนักออกแบบ (DES) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 34 คะแนน 2.) สีเขียว-ส้ม 28 คะแนน และ 3.) สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว 25 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 34 คะแนน 2.) สีเขียว-ส้ม 28 คะแนน และ 3.) สีแดง-น้ำตาลแดง 27 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 32 คะแนน 2.) สีแดง-ทอง 31 คะแนน และ 3.) สีแดง-ส้ม-เขียว 26 คะแนน

ทั้งสามกลุ่มไม่สามารถรับรู้ สีแดง-น้ำเงิน ว่าเป็นสีไทยได้ โดยกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) ให้ 12 คะแนน ส่วนกลุ่มนักออกแบบ (DES) และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) ให้ 11 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 2 ที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีแดง-ทอง และ สีส้ม-เขียว เช่นเดิม จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มพบว่า 1.) สีแดง-ทอง สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีที่สุด โดยกลุ่มที่เลือกโครงสีนี้มากที่สุดคือกลุ่มนักออกแบบ (DES) และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) มีการให้เหตุผลที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES1 กล่าวว่า "มีปริมาณสัดส่วนของสีที่ดี สีไทยจะมีความคอนทราสท์ (Contrast) แต่ว่ากลมกลืนกัน" หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX4 กล่าวว่า "ลวดลายของรูปนี้ (D) ชัดเจนที่สุด สีแดง-ทองก็ใช่ มีไม้ด้วย ความไทยจะใช้วัสดุธรรมชาติ" 2.) สีส้ม-เขียว สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้เป็นอันดับสอง โดยกลุ่มที่เลือกโครงสีนี้มากที่สุดคือกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) มีการให้เหตุผลที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ GNX3 กล่าวว่า "ลวดลายตรงหัวเตียงดูไทยชัดเจน สีออกเข้มๆ สีไม้ก็ทำให้รู้สึกไทยโบราณ" หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์ DES4 กล่าวว่า "คู่สีส้ม-เขียวรู้สึกว่าไทย มีการใช้ไม้สีเข้มๆ ใช้ผ้าไหม ส่วนลายดอกไม้ก็เป็นไทย แต่ไทย-จีน"

ส่วนโครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีน้ำเงิน-แดง จากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1 ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่าโครงสีนี้สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ เนื่องจากมีสีคล้ายธงชาติไทย แต่ในขั้นตอนที่ 2 นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีการให้เหตุผลคือ ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทย เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES3 และ GNX4 กล่าวเหมือนกันว่า "ไม่ไทย ระบุไม่ได้ว่าเป็นของประเทศไหน รู้สึกเป็นงานโมเดิร์นทั่วไปเฉยๆ"

การรับรู้ที่เปลี่ยนไปจากขั้นตอนที่ 1 คือ กลุ่มสีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทยในขั้นตอนนี้ โดยได้คะแนนรวมสูงสุด 25 คะแนน เป็นอันดับ 6 ของทั้งหมด โดยผู้สัมภาษณ์มีการให้

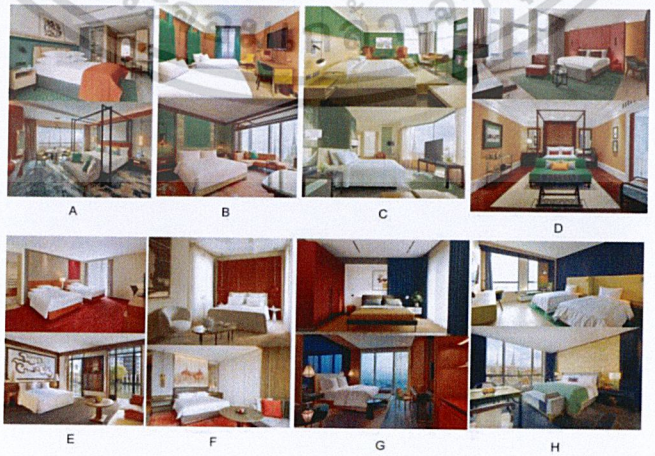
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุผลถึงลวดลายไทยที่ประดับหัวเตียง ช่วยให้การรับรู้เปลี่ยน เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES1 กล่าวว่า "สีน้ำเงินก็เป็นสีไทยอาจเป็นเพราะคำว่าสีครามมันขึ้นมาในหัว ผมรู้ว่าสีไทยมีสีคราม" และ ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX1 กล่าวว่า "แวบแรกก็คิดว่าสีน้ำเงินไม่ใช่สีไทยนะ แต่พอเห็นลายหัวเตียงแล้วมันไทยมาก โดยรวมก็เลยดูไทยไปเลย" ดังนั้นลวดลายจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ของงานออกแบบภายในเปลี่ยนไป

หลังจากจบการสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับลวดลายไทย ว่ามีผลอย่างไรต่อการรับรู้บ้าง ผู้สัมภาษณ์ทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่ามีผลอย่างมากที่สุด หากมีลวดลายไทยร่วมในการออกแบบภายใน จะทำให้สื่อถึงความเป็นไทยได้ง่ายและชัดเจนกว่าการใช้สีเพียงอย่างเดียว เห็นได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) ส่วนใหญ่ไม่สามารถแยกพิจารณาแยกสีออกจากลวดลายได้ เนื่องจากลวดลายทำให้การรับรู้เปลี่ยนไปเป็นโดยรวมแล้วนั่นเอง ดังเช่นเหตุผลที่ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายในทุกรูปของชุดที่ 2 จะยกประเด็นเรื่องลวดลายไทยเข้ามาประกอบด้วยทุกครั้ง นอกจากนี้ยังมีเรื่องวัสดุจากธรรมชาติ เมื่อมีการใช้ไม้ในงานออกแบบผู้ให้สัมภาษณ์จะรับรู้ได้ว่าเป็นงานออกแบบไทยมากกว่างานที่มีแต่สีล้วน

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 3

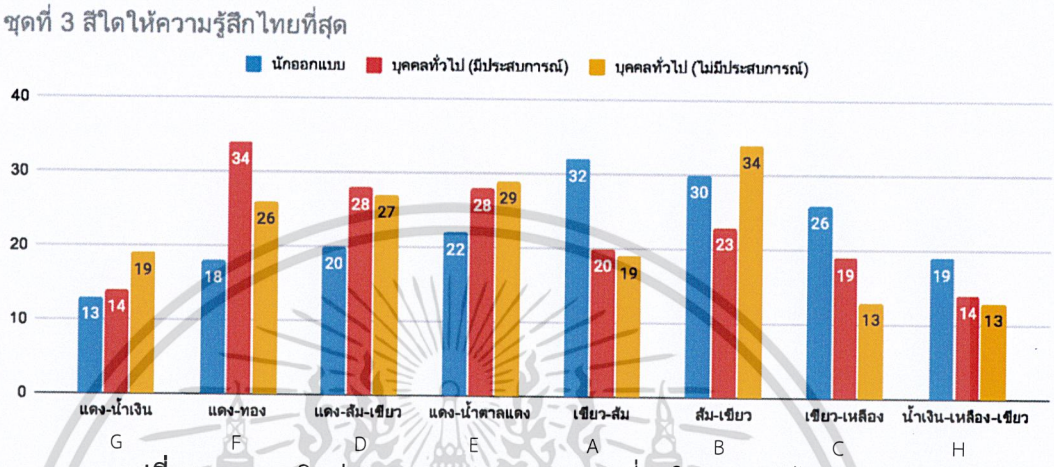
ผู้ให้สัมภาษณ์ดูรูปชุดที่ 1 และ 2 (Set1, Set2) รวมกัน 16 รูปพร้อมกัน ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายและไม่มีลวดลาย โดยผู้วิจัยทำการจับคู่โครงสีให้เป็น 8 คู่ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์พิจารณาโครงสีโดยรวมอย่างแท้จริง ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 คู่ (A,B,C,H) และภาพห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (D,F,G,H) แล้วให้ผู้สัมภาษณ์พิจารณาเป็นคู่สอบถามว่ารูปคู่ให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

รูปที่ 5.5 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 5 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.6 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 3 ในกลุ่มชาวไทย

จากรูปที่ 5.6 รูปชุดที่ 3 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายไทยและไม่มีลวดลายไทยจับคู่กันตามโครงสี สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาวไทยรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 87 คะแนน 2.) สีแดง-ทอง 78 คะแนน 3.) สีแดง-น้ำตาลแดง 79 คะแนน และสีไทยที่ชาวไทยไม่สามารถรับรู้ได้คือ สีแดง-น้ำเงิน และ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว โดยได้คะแนนต่ำที่สุดเท่ากัน 46 คะแนน และสามารถสรุปผลตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

กลุ่มนักออกแบบ (DES) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีเขียว-ส้ม 32 คะแนน 2.) สีส้ม-เขียว 30 คะแนน และ 3.) สีเขียว-เหลือง 26 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 34 คะแนน 2.) สีแดง-ส้ม-เขียว และ สีแดง-น้ำตาลแดง 28 คะแนน 3.) สีส้ม-เขียว 23 คะแนน

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) ส้ม-เขียว 34 คะแนน 2.) สีแดง-น้ำตาลแดง 29 คะแนน และ 3.) สีแดง-ส้ม-เขียว 27 คะแนน

ทั้งสามกลุ่มสามารถรับรู้ สีแดง-น้ำเงิน และ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว ว่าเป็นสีไทยได้น้อย โดยสีแดง-น้ำเงิน กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) ให้ 19 คะแนน กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) ให้ 14 คะแนน และ ส่วนกลุ่มนักออกแบบ (DES) ให้ 13 คะแนน ส่วนสีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว ส่วนกลุ่มนักออกแบบ (DES) ให้ 19 คะแนน กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) ให้ 14 คะแนน และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) ให้ 13 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 3 ซึ่งเป็นการพิจารณาโดยรวม โครงที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีเขียว-ส้ม, สีส้ม-เขียว และ สีแดง-ทอง จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์พบกว่า กลุ่มนักออกแบบ (DES) รู้สึกว่าสีเขียว-ส้ม และสีส้ม-เขียว เมื่อพิจารณารวมกันเป็นคู่แล้วให้ความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่มีเหตุผลด้านองค์ประกอบอื่นร่วมด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์ DES4 กล่าวว่า "มันเป็นโครงสีเดียวกัน แต่ใช้ปริมาณสัดส่วนสีไม่เท่ากัน เลือกกลุ่มสีเขียว-ส้ม เพราะมีองค์ประกอบในรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ที่แสดงลักษณะความเป็นไทยมากกว่า อย่างตรงเสาเตียงตรงนี้มันเห็นได้ชัด" กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) รับรู้สีแดง-ทองมากที่สุด โดยให้เหตุผลเดียวกันกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 เนื่องจากกลุ่มนี้มักจะท่องเที่ยวในวัดเป็นหลัก จึงจดจำสีแดง-ทองได้จากสถาปัตยกรรมภายในของวัด และมีเหตุผลด้านลวดลายที่ตกแต่งปรากฏในรูปภาพประกอบด้วย ส่วนกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) รับรู้สีส้ม-เขียวมากที่สุด โดยให้เหตุผลเดียวกันกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 คือรู้สึกว่าสีส้มคือสีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เนื่องจากกลุ่มนี้นึกถึงสีไทยจากวัดเช่นกัน ซึ่งเหตุผลใกล้เคียงกับกลุ่ม GEX แต่ต่างกันที่กลุ่ม GNX ไม่ได้จดจำสถาปัตยกรรมภายใน แต่จดจำเป็นองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สีจีวรพระ สีกำแพงหรือพื้นจากอิฐมอญ สีจากกระเบื้องมุงหลังคาวัด เป็นต้น

ส่วนโครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีน้ำเงิน-แดง จากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1 ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่าโครงสีนี้สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ เนื่องจากมีสีคล้ายธงชาติไทย แต่ในขั้นตอนที่ 2 นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีการให้เหตุผลคือ ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทย เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES3 และ GNX4 กล่าวเหมือนกันว่า "ไม่ไทย ระบุไม่ได้ว่าเป็นของประเทศไหน รู้สึกเป็นงานโมเดิร์นทั่วไปเฉยๆ"

การรับรู้ที่เปลี่ยนไปจากขั้นตอนที่ 1 คือ กลุ่มสีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทยในขั้นตอนนี้ โดยได้คะแนนรวมสูงสุด 25 คะแนน เป็นอันดับ 6 ของทั้งหมด โดยผู้สัมภาษณ์มีการให้เหตุผลถึงลวดลายไทยที่ประดับหัวเตียง ช่วยให้การรับรู้เปลี่ยน เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES1 กล่าวว่า "สีน้ำเงินก็เป็นสีไทยอาจเป็นเพราะคำว่าสีครามมันขึ้นมาในหัว ผมรู้ว่าสีไทยมีสีคราม" และ ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX1 กล่าวว่า "แวบแรกก็คิดว่าไม่ไทยนะ แต่พอเห็นลายหัวเตียงแล้วมันไทยมาก โดยรวมก็เลยดูไทยไปเลย" ดังนั้นลวดลายจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ของงานออกแบบภายในเปลี่ยนไป

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 4

ผู้วิจัยเฉลยถึงที่มาของโครงสีในงานออกแบบห้องพักในแต่ละรูปทั้งหมด 16 รูป หลังจากนั้นจึงได้ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินเป็นเฉพาะโครงสีที่มาจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยศึกษาว่าสามารถนำไปใช้ในงานออกแบบภายในได้จริงและสามารถสะท้อนถึงความเป็นไทยได้หรือไม่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ประมาณค่า (Rating Scale Question) 10 ระดับคะแนน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

9-10 คะแนน	เกณฑ์การประเมิณ	ดีมาก
8-7 คะแนน	เกณฑ์การประเมิณ	ดี
6-5 คะแนน	เกณฑ์การประเมิณ	พอใช้
4-3 คะแนน	เกณฑ์การประเมิณ	น้อย
2-1 คะแนน	เกณฑ์การประเมิณ	น้อยมาก

กลุ่มนักออกแบบ (DES) จำนวน 5 คน ประเมินว่าชุดโครงสีไทยจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล สามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยให้คะแนนเฉลี่ย 7 คะแนน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีการให้เหตุผลแตกต่างกันไป เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ DES1 กล่าวว่า "สีเหล่านี้สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทยครับ แต่จะดีมากถ้ามี Intro จูงเรื่องมาก่อน" ผู้ให้สัมภาษณ์ DES3 และ DES4 ให้คะแนนเท่ากัน และมีเหตุผลเหมือนกันว่า "สีไม่ใช่องค์ประกอบเดียวในการออกแบบ ต้องมีองค์ประกอบอื่นๆด้วย ถ้ามีลายไทยเพิ่มเข้าไปก็รับรู้ได้ทันทีเลยว่าไทย"

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GEX) จำนวน 5 คน ประเมินว่าชุดโครงสีไทยจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล สามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยให้คะแนนเฉลี่ย 7 คะแนน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีการให้เหตุผลเหมือนกลุ่มนักออกแบบ คือ คิดว่าควรมีองค์ประกอบและลวดลายไทยเข้ามาร่วมด้วย นอกจากนี้มีเหตุผลเพิ่มเติม เช่น สถานที่ตั้ง (Location) และแนวทางการออกแบบ (Concept) โดยผู้ให้สัมภาษณ์ GEX3 กล่าวว่า "มันจะมี Setting ของสีอยู่ ขึ้นอยู่กับว่าอยู่ตรงไหน เช่น ถ้าอยู่ใกล้ทะเล ก็ใช้สีฟ้าหรือสีขาว" ผู้ให้สัมภาษณ์ GEX1 กล่าวว่า "สีไทยชุดนี้ใช้ได้แค่กรุงเทพฯเท่านั้นนะ ถ้าไปต่างจังหวัดไม่น่าจะได้ หรือไม่ก็ต้องปูเรื่องมาก่อนถึงจะรู้เรื่อง"

กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว (GNX) จำนวน 5 คน ประเมินว่าชุดโครงสีไทยจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล สามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยให้คะแนนเฉลี่ย 6 คะแนน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีเพียงเหตุผลเดียว คือ ต้องการองค์ประกอบอื่นๆร่วมด้วย โดยเฉพาะของตกแต่งไทย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ GNX1 กล่าวว่า "สีอย่างเดียวไม่ค่อยสื่อเท่าไหร่ ถ้ามีอะไรไทยๆเข้ามา เช่น หัวเตียงมีลายกนกแบบนี้ จะรู้ได้ทันทีเลย"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ผลการวิจัยกลุ่มชาวต่างชาติ

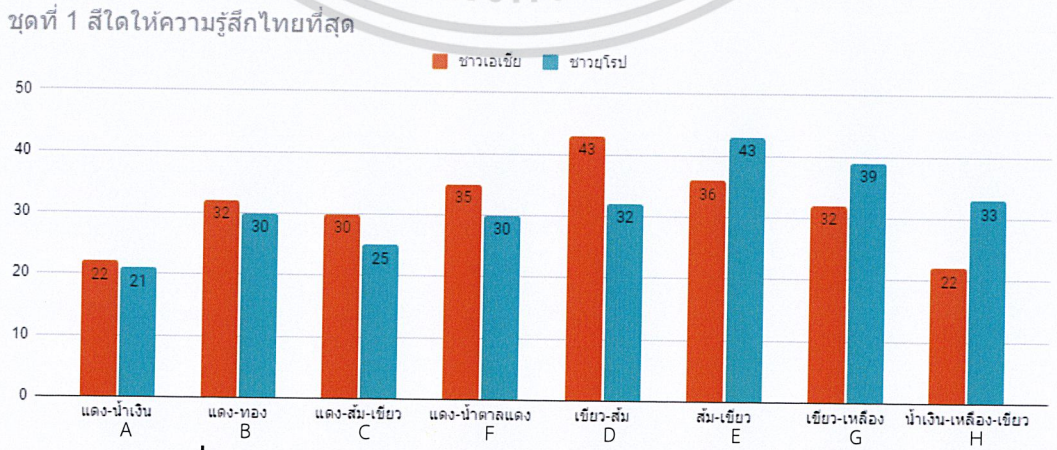
5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามดูรูปชุดที่ 1 (Set1) ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลาย พร้อมกัน 8 รูป ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 รูป (D,E,G,H) และภาพห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (A,B,C,F) โดยคละกันทั้งหมด แล้วสอบถามว่ารูปใดให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

รูปที่ 5.1 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 1

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 7 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.6 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 1 ในกลุ่มชาวต่างชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากรูปที่ 5.6 รูปชุดที่ 1 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบไม่มีลวดลายไทย สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาวต่างชาติรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 79 คะแนน 2.) เขียว-ส้ม 75 คะแนน 3.) เขียว-เหลือง 61 คะแนน และสีไทยที่ชาวต่างชาติสามารถรับรู้ได้น้อยที่สุดคือ สีแดง-น้ำเงิน โดยได้คะแนนต่ำที่สุดคือ 43 คะแนน และสามารถสรุปผลตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

กลุ่มชาวเอเชีย (ASN) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีเขียว-ส้ม 43 คะแนน 2.) สีส้ม-เขียว 36 คะแนน และ 3.) แดง-น้ำตาลแดง 35 คะแนน

กลุ่มชาวยุโรป (EUR) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 43 คะแนน 2.) สีเขียว-เหลือง 39 คะแนน และ 3.) สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว 33 คะแนน

ทั้งสองกลุ่มสามารถรับรู้สีแดง-น้ำเงินว่าเป็นสีไทยได้น้อยที่สุด โดยกลุ่มชาวเอเชีย (ASN) ให้ 22 คะแนน และกลุ่มชาวยุโรป (EUR) ให้ 21 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 1 ที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้ง 2 กลุ่ม คือ สีส้ม-เขียว และ สีเขียว-ส้ม จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ชาวต่างชาติคิดว่าคู่สีส้ม-เขียว และเขียว-ส้ม สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีที่สุด มีการให้เหตุผลคือ สีไทยมีความสดใส (Bright) และหลากหลายสีสัน (Colorful) ผู้ให้สัมภาษณ์ ASN2 กล่าวถึงสีไทยว่า "Thai color is something bright and colorful, not just in one color, may be orange, blue, red or green, a combination of radiant" แต่กลุ่มชาวต่างชาติมีการให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า สีไทยจะเป็นสีโทนร้อน จึงคิดว่าสีเขียว-ส้มดูเป็นไทยน้อยกว่าสีส้ม-เขียว ผู้ให้สัมภาษณ์ EUR1 กล่าวถึงสีไทยว่า "E has a uniqueness to it and I feel that portrays Thai culture" และ ผู้ให้สัมภาษณ์ EUR2 กล่าวว่า "Warm Colors are to me more related to Thailand, warm weather and people"

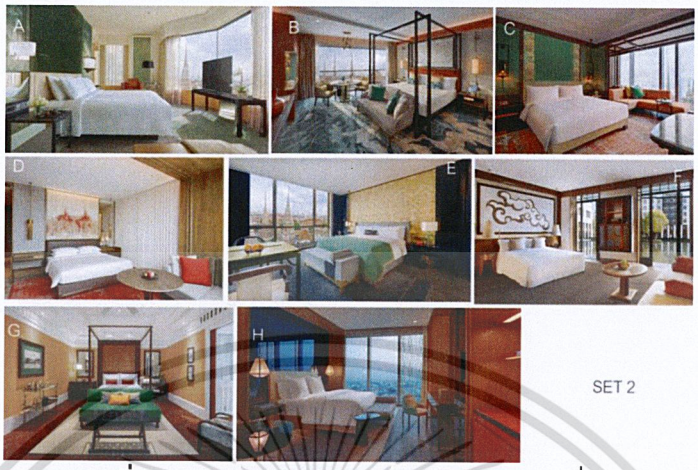
ส่วนโครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของทั้งสองกลุ่ม คือ สีน้ำเงิน-แดง มีการให้เหตุผลคือ รู้ว่าเป็นสีที่มาจากธงชาติไทยแต่ไม่สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ ASN3 กล่าวว่า "It's same color of Thai national flag but I can't feel Thai." และ ผู้ให้สัมภาษณ์ ASN4 กล่าวว่า " A, actually it Thai National Flag but i haven't seen it use in indoor." ส่วนผู้สัมภาษณ์ชาวยุโรป EUR6 กล่าวว่า "I Don't recall red as a color of identification of Thailand."

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามดูรูปชุดที่ 2 (Set2) ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลาย พร้อมกัน 8 รูป ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 รูป

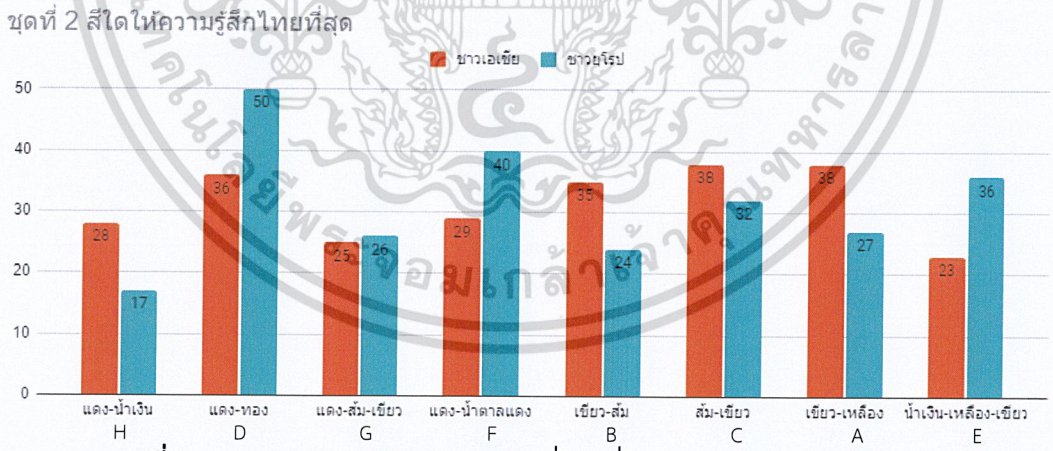
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(A,B,C,E) และภาพห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (D,F,G,H) โดยคละกันทั้งหมด แล้วสอบถามว่ารูปใดให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

รูปที่ 5.3 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 2

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 7 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.7 แสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 2 ที่ให้ความรู้สึกไทยในกลุ่มชาวต่างชาติ

จากรูปที่ 5.7 รูปชุดที่ 2 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายไทย สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาต่างชาติรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 86 คะแนน 2.) สีส้ม-เขียว 70 คะแนน 3.) สีแดง-น้ำตาลแดง 69 คะแนน และสีไทยที่ชาวไทยรู้ได้น้อยที่สุดคือ สีแดง-น้ำเงิน โดยได้คะแนนต่ำที่สุด 45 คะแนน สามารถสรุปผลตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มชาวเอเชีย (ASN) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว และสีเขียว-เหลือง 38 คะแนน 2.) สีแดง-ทอง 36 คะแนน และ 3.) สีเขียว-ส้ม 59 คะแนน

กลุ่มชาวยุโรป (EUR) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 50 คะแนน 2.) สีแดง-น้ำตาลแดง 40 คะแนน 3.) สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว 36 คะแนน

สีที่รับรู้ได้น้อยที่สุดสำหรับชาวเอเชีย (ASN) คือ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว จำนวน 23 คะแนน ส่วนสีที่รับรู้ได้น้อยที่สุดสำหรับชาวยุโรป (EUR) คือ สีแดง-น้ำเงิน จำนวน 17 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 2 ที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้งสองกลุ่มได้เปลี่ยนแปลงไป สำหรับชาวเอเชียยังคงคิดว่าสีไทยมีสีเขียว แต่เปลี่ยนแปลงคู่สีเป็นสีส้ม-เขียว และ เขียว-เหลือง โดยมีการให้เหตุผลคือคู่สีเหล่านี้นึกถึงกรุงเทพมหานคร และมีเหตุผลด้านการออกแบบร่วมด้วย ส่วนชาวยุโรปคิดว่า สีแดง-ทอง สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีที่สุด เนื่องจากจดจำสีทองได้จากวัดไทย และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้สัมภาษณ์ EUR4 เพิ่มเติมว่า เป็นสีที่ดูสว่างอีกด้วย "D, it seemed brighter and more open, which is what I think of with Thailand."

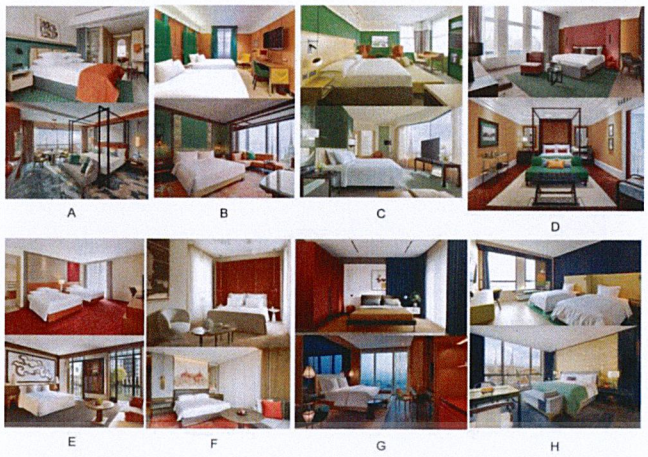
โครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดของกลุ่มชาวเอเชีย (ASN) คือ สีน้ำเงิน-เหลือง-เขียว เนื่องจากไม่คุ้นถึงสีน้ำเงินในงานตกแต่งภายใน "E is not Thai, I feel it's like Luxury. but I have not stay Luxury Hotel like "E" before. That's why I don't feel Thai." โครงสีที่สื่อได้ดีจึงทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดของกลุ่มชาวยุโรป (EUR) คือ สีแดง-น้ำเงิน โดยให้เหตุผลว่าเป็นสีที่นึกถึงประเทศอื่นมากกว่าประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกันกับการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 1

การรับรู้ที่เปลี่ยนไปจากขั้นตอนที่ 1 คือ กลุ่มสีแดง-ทอง สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทยมากขึ้นขั้นตอนนี้ โดยเป็นโครงสีที่เลือกมากที่สุดในกลุ่มชาวยุโรป และเป็นอันดับสองของกลุ่มชาวเอเชีย โดยผู้สัมภาษณ์มีการให้เหตุผลถึงลวดลายไทยที่ประดับหัวเตียง ช่วยให้การรับรู้เปลี่ยน เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ ASN2 กล่าวว่า "The color and pattern on the wall make it more Thai"

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 3

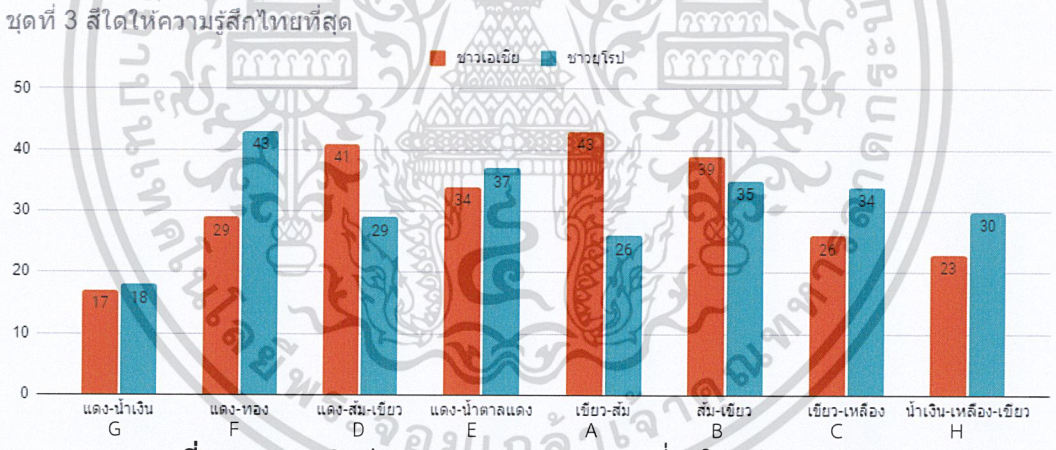
ผู้ให้สัมภาษณ์ดูรูปชุดที่ 1 และ 2 (Set1, Set2) รวมกัน 16 รูปพร้อมกัน ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายและไม่มีลวดลาย โดยผู้วิจัยทำการจับคู่โครงสีให้เป็น 8 คู่ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์พิจารณาโครงสีโดยรวมอย่างแท้จริง ประกอบด้วยภาพห้องพักจากโครงสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์จำนวน 4 คู่ (A,B,C,H) และภาพห้องพักจากโครงสีไทยประเพณี จำนวน 4 รูป (D,F,G,H) แล้วให้ผู้สัมภาษณ์พิจารณาเป็นคู่สอบถามว่ารูปคู่ให้ความรู้สึกไทยที่สุด จากนั้นให้ผู้สัมภาษณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.5 รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์ ชุดที่ 3

ผู้วิจัยได้จัดลำดับตามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 7 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Question) 8 ระดับ จากจำนวนรูปทั้งหมด 8 รูป เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข 1-8 ตามลำดับ โดย 8 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด และ 1 คะแนน หมายถึง ให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด ได้ผลดังนี้

รูปที่ 5.8 แผนภูมิแท่งแสดงผลคะแนนภาพชุดที่ 3 ในกลุ่มชาวต่างชาติ

จากรูปที่ 5.8 รูปชุดที่ 3 ซึ่งเป็นงานออกแบบภายในห้องพักแบบมีลวดลายไทยและไม่มีลวดลายไทยจับคู่กันตามโครงสี สามารถสรุปผลตามคะแนนรวมได้ว่า สีไทยที่ชาวต่างชาติรับรู้ได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีส้ม-เขียว 74 คะแนน 2.) สีแดง-ทอง 72 คะแนน 3.) สีแดง-น้ำตาลแดง 71 คะแนน และสีไทยที่ชาวต่างชาติรับรู้ได้น้อยคือ สีแดง-น้ำเงิน โดยได้คะแนนต่ำที่สุด 17 คะแนน

กลุ่มชาวเอเชีย (ASN) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีเขียว-ส้ม 43 คะแนน 2.) สีแดง-ส้ม-เขียว 41 คะแนน และ 3.) สีส้ม-เขียว 39 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มชาวยุโรป (EUR) จะรับรู้โครงสีไทยได้ดีที่สุดตามลำดับ คือ 1.) สีแดง-ทอง 43 คะแนน 2.) สีแดง-น้ำตาลแดง 37 คะแนน 3.) สีส้ม-เขียว 35 คะแนน

สีที่รับรู้ได้น้อยที่สุดสำหรับทั้งสองกลุ่ม คือ สีแดง-น้ำเงิน โดยชาวเอเชียจำนวน 17 คะแนน และชาวยุโรป (EUR) จำนวน 18 คะแนน

จากข้อมูลข้างต้น โครงสีในชุดที่ 3 ซึ่งเป็นการพิจารณาโดยรวม โครงที่สื่อถึงความเป็นไทยได้ดีช่วยให้เกิดการรับรู้ได้ดีที่สุดของทั้ง 3 กลุ่ม คือ สีส้ม-เขียว สีแดง-ทอง และสีแดง-น้ำตาลแดง จากการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์พบกว่า กลุ่มชาวเอเชีย รู้สึกว่าสีเขียว-ส้ม สีแดง-ส้ม-เขียว และสีส้ม-เขียว เมื่อพิจารณารวมกันเป็นคู่แล้วให้ความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่มีเหตุผลด้านองค์ประกอบอื่นร่วมด้วย เช่น ลวดลาย และของตกแต่งไทย ส่วนกลุ่มชาวยุโรป (EUR) รับรู้สีแดง-ทองมากที่สุด โดยให้เหตุผลเดียวกันกับขั้นตอนที่ 2 เนื่องจากสามารถจดจำสีทองได้จากการท่องเที่ยววัด ในการสัมภาษณ์ขั้นตอนนี้ชาวยุโรปสามารถรับรู้สีแดง-น้ำตาลแดงได้มากขึ้นโดยให้เหตุผลว่าคุ้นเคยจากการพักในห้องพักโรงแรม ผู้ให้สัมภาษณ์ EUR7 กล่าวสั้นๆว่าเป็นสีไม้ไทยโบราณ (Thai Traditional Wood Color)

ส่วนโครงสีที่ทำให้เกิดการรับรู้ได้น้อยที่สุดของทั้งสองกลุ่ม คือ สีแดง-น้ำเงิน ซึ่งตรงกับการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่1 และ 2 โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม มีการให้เหตุผลคือ ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีไทย ดูคล้ายคลึงกับสีจากประเทศอื่นมากกว่า

5.2.4 ผลการสัมภาษณ์จากขั้นตอนที่ 4

ผู้วิจัยเฉลยถึงที่มาของโครงสีในงานออกแบบห้องพักในแต่ละรูปทั้งหมด 16 รูป หลังจากนั้นจึงได้ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินเป็นเฉพาะโครงสีที่มาจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล ที่ผู้วิจัยศึกษาว่าสามารถนำไปใช้ในงานออกแบบภายในได้จริงและสามารถสะท้อนถึงความเป็นไทยได้หรือไม่ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ประมาณค่า (Rating Scale Question) 10 ระดับคะแนน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

9-10 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน ดีมาก
8-7 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน ดี
6-5 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน พอใช้
4-3 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน น้อย
2-1 คะแนน	เกณฑ์การประเมิน น้อยมาก

กลุ่มชาวเอเชีย (ASN) จำนวน 7 คน ประเมินว่าชุดโครงสีไทยจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล สามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนนเฉลี่ย 7 คะแนน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีการให้เหตุผลแตกต่างกันไป 1.) คิดว่าต้องมีเฟอร์นิเจอร์ไทยเข้ามาประกอบร่วมด้วย จำนวน 5 คน 2.) คิดว่าต้องมีของตกแต่งไทยเข้ามาประกอบร่วมด้วย จำนวน 5 คน 3.) คิดว่าสถานที่ตั้งมีผลต่อการสื่อสารความเป็นไทย จำนวน 2 คน 4.) ต้องการทราบเรื่องราวที่ปูมาก่อนจึงจะเข้าใจ จำนวน 2 คน

ส่วนกลุ่มชาวยุโรป (EUR) จำนวน 7 คน ประเมินว่าชุดโครงสีไทยจากกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ 4 รัชกาล สามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยให้คะแนนเฉลี่ย 7 คะแนน ในส่วนที่ไม่เห็นด้วยมีการให้เหตุผลแตกต่างกันไป 1.) คิดว่าต้องมีของตกแต่งไทยเข้ามาประกอบร่วมด้วย จำนวน 6 คน 2.) คิดว่าต้องมีเฟอร์นิเจอร์ไทยเข้ามาประกอบร่วมด้วย จำนวน 4 คน 3.) ต้องการทราบเรื่องราวที่ปูมาก่อนจึงจะเข้าใจ จำนวน 3 คน 4.) คิดว่าสถานที่ตั้งมีผลต่อการสื่อสารความเป็นไทย จำนวน 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

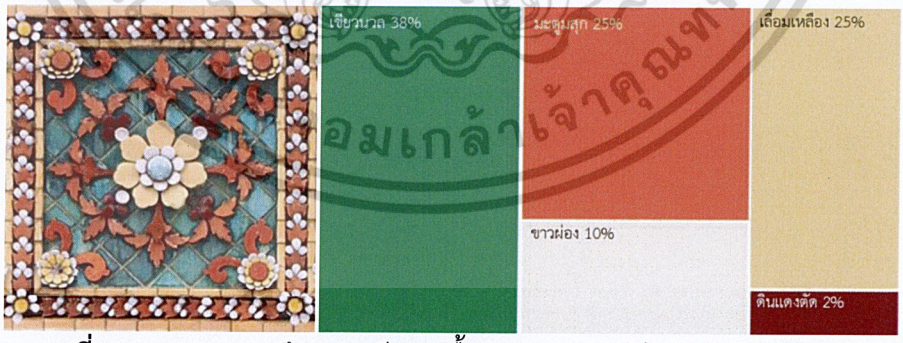
จากวิธีการดำเนินวิจัย ซึ่งแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ ขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย ขั้นตอนการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายใน และขั้นตอนการเสนอแนะการออกแบบภายใน ได้นำมาสรุปผล และอภิปรายโดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 สรุปผล

6.1.1 สรุปผลขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย

จากการศึกษาชุดสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดโพธิ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการใช้โครงสีในการตกแต่งสถาปัตยกรรมขององค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล โดยผู้วิจัยนำโครงสีที่ศึกษามาเทียบเป็นชื่อสีไทย รหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐานของ PANTONE แล้วนำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละชุดสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ปริมาณสีที่ใช้ในแต่ละชุดได้ผลดังต่อไปนี้

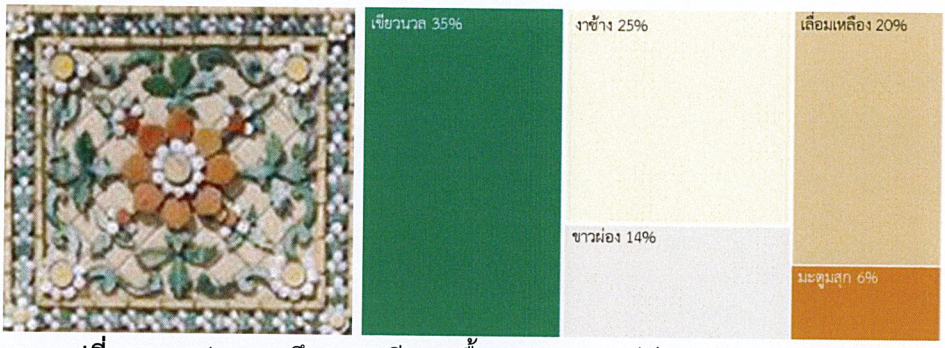
1. ชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (38%) มะตูมสุก (25%) ขาวผ่อง (10%) เลื่อมเหลือง (25%) และดินแดงตัด (2%)

รูปที่ 6.1 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

2. ชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่ สีเขียวนวล (35%) ขาวผ่อง (14%) งาช้าง (25%) เลื่อมเหลือง (20%) และมะตูมสุก (6%)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

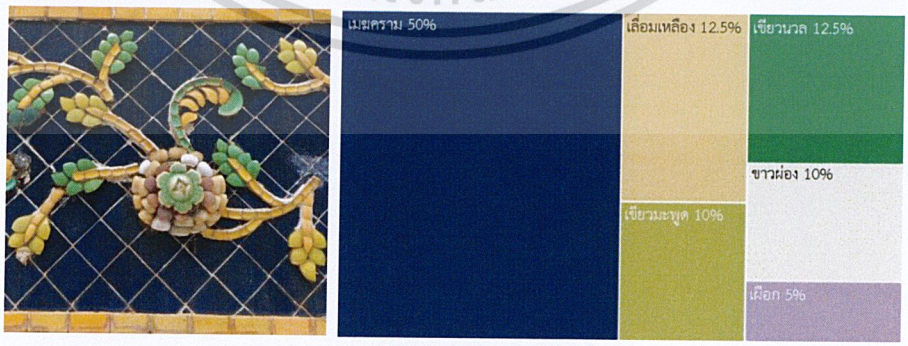
รูปที่ 6.2 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

3. ชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี มะตูมสุก (45%) เขียวนวล (18%) เลื่อมเหลือง (18%) ขาวผ่อง (15%) และ ดินแดงตัด (4%)

รูปที่ 6.2 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาล

4. ชุดสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีน้ำเงิน ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เมฆคราม (50%) เลื่อมเหลือง (12.5%) เขียวนวล (12.5%) เขียวมะพูด (10%) ขาวผ่อง (10%) และเผือก (5%)

รูปที่ 6.3 สรุปผลการศึกษาชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลข้างต้นสามารถสรุปผลได้ว่า สีหลักของทั้ง 3 องค์พระมหาเจดีย์ คือ พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ (รัชกาลที่1) พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน (รัชกาลที่2) และ พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร (รัชกาลที่3) มีสีหลักจำนวน 3 สีที่เหมือนกัน คือ เลื่อมเหลือง ขาวผ่อง และเขียวนวล แต่มีสัดส่วนปริมาณสีที่ไม่เท่ากัน โดยสีที่ใช้เยอะที่สุดคือสีเขียวนวล คือ พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ มีสัดส่วน 38%, พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน มีสัดส่วน 35%, และ พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร มีสัดส่วน 18%

นอกจากนี้มักตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบอีก 2 สี คือ ดินแดงตัด และ มะตูมสุก เป็นสีเน้น ส่วนสีที่แตกต่างไปคือ สีงาช้าง ซึ่งเป็นสีหลักของพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ทำให้องค์พระมหาเจดีย์ดูมีความแตกต่างกันไม่มากนัก สิ่งที่ทำให้แตกต่างกันจึงเป็นเพราะสัดส่วนของสี ส่วนพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยนั้นจะแตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง มีเพียงสีเน้นคือ สีเลื่อมเหลือง และสีเขียวนวลเท่านั้นที่เชื่อมโยงกันกับอีก 3 เจดีย์ เนื่องจากสร้างตามแบบประเพณีอยุธยา จึงใช้สีหลักที่ไม่เหมือนกัน อาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบสีเหล่านี้เป็นสีการสร้างสรรค์เฉพาะในยุคสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เนื่องจากปรากฏในช่วงงานบูรณปฏิสังขรณ์ในช่วงรัชกาลที่ 3 เท่านั้น ซึ่งเป็นช่วงที่รัตนโกสินทร์ค้นหาศิลปะเป็นแบบอย่างของตนเอง

6.1.2 สรุปผลขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

การสร้างสรรค์ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการทดลองนำโครงสีที่ได้มาประยุกต์ใช้กับวัสดุตกแต่งร่วมสมัย ซึ่งแนวทางของการสร้างสรรค์นั้นเป็นประสบการณ์ตรงของผู้วิจัย โดยพิจารณาตามหลักการจัดโครงสีสำหรับงานตกแต่งภายใน (ทวีเดช จิ๋วบาง, 2547) กล่าวว่านักออกแบบควรเลือก 3-4 สี ที่กลมกลืน (Harmony) หรือตัดกัน (Contrast) โดยเลือกสีหลักในการใช้สีหลักสำหรับเนื้อที่ส่วนใหญ่ภายในห้อง ได้แก่ ผนัง พื้น เพดาน และเลือกสีรอง (Companion Color) สำหรับด้านที่ต้องการให้เด่นมากขึ้น เช่น เครื่องเรือนชิ้นใหญ่ เครื่องเรือนติดตาย (Built-in) และเลือกสีเน้น (Accent Color) สำหรับของตกแต่งขนาดเล็ก เช่น หมอน ภาพตกแต่ง เพื่อให้ภายในห้องมีความรู้สึกมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสร้างสรรค์งานออกแบบในขั้นแรกคือการสร้างสรรค์วัสดุตกแต่งภายในจากโครงสีพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล หากนำโครงสีที่ศึกษาได้จริงจำนวน 5-6 สีต่อ 1 ชุด จะทำให้มีการตัดกัน (Contrast) ของสีมากเกินไปสำหรับงานออกแบบภายใน จึงจำเป็นต้องมีการปรับปริมาณสัดส่วนสีและวัสดุให้เหมาะสมกับการออกแบบภายใน โดยการปรับปริมาณสีของสีขาว ซึ่งจากการศึกษาพบสีขาวในโครงสีเพียง 10-15% ต่อโครงสี ซึ่งในความเป็นจริงสำหรับงานออกแบบภายในนั้นฝ้าเพดานควรเป็นสีสว่างที่สุด จึงทำการปรับให้ฝ้าเพดานเป็นสีขาวทำให้ปริมาณสีจึงเพิ่มขึ้นเท่าตัว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนสีรอง 1 สีให้เป็นวัสดุธรรมชาติ เนื่องจากโครงสีที่ศึกษาจากกระเบื้องประดับพระมหาเจดีย์มี 5-6 สีต่อ 1 ชุด หากไม่นับสีขาวแล้วก็ยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีจำนวนสีที่มากเกินหลักการที่ควรจะใช้ 3-4 สี จึงปรับสี 1 สีในการใช้วัสดุ โดยแทนที่จะเป็นสีทึบ (Solid Color) เช่น จาก สีทาผนัง สีของผ้าบุ ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสีวัสดุธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ภาวะน่าสบาย มนุษย์สามารถอาศัยอยู่ได้จริง ผู้วิจัยได้สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องแต่ละองค์พระมหาเจดีย์ ดังรูปที่ 6.5-6.8

รูปที่ 6.5 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

รูปที่ 6.6 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6.7 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาล

รูปที่ 6.8 สรุปผลการสร้างสรรค์งานออกแบบภายในจากชุดสีกระเบื้องพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

6.1.3 สรุปผลขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อทดลองการรับรู้สีไทย ด้วยการประเมินโดยผู้ที่มีภูมิหลังต่างกัน เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริงว่าโครงสีจากกระเบื้องประดับพระมหาเจดีย์นั้นสามารถนำมาใช้ในงานออกแบบได้หรือไม่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในด้านของประสบการณ์การท่องเที่ยวและอาชีพ เนื่องจากมีผลต่อการรับรู้และการจดจำด้านสีไทย ผู้วิจัยค้นพบตามแต่ละกลุ่มว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. กลุ่มนักออกแบบจะมีการรับรู้ของสีที่กว้างขวางที่สุด มีคำตอบที่หลากหลาย นึกถึงสีไทยจากประสบการณ์ทางศาสนา สถาปัตยกรรมภายใน และสิ่งของรอบตัว ปัจจัยด้านปริมาณสัดส่วนของสีและความเข้มของสีมีผลทำให้การรับรู้เปลี่ยนไปได้ ยอมรับโครงสีใหม่ ไม่ยึดติดกับสีประเพณี ไม่ว่าสีใดก็สามารถหยิบยกขึ้นมาใช้เป็นสีที่แสดงความเป็นไทยได้ขึ้นอยู่กับแนวทางการออกแบบ สามารถจำแนกสีออกจากรูปทรงได้ และเพียงแค่สีอย่างเดียวก็สามารถรับรู้ได้ว่าเป็นสีจากประเทศใด แต่สามารถรับรู้ได้ดียิ่งขึ้นหากมีลวดลายและรูปทรงประกอบ

2. กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะมีการรับรู้ของสีปานกลาง คำตอบไม่หลากหลาย เนื่องจากกลุ่มนี้มักจะท่องเที่ยวตามวัดต่างๆและชุมชนรอบข้างบ้าง จึงนึกถึงสีไทยจากประสบการณ์ทางศาสนา สถาปัตยกรรมภายในและภายนอก แต่ไม่ซับซ้อน ปัจจัยด้านปริมาณสัดส่วนของสีและความเข้มของสีมีผลต่อการรับรู้เพียงเล็กน้อย แต่ปัจจัยในด้านลวดลายนั้นมีผลต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก เพียงแค่สีอย่างเดียวไม่สามารถรับรู้ถึงความเป็นไทยได้ ส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกสีออกจากรูปทรงได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยด้านอายุมีผลต่อการรับรู้ของสีด้วย ยอมรับโครงสีใหม่ ไม่ยึดติดกับสีประเพณี ไม่ว่าสีใดก็สามารถหยิบยกขึ้นมาใช้เป็นสีที่แสดงความเป็นไทยได้ขึ้นอยู่กับแนวทางการออกแบบ แต่ต้องการให้ปูเรื่องราวมาก่อนจึงจะเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าในกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอายุ 40ปีขึ้นไป จะรับรู้และมีความยึดติดกับสีไทยประเพณีมากกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-39ปี

3. กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะมีการรับรู้ของสีที่น้อย คำตอบไม่หลากหลาย เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่ค่อยได้ท่องเที่ยว ไม่ได้สังเกต และไม่ค่อยจดจำเรื่องสีในชีวิตประจำวัน จึงนึกถึงสีไทยจากสิ่งรอบตัวที่สังเกตง่ายๆ ไม่ซับซ้อน เช่น จดจำโครงสีส้ม-เขียวได้จากจีวรพระ จากอิฐ ปัจจัยด้านปริมาณสัดส่วนของสีและความเข้มของสีไม่มีผลต่อการรับรู้ แต่ปัจจัยในด้านลวดลายนั้นมีผลต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก เพียงแค่สีอย่างเดียวไม่สามารถรับรู้ถึงความเป็นไทยได้ ส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกสีออกจากรูปทรงได้ ยอมรับโครงสีใหม่ ไม่ยึดติดกับสีประเพณี ไม่ว่าสีใดก็สามารถหยิบยกขึ้นมาใช้เป็นสีที่แสดงความเป็นไทยได้ขึ้นอยู่กับแนวทางการออกแบบ แต่ต้องการให้ปูเรื่องราวมาก่อนจึงจะเข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. กลุ่มชาวต่างชาติสัญชาติเอเชีย จะรับรู้โครงสีไทยได้ในหลากหลายโครงสี จากคะแนนการเรียงลำดับภาพที่ห่างไล่เลี่ยกันไป เนื่องจากชาวเอเชียจดจำสีไทยได้ว่ามีหลากสีสัน (Colorful) จึงมีคำตอบที่หลากหลาย และมีความคิดเห็นว่าสีไทยประเพณีอาจจะดูคล้ายประเทศอื่นในเอเชียด้วยกัน เช่น สีแดง-ทอง คล้ายสีประเพณีของประเทศจีน หรือ สีแดง-น้ำตาลแดง คล้ายๆสีประเพณีของประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จดจำได้จากสถาปัตยกรรมและสิ่งของรอบตัวในขณะที่พบเจอระหว่างการเพียงแค่สีอย่างเดียวไม่สามารถรับรู้ถึงความเป็นไทยได้ ส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกสีออกจากรูปทรงได้ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ชาวไทยว่าอาชีพและประสบการณ์มีผลต่อการรับรู้ ยอมรับโครงสีใหม่ได้ เพราะเห็นว่าประเทศไทยมีสีสันที่หลากหลายอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กลุ่มชาวต่างชาติสัญชาติยุโรป จะรับรู้โครงสีไทยได้ไม่หลากหลายเท่าชาวเอเชีย ชาวยุโรปจดจำสีที่มาจากงานตกแต่งภายในได้ดี เช่น การตกแต่งภายในวัด การตกแต่งภายในของโรงแรมที่เข้าพัก มากกว่าการจดจำจากสิ่งรอบข้างอย่างชาวเอเชีย และคิดว่าสีน้ำเงินสื่อถึงความเป็นไทยได้ดี โดยเฉพาะคู่สีน้ำเงิน-เหลือง อีกทั้งยังมีความเห็นที่ชัดเจนเรื่องการใช้สีโทนเย็นและสีโทนร้อน ว่าประเทศทางเอเชียจะใช้สีโทนร้อนในขณะที่ชาวยุโรปใช้สีโทนเย็น เพียงแค่สีอย่างเดียวไม่สามารถรับรู้ถึงความเป็นไทยได้ ส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกสีออกจากรูปทรงได้ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ชาวไทยว่าอาชีพและประสบการณ์มีผลต่อการรับรู้ ยอบรับโครงสีใหม่ได้ แต่ต้องมีองค์ประกอบอื่นร่วมด้วยเป็นสำคัญ

จากการสรุปในด้านการรับรู้ของแต่ละกลุ่ม พบว่าแต่ละกลุ่มมีการรับรู้ที่ไม่เท่ากัน เนื่องจากมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากนักออกแบบจะทำการออกแบบโดยใช้สีไทยจึงควรพิจารณาถึงความสามารถในการรับรู้ของแต่ละกลุ่มที่เป็นเป้าหมายด้วย

6.2 อภิปรายผล

6.2.1 อภิปรายผลขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการใช้โครงสีในการตกแต่งสถาปัตยกรรม องค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พบว่าโครงสีขององค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาลเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน มีการใช้สีเดียวกันแต่ปริมาณสัดส่วนของสีที่ไม่เท่ากันในการสร้างสรรค์ ทำให้พระมหาเจดีย์มีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน โครงสีเหล่านี้สามารถสะท้อนเอกลักษณ์การตกแต่งและประดับเครื่องถ้วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากผู้วิจัยมีข้อจำกัดทางด้านการเก็บข้อมูลพระมหาเจดีย์ซึ่งมีขนาดที่ใหญ่มากจึงเลือกเก็บของมูลที่ฐานของพระมหาเจดีย์เท่านั้น จึงได้สีศึกษาในส่วนของสีหลักแต่ขาดสีอื่นๆที่ร่วมประดับอยู่บนเจดีย์อีกจำนวนหนึ่ง ในขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยได้ต่อยอดงานวิจัยสี ไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี โดยการนำมาเทียบเป็นรหัส TOA และ PANTONE FHI เพื่อให้นำไปใช้กับงานออกแบบภายใน เมื่อเทียบสี TOA พบว่าจากตัวอย่างสีจริงของ TOA มีความสดกว่าค่าที่แสดงผลจาก CMYK และพัดสี ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองในขั้นตอนวิจัยนำร่อง ทำให้มีความคลาดเคลื่อนจากสีของกระเบื้องจริงเล็กน้อย แต่นับเป็นแนวทางและเครื่องมือที่เที่ยงตรงแล้ว ส่วนของการเทียบสี PANTONE นั้นไม่พบปัญหาเนื่องจากมีสีให้เลือกหลากหลายเฉดสีครอบคลุมอยู่แล้ว สามารถเทียบได้ทุกสี ผลการศึกษาโครงสีไทยนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าจะนำมาใช้กับงานออกแบบภายในได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ผลิตวัสดุตกแต่งไทยมักเทียบสีจากรหัสสี TOA ส่วนการตกแต่งทั่วโลกจะใช้สี PANTONE เป็นมาตรฐานสากล สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยมาสร้างสรรค์การออกแบบไทยร่วมสมัย ให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2 อภิปรายผลขั้นตอนการสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อทดลองนำโครงสีที่ได้มาประยุกต์ใช้กับวัสดุตกแต่งร่วมสมัย เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบจากประสบการณ์ของตัวเอง โดยการเลือกวัสดุให้สอดคล้องกับโครงสีที่ได้ศึกษามา ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่าโครงสีไทยจากองค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งประกอบด้วย 5-6 สี และเป็นสีที่ตัดกัน จำเป็นต้องทำการปรับสัดส่วนลงเพื่อให้เหมาะสมกับการออกแบบภายในซึ่งมนุษย์อาศัยและใช้งานจริงโดยอ้างอิงจากการจัดโครงสีสำหรับงานตกแต่งภายใน (ทวีเดช จิ๋วบาง, 2547) เช่น การเพิ่มปริมาณสีขาวสำหรับฝ้าเพดาน การแปลงสีรองให้เป็นวัสดุอื่นเพื่อไม่ให้ตัดกับสีหลักมากเกินไป เป็นต้น หากแต่นักออกแบบท่านใดต้องการนำโครงสีชุดนี้ไปทำการออกแบบแนวความคิด (Conceptual Design) หรือในแขนงอื่นเช่นออกแบบผลิตภัณฑ์ อาจไม่มีความจำเป็นต้องปรับสัดส่วนลง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์การใช้วัสดุตกแต่งโดยการจัดทำบอร์ดวัสดุดิจิตอล (Digital Material Board) เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ หากนักออกแบบหรือผู้สนใจท่านใดประสงค์จะใช้วัสดุตามดังที่แสดงไว้ สามารถให้ผู้ผลิตเทียบสีได้จากรหัสสี TOA หรือ PANTONE หากเป็นงานมาตรฐานสากล หลังจากได้บอร์ดวัสดุแล้วผู้วิจัยจึงได้นำมาออกแบบภายในโดยการทำภาพจำลองสามมิติ เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบและเพื่อวัดผลในขั้นตอนต่อไป

6.2.3 อภิปรายผลขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1-3 ในขั้นตอนนี้นับเป็นการวัดผลว่าสิ่งที่ได้ศึกษามาสามารถนำมาใช้ได้จริงหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยพบความรู้และความคิดเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับสีไทยมากในขั้นตอนนี้ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ถึง 5 กลุ่ม คือ นักออกแบบ บุคคลทั่วไปที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บุคคลทั่วไปที่ไม่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย และนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ซึ่งเห็นได้ชัดว่าปัจจัยด้านประสบการณ์มีผลที่สุดต่อมุมมองและการจดจำของสี สิ่งที่น่าประหลาดใจคือ ผู้วิจัยพบว่าสีส้ม-เขียว สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ดีสำหรับทุกกลุ่ม ซึ่งก่อนหน้านี้ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพียงส่วนน้อย และคิดว่ากลุ่มสีไทยประเพณีน่าจะมีอิทธิพลต่อการจดจำมากกว่า ในมุมมองของชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวเอเชียค่อนข้างเปิดกว้างกับสีไทยมากกว่าชาวยุโรป ส่วนชาวยุโรปมีความคิดตรงข้ามกับชาวเอเชีย เช่น สีน้ำเงิน-เหลือง สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ เนื่องจากเป็นสีที่สอดคล้องกับพระมหากษัตริย์และพระราชวัง ในขณะที่คนไทยไม่คิดว่าสีน้ำเงิน-เหลืองคือสีไทยเลยแม้แต่นิดเดียว แต่กลับกันชาวต่างชาติคิดว่าสีเขียว หรือ สีที่เป็นโทนเย็นอื่นๆนอกจากสีน้ำเงินจะไม่ใช่สีของไทย

ถึงแม้ "สี" จะเป็นการรับรู้ที่มนุษย์รับรู้ผ่านการมองเห็น ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากถึง 75% (อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์, 2542) และเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการออกแบบภายใน แต่ทว่าไม่เพียงพอต่อการจำแนกเอกลักษณ์ประจำชาติได้ เนื่องจากโครงสีอาจมีการซ้ำกันในแต่ละประ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยเฉพาะในบริเวณภูมิประเทศที่ใกล้เคียงกัน เช่น ในกลุ่มประเทศเอเชีย มีการใช้สีแดงเหมือนกัน เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นสีมงคลเหมือนกัน และมีการใช้วัสดุธรรมชาติอย่างไม้ เนื่องจากเป็นวัสดุที่หาง่ายและใช้ในการก่อสร้างตั้งแต่โบราณกาล จึงมีโครงสีที่ใกล้เคียงกัน ผู้สัมภาษณ์จึงให้การสัมภาษณ์ว่า "ลวดลาย" หรือ รูปทรงจากเฟอร์นิเจอร์และสิ่งตกแต่ง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการออกแบบที่สำคัญหากต้องการที่จะสร้างความแตกต่างที่แสดงอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่นพิจารณาร่วมด้วย เช่น บุคคลทั่วไปกล่าวว่าบทนำ หรือ เรื่องเล่า (Introducation or Storry telling) จะช่วยให้เข้าใจงานออกแบบได้มากขุ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเบอร์โล เนื่องจากผู้สื่อสาร (นักออกแบบ) และ ผู้รับ (ผู้ใช้งาน) มีระดับความรู้ในงานออกแบบที่ไม่เท่ากัน จึงต้องการสิ่งที่ช่วยขยายความให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และมีบุคคลทั่วไปจำนวนหนึ่งมีความคิดเห็นว่า สี สามารถสื่อความหมายได้ในเฉพาะที่เท่านั้นด้วย ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์กับการสำนึกในถิ่นที่ (Sense of place) ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มให้ความสำคัญขององค์ประกอบในการออกแบบตามลำดับคือ 1.) ลวดลาย 2.) สี 3.) เฟอร์นิเจอร์และสิ่งตกแต่ง (Furniture and Accessories) 4.) บทนำ หรือ เรื่องเล่า (Introducation or Storry telling) 5.) ที่ตั้ง (Location)

ดังนั้นคำตอบเหล่านี้จึงแสดงได้ว่านักออกแบบควรเข้าใจผู้เข้าใช้งาน (User) อย่างถ่องแท้ก่อนทำงานออกแบบ เพื่อสามารถสื่อสารได้ตรงกลุ่มเป้าหมายให้ดีที่สุด โดยรวมทุกกลุ่มยอมรับสีไทยที่ศึกษาได้โดยประเมินว่าสามารถสื่อสารถึงความเป็นไทยได้ดี จึงเป็นคำตอบได้ว่าโครงสีไทยจากพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สามารถนำมาใช้ในงานออกแบบไทยร่วมสมัยได้

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะในขั้นตอนการศึกษาโครงสีไทย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเทียบสี ในวิจัยนี้ยังพบว่ามีความคลาดเคลื่อนในการเทียบรหัสสีอยู่โดยเฉพาะสี TOA ซึ่งมีความคลาดเคลื่อนสูง ไม่ว่าจะเทียบจากพัดสีหรือจากการเทียบรหัสสี CMYK หากต้องการหารหัสสีที่ถูกต้องที่สุด ผู้วิจัยขอแนะนำให้สั่งตัวอย่างสีจริงก่อนเป็นจำนวนมากเพื่อนำไปเทียบกับวัสดุได้อย่างถูกต้อง ส่วนทางด้านรหัสสีแพนโทน ผู้วิจัยขอแนะนำเครื่องมือแคปชัวร์ (CAPSURE™) ซึ่งเป็นอุปกรณ์ลิขสิทธิ์จากแพนโทน ซึ่งจะเป็นการสแกนสีและอ่านค่าได้โดยตรงที่วัสดุจึงมีความแม่นยำมากที่สุด

2. ยังมีระบบสีอีกมากที่ใช้งานออกแบบ เช่น ระบบมันเซล (Munsell) หรือ ระบบสี NCS ซึ่งสียี่ห้อดูลักซ์ (Dulux) ใช้ในการผสมสี สามารถนำมาวิจัยต่อได้ เพื่อให้สีไทยกว้างขวางและใช้งานได้หลากหลายแขนงมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การเก็บข้อมูลสี ในวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสีและวิเคราะห์จากลวดลายประดับส่วนฐานของพระมหาเจดีย์สี่รัชกาลเท่านั้น เนื่องจากเป็นลวดลายที่ใหญ่ที่สุดและอยู่ในระยะเอื้อมถึง สามารถเทียบสีได้ หากในอนาคตมีวิธีที่จะสามารถเก็บข้อมูลได้ครบทั้งองค์ได้ ก็จะสามารถนำมาวิจัยใหม่เพื่อศึกษาปริมาณสีที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

4. ผู้สนใจสามารถนำวิธีการศึกษาในวิจัยนี้ไปศึกษาโครงสีในสถานที่อื่นๆต่อได้

5. งานวิจัยนี้ยังไม่มีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร่วมในการวิเคราะห์ด้วย เช่น ปัจจัยด้านแสงสว่าง ผู้ที่สนใจสามารถนำงานวิจัยนี้ไปศึกษาต่อในบริบทอื่นๆที่มีปัจจัยต่างกันได้

6.3.2 ข้อเสนอแนะในขั้นตอนสร้างสรรค์งานออกแบบภายใน

ภาพจำลองที่ผู้วิจัยได้ออกแบบนั้นเป็นห้องพักโรงแรมทั้งหมด สามารถนำไปทำวิจัยในสถานที่ประเภทอื่นได้ เช่น ร้านอาหาร อาคารสำนักงาน เป็นต้น

6.3.3 ข้อเสนอแนะขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลและวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 29 คน จึงได้เป็นเหตุผลเชิงลึก และไม่ได้เห็นภาพชัดเจนเนื่องจากปริมาณกลุ่มตัวอย่างน้อย หากมีผู้วิจัยสนใจสามารถปรับเป็นวิจัยเชิงปริมาณ จะทำให้เก็บข้อมูลได้กว้างขึ้น และเห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

2. จากผลการวิจัย ผู้วิจัยคิดว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ด้านอายุ มีผลมากต่อการจดจำของสี ผู้สนใจสามารถทำวิจัยนี้ต่อยอดได้โดยการนำอายุเป็นปัจจัยหลักในการวิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ. (2526). **ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับการปรับตัว**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (ม.ป.ป.). **เรื่องเครื่องโต๊ะและถ้วยปั้น**. กรุงเทพฯ: (ม.ป.พ.), อ้างถึงใน **ตำราเรื่องเครื่องโต๊ะและถ้วยปั้น พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายมงคล อ่องจริต เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2514** . ม.ป.พ.

ทวีเดช จิ๋วบาง. (2547). **เรียนรู้ทฤษฎีสี**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

น้ำอ้อย สายหู. (2548). **การศึกษาโครงสีในงานจิตรกรรมและตกแต่ง ที่มีผลต่องานสถาปัตยกรรมภายใน (กรณีศึกษาวัดเกาะแก้วสุทธาราม, วัดใหญ่วุวรรณาราม, วัดคงคาราม)**. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์. (2538). **เครื่องเคลือบดินเผา เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ พิทเมธี. (2551). **การวิเคราะห์องค์ประกอบการออกแบบเลขนศิลป์ที่แสดงเอกลักษณ์ไทย**. (วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภรดี พันธุภากร. (2550). เครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบเผาในงานประดับตกแต่งสถาปัตยกรรม. **Ceramics Journal**. 11(26), 49-53.

ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร. (2547). **เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและพฤติกรรมการสื่อสาร (หน่วยที่ 1-7) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.** (น.131-136). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

มาลินี คัมภีรญาณนท์. (2547). **ตามรอยมรดกวัฒนธรรมจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : มุมมองจากจิตรกรรมฝาผนัง**. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัดโพธิ์. (2560). **สถาปัตย์และสิ่งสำคัญ**. สืบค้นจาก http://www.watpho.com/th/architecture

วัดโพธิ์. (2560). **เกร็ดประวัติวัดโพธิ์**. สืบค้นจาก http://www.watpho.com/th/history

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, กอบกุล อินทรวิจิตร, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และวีระ อินพันทัง. (2536). **พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต**. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม.

ศูนย์บันดาลไทย. (2558). **สีไทยโทน เสน่ห์ไทยเพิ่มมูลค่าธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.

สมศิริ อรุโณทัย. (2546). **การศึกษาวิเคราะห์กระเบื้องเคลือบเขียนสีที่ตกแต่งสถาปัตยกรรมวัดราชบพิธมหาสีมาราม**. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

สาวิตรี เจริญพงษ์. (2537). **วิวัฒนาการของศิลปหัตถกรรมในสมัยรัตนโกสินทร์ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน ดอกไม้ประดิษฐ์** . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2556). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ เจริญวงศ์. (2559). สีโบราณของไทย. **วารสารศิลป์ พีระศรี.** 3(2), 23-125.

แสงเดือน ทวีสิน. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเส็ง.

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). **ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).

อรชุมา หลิมศิริวงษ์. (2544). **การส่งเสริมความรู้คำศัพท์ความคงทนในการจำคำศัพท์และความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 โดยใช้สมุดจดคำศัพท์**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์), เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรวินท์ เมฆพิรุณ. (2551). **กล้องดิจิตอลและการแต่งภาพ.** กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.

เอกชาติ จันอุไรรัตน์. (2551). **3 ทษวรรษกับงานออกแบบตกแต่งภายในของไทย.** กรุงเทพฯ: บ้านและสวน

อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์. (2542). **ความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลของพยาบาลกับภาพลักษณ์ของโรงพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี.** (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bae, G.Y, Olkkonen M., Allred S.R. & Flombaum J.I. (2015). Why some colors appear more memorable than others: A model combining categories and particulars in color working memory. **Journal of Experimental Psychology: General**. 144(4). 744-763.

Jean Kopacz. (2003). **Color in Three-Dimensional Design**. (2nd ed.). New York : McGraw-Hil Professional.

Jill Rosen. (2015). **When the color we see isn't the color we remember.** Retrieved from https://hub.jhu.edu/2015/06/02/color-perception-research.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

Nelson Covan. (2001). The magical number 4 in short-term memory: A reconsideration of mental storage capacity. **Behavioural and Brain Sciences**. 24(1), 87-114.

Frank H. Mahnke. (1947). **Color, environment, and human response: an interdisciplinary understanding of color and its use as a beneficial element in the design of the architectural environment.** USA: International Thompson Publishing.

Pantone. (2020). **Pantone color systems - Introduction**. Retrieved from https://www.pantone.com/color-systems/pantone-color-systems-explained

Tanya Lewis. (2015). **Shady Science: How the Brain Remember Colors**. Retrieved from https://www.livescience.com/51053-how-the-brain-remembers-color.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นประมวลผลข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์โดยเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างอิสระ และเป็นกาสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับผู้สัมภาษณ์โดยไม่มีหลักตายตัว ผู้สัมภาษณ์จะสรุปในทีละขั้นตอนและอาจมีการสอบถามเพิ่มเติม เพื่อเป็นการช่วยย้ำความเข้าใจที่ตรงกันเป็นคำสำคัญ (Keyword) ซึ่งถือว่าเป็นการสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สัมภาษณ์

1. อาชีพ ☐ นักออกแบบ ☐ อื่นๆ
2. เฉพาะนักออกแบบ : ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
3. มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือไม่ ☐ มี ☐ ไม่มี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์

1. ดูรูปชุดที่ 1 รูปใดให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับจากมากไปน้อย และอธิบาย

.....

.....

2. ดูรูปชุดที่ 2 รูปใดให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับจากมากไปน้อย และอธิบาย

.....

.....

3. ดูรูปชุดที่ 3 รูปชุดใดให้ความรู้สึกไทยมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับจากมากไปน้อย และอธิบาย

.....

.....

4. โครงสีที่ศึกษาสามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้หรือไม่ อย่างไร กรุณาให้คะแนน 1-10

.....

.....

5. ปัจจัยใดบ้างที่จะทำให้สีชุดนี้สามารถสื่อถึงความเป็นไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Section 2 of 5

Personal Information

Description (optional)

Age *

Short answer text

Nationality *

Short answer text

Job *

Short answer text

How many times you visited Thailand? *

Short answer text

Have you ever visited Bangkok old town? *

- ◯ Yes
- ◯ No

What type of hotel you rested when you on travel *

- ☐ 2-3 Stars Hotel
- ☐ 4-5 Stars Hotel
- ☐ Hostel
- ☐ Guesthouse
- ☐ Other...

What is color remind you to Thailand? and why? *

Short answer text

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

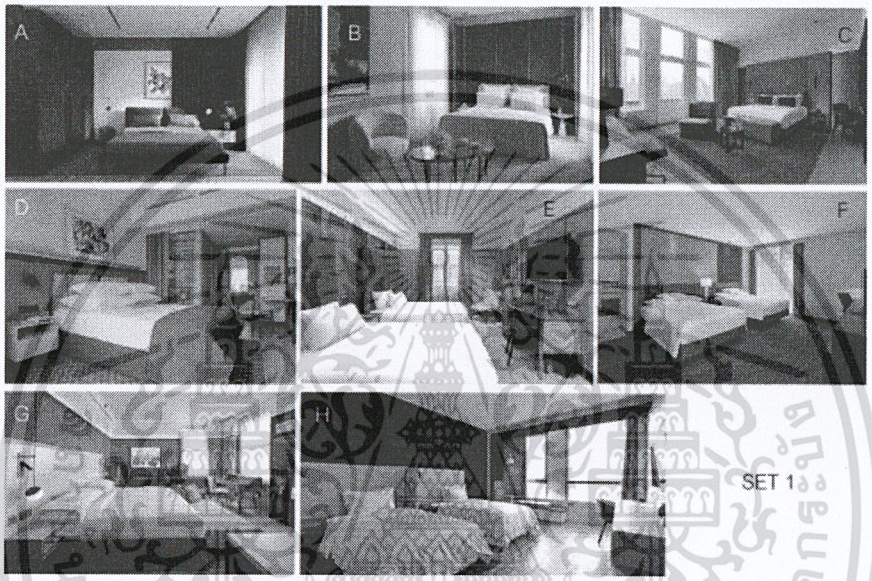
Section 3 of 5

Thai Color

Description (optional)

There are 8 rooms here. Which room can represent 'Thai' consider by 'color' with no pattern and form? Please order 1-8 (1=The most) *

You can follow the link for larger images >> https://bit.ly/3hxvNE9

SET 1

	1	2	3	4	5	6	7	8
A	○	○	○	○	○	○	○	○
B	○	○	○	○	○	○	○	○
C	○	○	○	○	○	○	○	○
D	○	○	○	○	○	○	○	○
E	○	○	○	○	○	○	○	○
F	○	○	○	○	○	○	○	○
G	○	○	○	○	○	○	○	○
H	○	○	○	○	○	○	○	○

Please explain why did you order as above answer. Which color scheme (A-H) that you think it is Thai - which is not Thai? and why? *

Example A=Not Thai it's like ....

Long answer text

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

From A-H color scheme, is there/are image can reminded you to somewhere in Thailand? *

Example A=I think I see this color when I visited ...

Long answer text

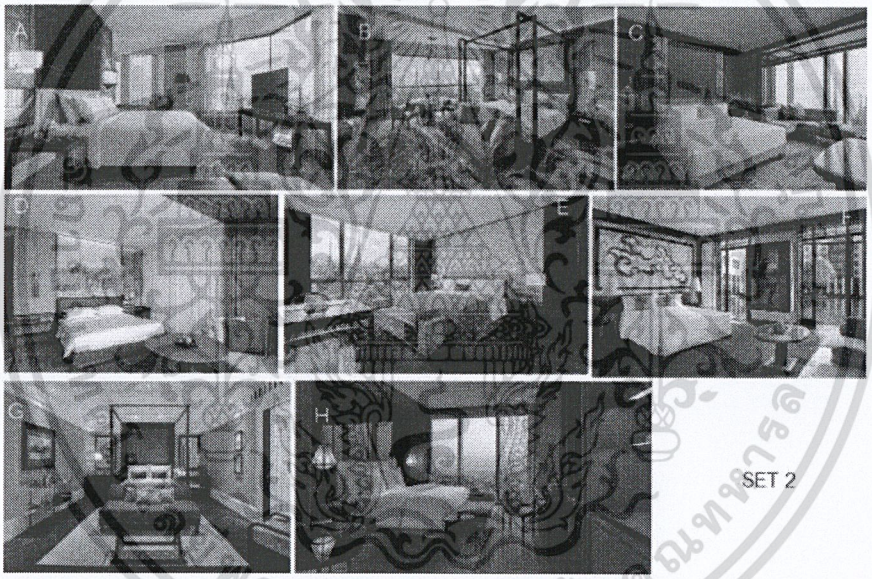
Section 4 of 5

Thai Color with Furniture and Pattern

Description (optional)

There are 8 rooms here. Which room can represent 'Thai' consider by 'color' with no pattern and form? Please order 1-8 (1=The most) It is ok If you can not consider without pattern just let me know in next questions. *

You can follow the link for larger images >> https://bit.ly/3hCIWwT

	1	2	3	4	5	6	7	8
A	○	○	○	○	○	○	○	○
B	○	○	○	○	○	○	○	○
C	○	○	○	○	○	○	○	○
D	○	○	○	○	○	○	○	○
E	○	○	○	○	○	○	○	○
F	○	○	○	○	○	○	○	○
G	○	○	○	○	○	○	○	○
H	○	○	○	○	○	○	○	○

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

For previous question, did you consider only the color? *

- ◯ Yes.
- ◯ No, I consider overall image.

Please explain why did you order as above answer. Which color scheme (A-H) that you think it is Thai - which is not Thai? and why? *

Example A=Not Thai it's like ....

Long answer text

From A-H color scheme, is there/are there image can reminded you to somewhere in Thailand? *

Example A=I think I can remember this when I visited ...

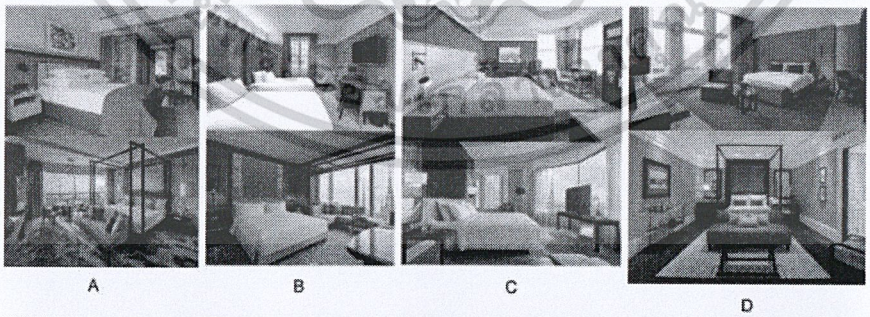
Long answer text

Do you think pattern, furniture and decoration are convey to Thai? Please scale 1-5 (5=the most) *

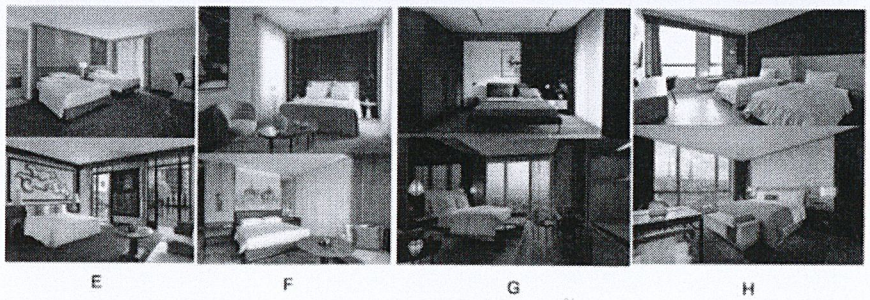
1	2	3	4	5
◯	◯	◯	◯	◯

Actually ... there are 8 color scheme for both set but different design. Could you please reconsider which set is Thai color, please order 1-8 (1=The most) It is ok if you select different one from previously. *

You can follow the link for larger images >> https://bit.ly/35ElGdr

A B C D

E F G H

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

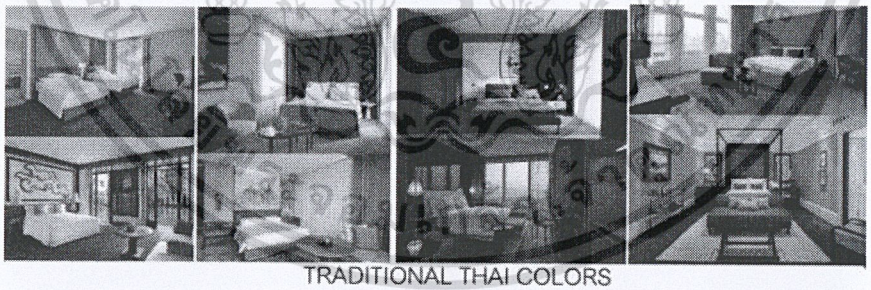
	1	2	3	4	5	6	7	8
A	○	○	○	○	○	○	○	○
B	○	○	○	○	○	○	○	○
C	○	○	○	○	○	○	○	○
D	○	○	○	○	○	○	○	○
E	○	○	○	○	○	○	○	○
F	○	○	○	○	○	○	○	○
G	○	○	○	○	○	○	○	○
H	○	○	○	○	○	○	○	○

Section 5 of 5

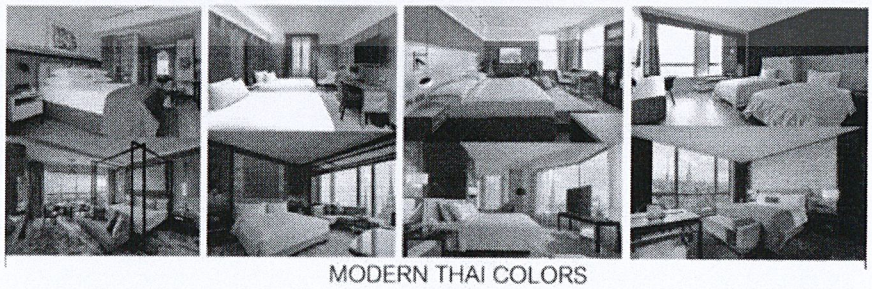
Traditional Thai vs Modern Thai

Description (optional)

All images you have seen, there are all Thai colors! The first group is Traditional Thai color, which almost in 'red'. The second group is modern Thai color, which rarely to see in Thai design. I was questioning which color we can use if not Thai traditional color, then researching for the new color. You can follow the link for larger image >> https://bit.ly/2ZEDkLt

TRADITIONAL THAI COLORS

MODERN THAI COLORS

Please see the presentation from the link below before go to next questions!

>> https://bit.ly/2H8DynG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Have you been Wat Pho for your Bangkok trip? *

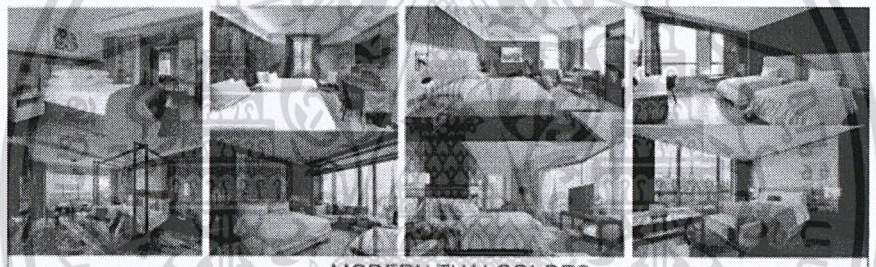
- ◯ Yes
- ◯ No

If you have been Wat Pho, can you remember Chedi Si Rajakarn?

- ◯ Yes
- ◯ No
- ◯ I have never been Wat Pho

Do you think modern Thai colors from Wat Pho can represent to Thailand? Please rate 1-10 (10=the most) *

You can follow the link for larger images >> https://bit.ly/2ZLRNoZ

MODERN THAI COLORS

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯ ◯

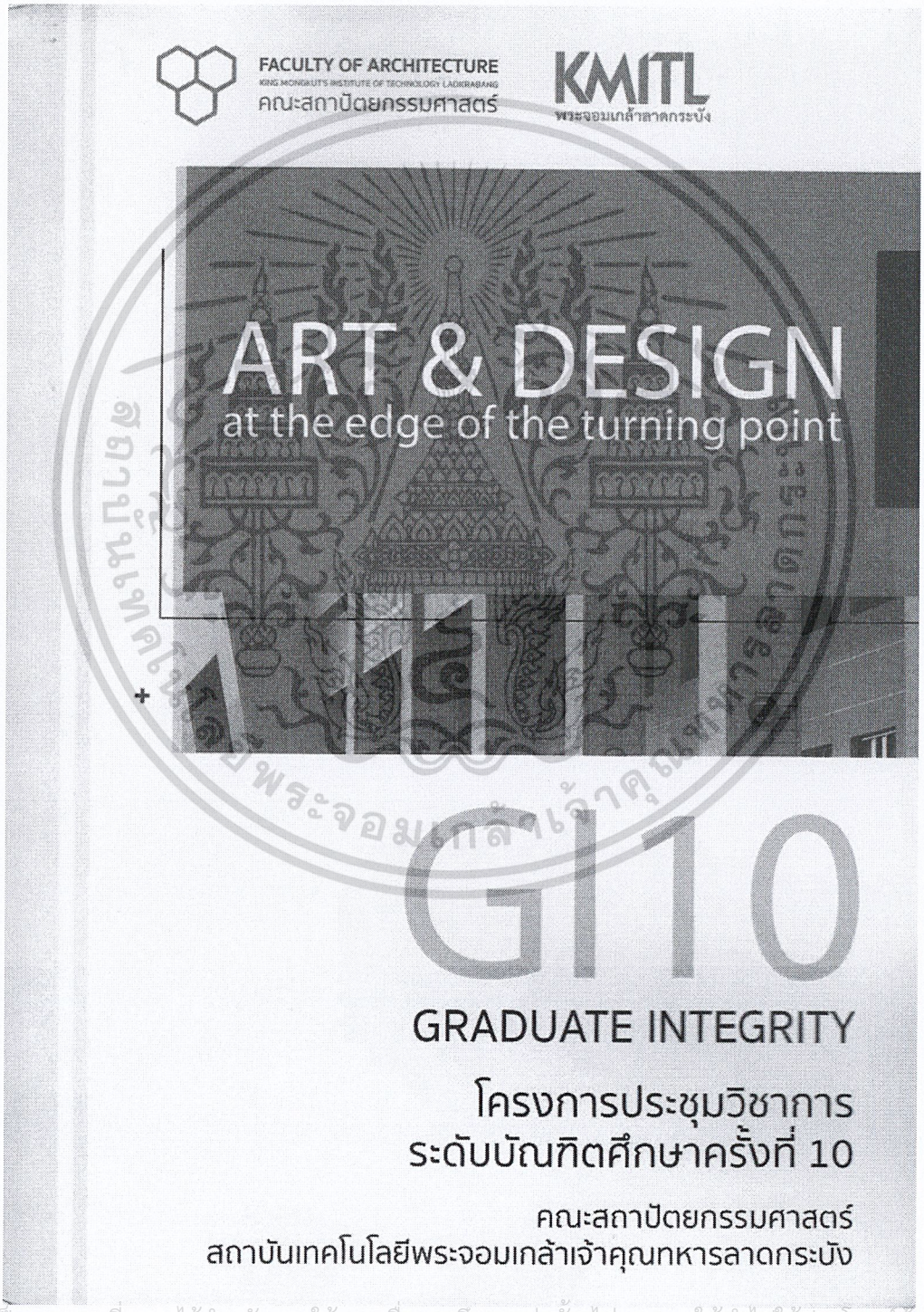
Apart from color scheme, what else do you think it can be help you to remind to Thai? *

- ☐ Thai Furniture
- ☐ Thai decoration items
- ☐ Location, if it is not located in Thai I will not feel them Thai
- ☐ Storytelling, I need to know information so I can undestand
- ☐ Other...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

หนังสือบทความวิจัยในโครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2562
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา ฐานพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

The Study of Thai Decoration Color Scheme : A Case Study of Phra Maha Chedi Si Rajakarn Base in Wat Pho

ไวสรี เพ็งศิริ[1] ญานินทร์ รักวงศ์วาน[2]

บทคัดย่อ

วัดโพธิ์ หรือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรวิหาร เป็นวัดที่มีความงามทางด้านสถาปัตยกรรมอย่างโดดเด่น ทำให้ในปัจจุบันวัดโพธิ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ หนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ของวัดโพธิ์ คือ พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์จากสีสันสดใสของกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยหลากสีที่ประดับอยู่บนเจดีย์ อันเป็นลักษณะเฉพาะของการตกแต่งในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยแต่ละองค์เจดีย์จะมีโทนสีและลวดลายประดับที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำได้ง่าย

การศึกษาวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสีและสัดส่วนสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบการศึกษาโครงสีของพระมหาเจดีย์แต่ละองค์ นำมาเทียบเป็นชื่อสีไทย โดยอ้างอิงจากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี จากนั้นทำการเปรียบเทียบสีตามรหัสสีทีโอเอ และสีมาตรฐานของชุดสีแพนโทน (Pantone) เพื่อทำให้นำมาใช้ในงานสถาปัตยกรรม และเพื่อให้ใช้ในการออกแบบแพร่หลายสู่สากลมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่าพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 1 ถึง 3 มีสีหลักที่ใช้ร่วมกัน แต่มีปริมาณสัดส่วนสีที่แตกต่างกัน ส่วนพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 4 นั้นมีโครงสีที่แตกต่างกันออกไปโดยสิ้นเชิง โครงสีที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเทียบสีวัสดุเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในได้

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมไทย พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดโพธิ์ แพนโทน ไทยโทน

Abstract

Wat Pho, the official name being Wat Phra Chetuphon Wimon Mangkhalaram Rajwaramahawihan, the symbolic temple of King Rama I of Rattanakosin. One of the most important architecture in Wat Pho is Phra Maha Chedi Si Rajakarn, the pagoda group of 4 Kings which are different decorated by colorful ceramic tiles in Thai pattern for each pagoda, which is Early Rattanakosin architectural character, and made Thai people and foreigner tourist remember.

This research studied Thai color scheme from ceramic tiles decoration Phra Maha Chedi Si Rajakarn by each. The color scheme from each pagoda were matched to Thai colors name or "Thai Tone" research from Pairoj Pittayamatee, then matched to TOA code and PANTONE for

[1] ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

[2] ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

architectural design and worldwide use. The result revealed that the pagoda of King Rama I to III have similar main color but different quantity. These color schemes can apply for matching material color for design use.

Keywords : Thai Architecture Phra Maha Chedi Si Rajakarn Wat Pho Pantone Thai Tone

1. บทนำ

สีเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสร้างสรรค์ศิลปะ และงานออกแบบทุกแขนง สีของไทยเองก็มีโทนสีและชื่อเรียกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยการสืบทอดมาจากงานช่างหัตถศิลป์ไทย เช่น หัวโขน งานจิตรกรรมไทย และประเพณี ซึ่งมีหน่วยงาน “ศูนย์บันดาลไทย กระทรวงวัฒนธรรม” ทำการส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เรื่องสีไทย และการนำไปใช้เชิงธุรกิจให้แก่ประชาชนทั่วไปเพียงหน่วยงานเดียว (วีระ โรจน์พจนรัตน์, 2558)

วัดโพธิ์ หรือ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรวิหาร เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี มีความงดงามทางด้านสถาปัตยกรรมอย่างโดดเด่น จากการสถาปนาและการปฏิสงขรณ์วัดโพธิ์ ในสมัยรัชกาลที่ 1 และ ที่ 3 ได้ระดมช่างผู้เชียวชาญงานศิลปกรรมสาขาต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์พุทธสถานและสิ่งประดับในวัดอารามหลวงอย่างวิจิตร ทำให้ในปัจจุบันวัดโพธิ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากสีสันสดใสของกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยหลากสีที่ประดับอยู่บนเจดีย์ โดยแต่ละองค์เจดีย์จะมีโทนสีและลวดลายประดับที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

การศึกษาวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ณ วัดโพธิ์ นำมาเทียบเป็นชื่อสีไทย โดยอ้างอิงจากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบการออกแบบเลขนศิลป์ที่แสดงเอกลักษณ์ไทย, วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551 จากนั้นทำการเปรียบเทียบสีตามรหัสสีที่โอเอ จะทำให้นำมาใช้ในงานสถาปัตยกรรมได้ง่าย และการเปรียบเทียบสีตามรหัสสีมาตรฐานของชุดสีแพนโทนสำหรับงานแฟชั่นและงานตกแต่งภายใน (Pantone for Fashion and Interior Designers) จะทำให้การใช้งานในการออกแบบแพร่หลายสู่สากลมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาโครงสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับฐานพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ณ วัดโพธิ์ นำมาเทียบเป็นชื่อสีไทย โดยอ้างอิงจากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

2.2 เพื่อศึกษาสัดส่วนสีของกระเบื้องกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ณ วัดโพธิ์

2.3 เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องสีไทยมาสร้างสรรค์การออกแบบไทยร่วมสมัย ให้ง่ายต่อการนำไปใช้สำหรับงานออกแบบภายในทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3. วิธีการศึกษา

3.1 การเก็บข้อมูลโครงสีจากกระเบื้องเคลือบ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบการศึกษาโครงสีของพระมหาเจดีย์แต่ละองค์ โดยใช้พัดสีวัดค่าสีฐานเจดีย์ เพื่อให้ได้รหัสสี TOA จากนั้นนำนำรหัสสีที่ได้ไปค้นหารหัสสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CMYK ก่อนเพื่อเป็นค่าสีกลางในการเทียบ เมื่อได้ข้อมูลสี CMYK แล้วจึงนำไปเทียบเป็นรหัสสีมาตรฐาน Pantone จากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และประมวล ผลข้อมูลโครงสี โดยแจงองค์ประกอบสีในแต่ละชุด แสดงสัดส่วนปริมาณการใช้สีเป็นร้อยละ แล้วนำไปเทียบเป็นชื่อสีไทยโดยอ้างอิงจากงานวิจัยไทยโทนของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1. วัดค่าสีโดยใช้พัดสี TOA (Fandeck)

3.2.2 ช่องทางการค้นหารหัสสีจากเว็บไซต์ของ TOA และ Pantone

3.2.3 วิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้โดยใช้เครื่องมือ Histrogram จากโปรแกรม Adobe Photoshop

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา ศึกษาในส่วนฐานองค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล เนื่องจากเป็นระยะเอื้อมถึงสามารถวัดเทียบได้ เห็นลวดลายที่ชัดเจน องค์พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ประกอบด้วย พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ พระมหาเจดีย์- ดิลกธรรมกรกนิทาน พระมหาเจดีย์มุนีบัตรบริขาล และพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

3.4 ขอบเขตด้านเวลา การศึกษานี้ทำการเก็บข้อมูลในเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 ช่วงเวลา 10.00-12.00น.

4. ประวัติและความสำคัญ

วัดโพธิ์ หรือนามทางราชการว่า วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกและเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาวัดโพธารามวัดเก่าที่เมืองบางกอกครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นวัดหลวงข้างพระบรมมหาราชวัง และที่ใต้พระแท่นประดิษฐานพระพุทธเทวปฏิมากร พระประธานในพระอุโบสถเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระองค์ท่านไว้ด้วย

ครั้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ นานถึง 16 ปี 7 เดือน โดยการขยายเขตพระอารามด้านใต้และตะวันตก และได้ระดมช่างในราชสำนัก ช่างวังหลวง ช่างวังหน้า ช่างพระสงฆ์ และผู้เชี่ยวชาญงานศิลปกรรมสาขาต่างๆ ให้เข้ามาสร้างสรรค์พุทธสถานและสรรพสิ่งที่ประดับอยู่ในวัดพระอารามหลวง ด้วยพระราชประสงค์ของพระองค์ท่านที่ให้เป็นแหล่งรวมสรรพศิลป์ สรรพศาสตร์ เปรียบเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรก ที่รวมเอาภูมิปัญญาไทยไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานไทยได้เรียนรู้กับอย่างไม่รู้จบสิ้น (วัชรี วัชรสินธุ์, 2558)

วัดโพธิ์มีจุดสำคัญมากมาย ดังที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม จึงจัดเป็นนิทรรศการ 9 สิ่งมหัศจรรย์วัดโพธิ์ เมื่อปี พ.ศ.2552 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตโบราณสถานในกรุงเทพมหานคร โดยสิ่งมหัศจรรย์ทั้ง 9 ภายในวัดโพธิ์ประกอบด้วย พระพุทธไสยาสน์ เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ โดยมีลักษณะพิเศษ คือ มีประดับมุกภาพมงคล 108 ประการที่พระบาท ตำนานยักษ์วัดโพธิ์ ศิลาจารึกด้านโคลง กาพย์ กลอน ตำนานสงกรานต์ ตำรานวดแผนโบราณ ฤาษีดัดตน ซึ่งเป็นการนำท่าดัดตนอันเป็นการพักผ่อนอิริยาบถแก้เมื่อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย และประยุกต์กับคติไทยที่ยกย่องฤษีเป็นครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่างเป็นรูปฤาษีดัดตน แสดงท่าไว้ที่วัดเพื่อให้ราษฎรทั่วไปได้ศึกษาเล่าเรียนและรักษาโรคได้อย่างกว้างขวาง (เมเนเจอร์ออนไลน์, 10 ก.พ. 2560) และ พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล เป็นพระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาเจดีย์ขนาดใหญ่ 4 องค์ ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะอย่างหนึ่งของการตกแต่งในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (มาลินี คัมภีรญานนท์, 2547)

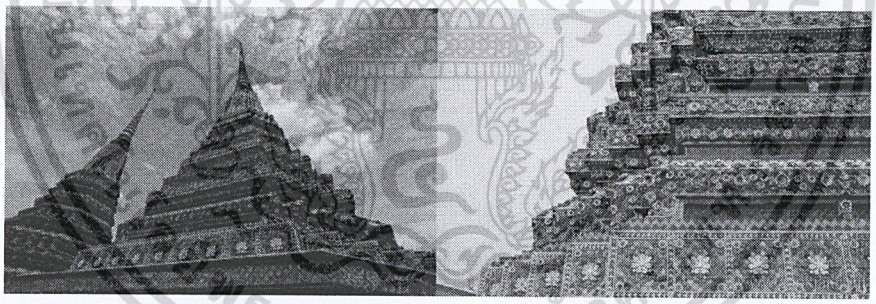
ในด้านการท่องเที่ยว วัดโพธิ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยทางทริปแอดไวเซอร์ (TripAdvisor) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดในโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศผลสถานที่ท่องเที่ยวที่ดีที่สุดและมีนักท่องเที่ยวที่ดีที่สุดและมีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาเที่ยวมากที่สุด ซึ่งได้รับคัดเลือกจากนักท่องเที่ยวหลายล้านคนทั่วโลกที่ได้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทาง ประจำปีพ.ศ. 2560 ว่าวัดโพธิ์มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 17 ของโลก และเป็นอันดับที่ 3 สถานทีที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนมากที่สุดของทวีปเอเชีย (TripAdvisor, 17 Sep 2018)

5. พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล

วัดโพธิ์ได้รับการขนานนามว่าเป็นอาณาจักรแห่งเจดีย์ เนื่องมาจากว่าที่แห่งนี้มีเจดีย์กว่าร้อยองค์ จึงได้ชื่อว่ามีเจดีย์มากที่สุดแห่งหนึ่ง ทั้งเจดีย์รายและเจดีย์หมู่ แต่เจดีย์ที่มีความงดงามและโดดเด่นที่สุดก็คือ พระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งเป็นเจดีย์ประจำพระองค์ของรัชกาลที่ 1-4 ตั้งอยู่ในบริเวณกำแพงสีขาว ซุ้มประตูทางเข้าเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์แบบจีน พระมหาเจดีย์แต่ละองค์เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองเพิ่มมุมสูง 42 เมตร ประดับกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยลวดลายต่างๆสีสดใส (มาลินี คัมภีรญานนท์, 2547)

5.1 พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 เพื่อครอบพระศรีสรรเพชญ์ ภายในบรรจุพระบรมธาตุ นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 1

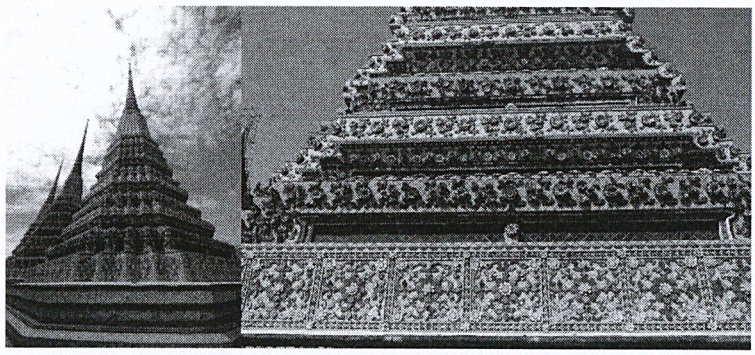

รูปที่ 1 พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ และลวดลายกระเบื้องประดับ
ที่มา: Manidapu (2009)

5.2 พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาว สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่ออุทิศถวายแด่พระบรมราชชนก คือ รัชกาลที่ 2 นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

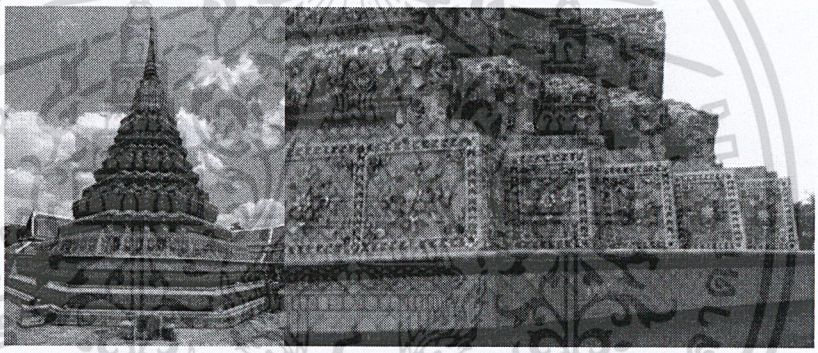

รูปที่ 2 พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ และลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา: Manidapu (2009)

5.3 พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่ออุทิศถวายเป็นพุทธบูชา นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 3

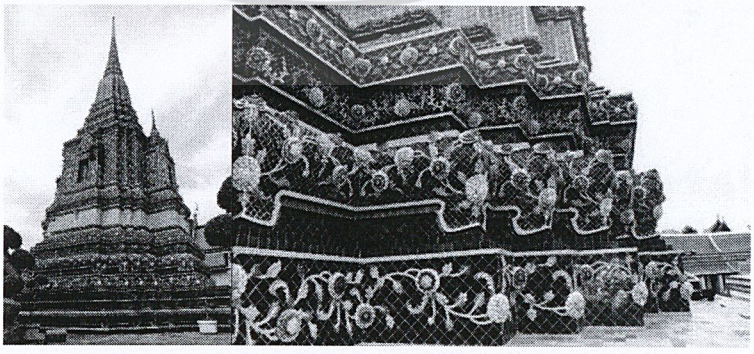

รูปที่ 3 พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร และลวดลายกระเบื้องประดับ

ที่มา: Manidapu (2009)

5.4 พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

พระมหาเจดีย์ที่ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีน้ำเงินเข้ม สร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยสร้างขึ้นตามแบบพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย กรุงศรีอยุธยา เพื่ออุทิศถวายเป็นพุทธบูชา นับเป็นพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ 4

รูปที่ 4 พระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย และลวดลายกระเบื้องประดับ

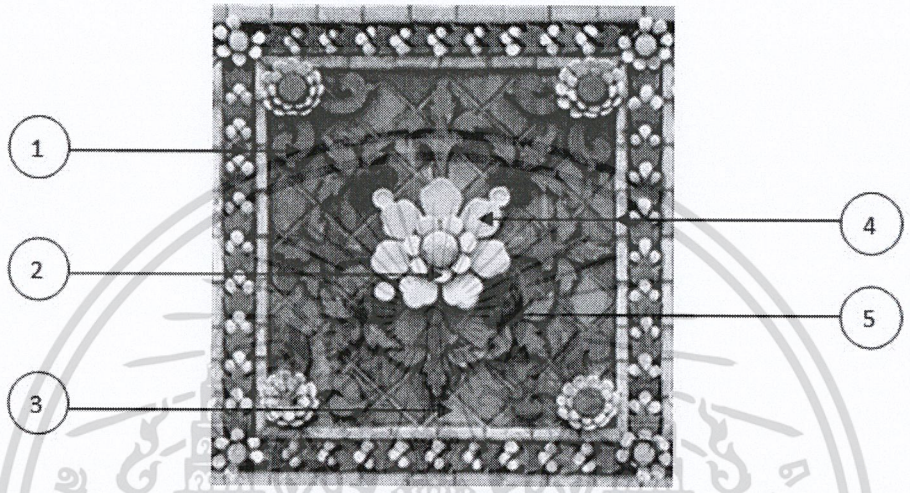
ที่มา: Manidapu (2009)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ข้อมูลและผลการศึกษา

6.1 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี ลูกพิกุล ขาวผ่อง เขียวนวล เลื่อมเหลือง และ ดินแดงตัด นำมาเทียบรหัสสี TOA และรหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 5 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

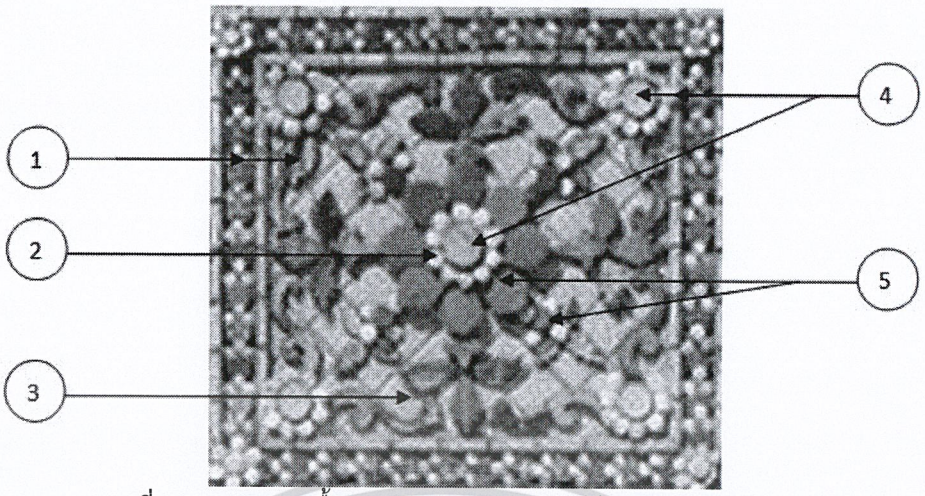
ตารางที่ 1 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ จากหมายเลขสีในรูปที่ 5

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	ลูกพิกุล	7998	17-1456 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
4	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
5	ดินแดงตัด	8685	19-1650 TCX

6.2 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สีเขียวนวล ขาวผ่อง งาช้าง เลื่อมเหลือง และ มะตูมสุก นำมาเทียบรหัสสี TOA และรหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

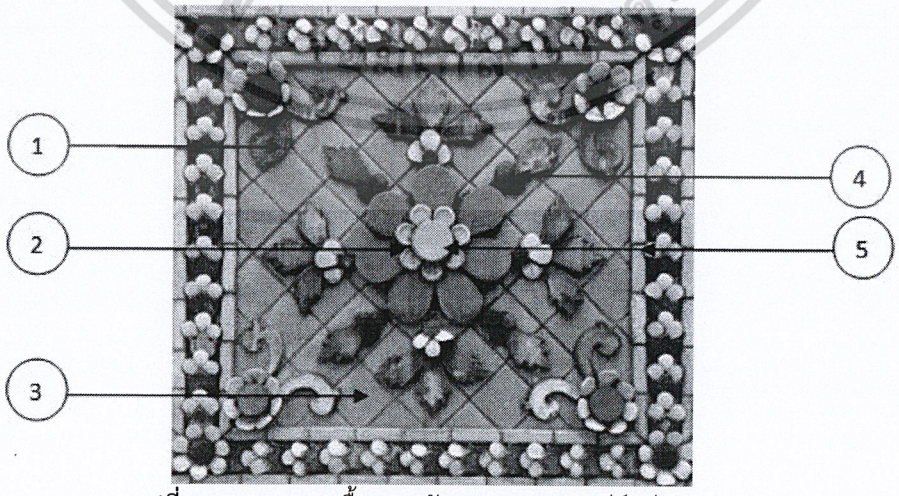
รูปที่ 6 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

ตารางที่ 2 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน จากหมายเลขสีในรูปที่ 6

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	งาช้าง	7897	11-0507 TCX
4	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
5	มะตูมสุก	7982	16-1149 TPX

6.3 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล ขาวผ่อง มะตูมสุก ดินแดงตัด และ เลื่อมเหลือง นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 7 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

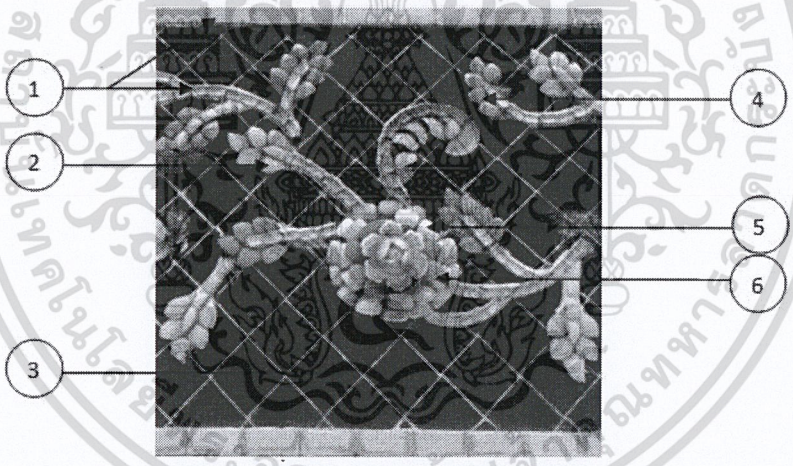
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร จากหมายเลขสีในรูปที่ 7

หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เขียวนวล	7582	16-6127 TCX
2	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
3	มะตูมสุก	7982	16-1149 TPX
4	ดินแดงตัด	8685	19-1650 TCX
5	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG

6.4 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

เนื่องจากพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย สร้างขึ้นตามแบบพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย กรุงศรีอยุธยา จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากพระมหาเจดีย์อีก 3 องค์ รวมถึงลวดลายกระเบื้องประดับฐานเจดีย์ด้วย โดยลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยมีลักษณะเป็นลวดลายที่ต่อเนื่องกัน มิได้แบ่งออกเป็นช่อง ทางผู้วิจัยจึงนำลวดลายเพียง 1 ช่วงของลวดลายมาทำการศึกษา ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เลื่อมเหลือง เขียวมะพูด กรมท่า เขียวตั้งแช ขาวผ่อง และเผือก นำมาเทียบรหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐาน PANTONE ได้ผลดังต่อไปนี้

รูปที่ 8 ลวดลายกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย

ตารางที่ 4 ผลการเทียบโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัย จากหมายเลขสีในรูปที่ 8

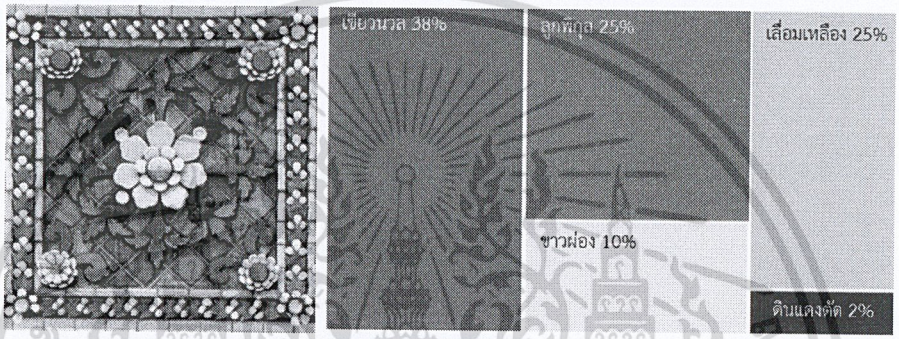
หมายเลข	ชื่อเรียกสีไทย	รหัสสี TOA	รหัสสีมาตรฐาน PANTONE
1	เลื่อมเหลือง	7897	12-0824 TPG
2	เขียวมะพูด	7751	15-0543 TPG
3	กรมท่า	7261	19-3939 TPX
4	เขียวตั้งแช	7607	14-6340 TPG
5	ขาวผ่อง	7228	11-0602 TPG
6	เผือก	8208	14-3612 TCX

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. สรุปผลการวิจัย

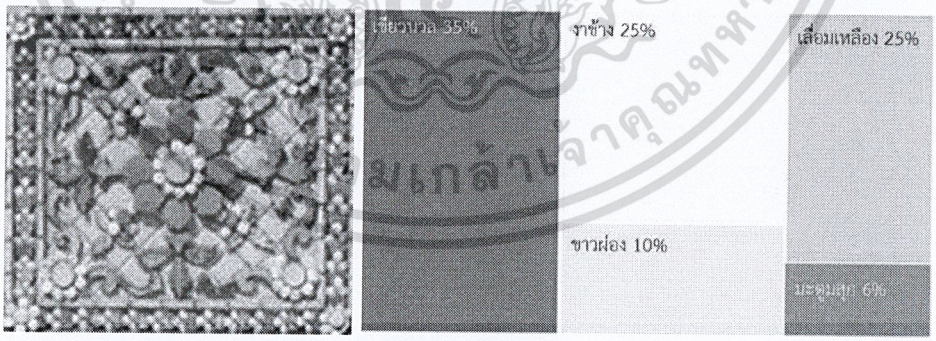
ผลการวิเคราะห์โครงสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดโพธิ์ โดยนำมาเทียบเป็นชื่อสีไทย รหัสสี TOA และ รหัสสีมาตรฐานของ PANTONE ผู้วิจัยยังได้นำมาวิเคราะห์ปริมาณสัดส่วนสีที่ใช้ของกระเบื้องแต่ละโครงสีออกเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยการใช้เครื่องมือ Histogram จากโปรแกรม Adobe Photoshop ในการวิเคราะห์ ปริมาณสีที่ใช้ในแต่ละชุดได้ผลดังต่อไปนี้

7.1 โครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (38%) ลูกพิกุล (25%) เลื่อมเหลือง (25%) ขาวผ่อง (10%) และดินแดงตัด (2%)

รูปที่ 9 ปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

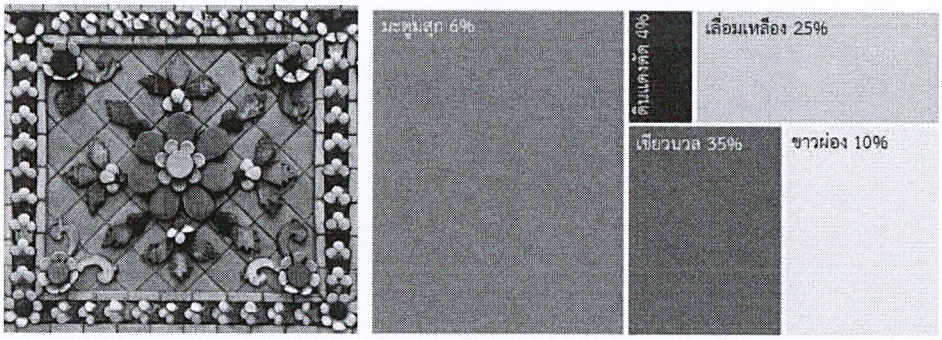
7.2 โครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่ สีเขียวนวล (35%) ขาวผ่อง (14%) งาช้าง (25%) เลื่อมเหลือง (20%) และมะตูมสุก (6%)

รูปที่ 10 ปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน

7.3 โครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลือง ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 5 สี ได้แก่สี เขียวนวล (18%) ขาวผ่อง (15%) มะตูมสุก (45%) ดินแดงตัด (4%) และเลื่อมเหลือง (18%)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 11 ปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร

7.4 โครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ซึ่งประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเขียว ประกอบด้วยสีหลักจำนวน 6 สี ได้แก่สี เลื่อมเหลือง (12.5%) เขียวมะพูด (10%) กรมท่า (50%) เขียวตั้งแช (12.5%) ขาวผ่อง (10%) และเผือก (5%)

รูปที่ 12 ปริมาณสัดส่วนโครงสีกระเบื้องประดับฐานพระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

8. อภิปรายผล

จากการได้ศึกษาและวิเคราะห์โครงสีจากกระเบื้องเคลือบและเครื่องถ้วยประดับพบว่า สีหลักของทั้ง 3 องค์พระมหาเจดีย์ คือ พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ (รัชกาลที่1) พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน (รัชกาลที่ 2) และ พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร (รัชกาลที่3) มีสีหลักจำนวน 3 สีที่เหมือนกัน คือ เลื่อมเหลือง ขาวผ่อง และเขียวนวล แต่มีสัดส่วนปริมาณสีที่ไม่เท่ากัน โดยสีที่ใช้เยอะที่สุดคือสีเขียวนวล คือ พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ มีสัดส่วน 38%, พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรก-
นิทาน มีสัดส่วน 35%, และ พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร มีสัดส่วน 18%

นอกจากนี้มักตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบอีก 2 สี คือ ดินแดงตัด และ มะตูมสุก เป็นสีเน้น ส่วนสีที่แตกต่างกันออกไปคือ ลูกพิกุล และ งาช้าง แต่แตกต่างในปริมาณน้อย ทำให้องค์พระมหาเจดีย์ดูมีความแต่งต่างกันไม่มากนัก สิ่งที่ทำให้แตกต่างกันจึงเป็นเพราะสัดส่วนสีเป็นสำคัญ

ส่วนพระมหาเจดีย์ทรงพระศรีสุริโยทัยนั้นจะแตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากสร้างตามแบบประเพณีอยุธยา ดังนั้นหากต้องการนำโครงสีไปออกแบบภายในที่มีแรงบันดาลใจ (Inspiration) หรือแนวคิด (Concept) ที่เกี่ยวข้องกับวัดโพธิ์ และต้องการให้จดจำได้ง่าย ควรเลือกโครงสีจากองค์พระมหาเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ พระมหาเจดีย์ดิลกธรรมกรกนิทาน และ พระมหาเจดีย์มุนีบัตบริขาร จะทำให้ระลึกและจดจำได้ง่ายกว่า

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรมนี้เลือกศึกษาในส่วนฐานพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล โครงสีที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการออกแบบภายใน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเทียบสีวัสดุเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในได้ โดยปกติแล้วถ้าเป็นงานภายในประเทศไทยสามารถแจ้งรหัสสี TOA เพื่อทำการเทียบได้เลย แต่หากเป็นงานออกแบบต่างประเทศจึงใช้เป็นรหัสสี PANTONE ในส่วนของผลการศึกษา โครงสีที่ได้ศึกษาใน 1 ชุดมักมีสีคู่ตรงข้าม (Contrast) และบ้างมีสีสด ดังนั้นสัดส่วนที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้อง หากเป็นงานออกแบบทั่วไป ควรใช้เป็นแค่สีเน้น (Accent Colour) เท่านั้น เช่น หมอนตกแต่ง หรือ ผนังด้านที่ต้องการเน้นพิเศษ

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าการเทียบสีด้วยรหัสสีอาจมีความคลาดเคลื่อน ทั้งจากสายตาผู้วัด และช่วงเวลาที่ไปวัดค่าสี อีกทั้งกระเบื้องสีเดียวกันในแต่ละแผ่นก็ยังมีเฉดสีที่แตกต่างกัน เนื่องจากความสึกของกระเบื้องที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต หากใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น Pantone CAPSURE หรือ Pantone Studio จะทำให้ค่าสีที่วัดมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ไพโรจน์ พิทเมธี. 2551. การวิเคราะห์องค์ประกอบการออกแบบเลขนศิลป์ที่แสดงเอกลักษณ์ไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ.มาลินี คัมภีรญาณนท์. 2547 “ตามรอยมรดกวัฒนธรรมจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : มุมมองจากจิตรกรรมฝาผนัง : รายงานวิจัย”. กรุงเพทฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัชรี วัชรสินธุ์. 2558. **วัดพระเชตุพน : มัชฌิมประเทศอันวิเศษในชมพูทวีป**. กรุงเทพฯ : มติชน

วีระ โรจน์พจนรัตน์. **“สีไทยโทน : เสน่ห์ไทยเพิ่มมูลค่าธุรกิจ”** กระทรวงวัฒนธรรม, ตุลาคม 2558.

เมเนเจอร์ออนไลน์. 2560. **9 สิ่งมหัศจรรย์วัดโพธิ์.** (ออนไลน์). จาก http://www.manager.co.th/Food/ViewNews.aspx?NewsID=9600000012816

วัดโพธิ์. 2560. **สถาปัตย์และสิ่งสำคัญ.** (ออนไลน์). จาก http://www.watpho.com

Pantone. 2017. **Pantone Color Finder.** (online). https://www.pantone.com/color-finder

TripAdvisor. 2018. **Top 25 Landmarks – World**. (online). https://www.tripadvisor.com/TravelersChoice-Landmarks-cTop-g1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล ไวสรี เพ็งศิริ

วัน เดือน ปีเกิด 5 กุมภาพันธ์ 2534 จังหวัดนนทบุรี

ที่อยู่ 316/17 ม.โนเบิล ทารา ถ.รัตนาธิเบศร์ ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร. 061-936-3554

ประวัติการศึกษา

2552 ปริญญาตรีสถาปัตยกรรมบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ประสบการณ์การทำงาน

2557-2559 FF&E Designer ประจำบริษัท HBA Design (Thailand)

2559-2561 นักออกแบบอิสระ

2561-2563 FF&E Designer บริษัท International Design Associates (Thailand)

ผลงานวิจัย

2562 ไวสรี เพ็งศิริ และญานินทร์ รักวงศ์วาน. 2560. “การศึกษาโครงสีไทยในการตกแต่งสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา: ฐานพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม” หนังสือบทความวิจัยในโครงการประชุมวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2562. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้